

CRJM
Drepturi și justiție pentru toți

Expert-Grup
Centru Analitic Independent

POCS
Partenerii pentru Democratia și Dezvoltare

EECONTACT
CENTRUL DE MONITORIZARE ȘI
CONSILIENȚĂRI DE MEDIU ȘI AȘAZI

AUDITUL LEGISLAȚIEI 2015 - 2020

Identificarea celor mai problematice elemente ale cadrului legislativ care alimentează riscurile de corupție

CRJM
Drepturi și Justiție pentru Toți

Expert-Grup
Centru Analitic Independent

POS
Partnership for Open Society

EEONTACT
CENTRUL DE RESURSE ȘI
COORDONAREA DE RESURSE
ALE EENETACT

Auditul legislației 2015 – 2020

Identificarea celor mai problematice elemente ale
cadrului legislativ care alimentează riscurile de
corupție

ianuarie 2023

Acest document este finanțat printr-un grant oferit de Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii. Opiniile, constatările și concluziile formulate în document aparțin autorilor și nu reflectă în mod necesar poziția Departamentului de Stat al Statelor Unite ale Americii.

Cuprins

Abrevieri.....	5
Introducere	6
Rezultatele cercetării	10
Partea I: Justiție și Anticorupție	10
Legea cu privire la procuratură	10
Legea cu privire la procuratura (2).....	11
Legea cu privire la Procuratură (3).....	14
Codul de procedură penală.....	16
Codul de Executare	19
Legea privind statutul judecătorului	21
Legea privind statutul judecătorului	28
Partea II: Economie și antreprenariat.....	34
Întreprinderile de stat.....	34
Întreprinderile de stat (2).....	38
Administrarea și deetatzarea proprietății publice	41
Adminsitrarea și deetatzarea proprietății publice (2).....	45
Achiziții publice și management bugetar.....	49
Achiziții publice și management bugetar (2)	53
Achiziții publice și management bugetar (3)	57
Achiziții publice și management bugetar (4)	61
Administratori autorizați.....	65
Administratorii de insolabilitate.....	69
Alte legi analizate – Economie și antreprenariat	72
Partea III: Economie și antreprenariat.....	73
Sectorul de asigurări	74
Sectorul de asigurări (2).....	78
Sectorul financiar nebancaar (microfinanțare).....	82
Sectorul financiar nebancaar (microfinanțare) (2)	86
Sectorul financiar nebancaar (microfinanțare) (3)	89
Sectorul Energetic	91
Sectorul energetic (2).....	94

Sectorul energetic (3).....	98
Sectorul energetic (4).....	102
Sectorul energetic (5).....	106
Partea IV: Legislația în domeniul sănătății publice	110
Controlul tutunului.....	110
Controlul tutunului (2)	112
Controlul tutunului (3)	114
Controlul tutunului (4)	115
Activitatea farmaceutică	117
Partea V: Legislația de mediu.....	122
Autorizarea executării lucrărilor de construcție	122
Codul subsolului	124
Legea vânătorii și fondului cinegetic.....	127

Abrevieri

BNM – Banca Națională a Moldovei

GRM – Guvernul Republicii Moldova

RM – Republica Moldova

MJ – Ministerul Justiției

CNA – Centrul Național Anticorupție

CEB – Comisia Permanentă Economie Buget și Finanțe

SFS – Serviciul Fiscal de Stat

Introducere

Perioada anilor 2015 – 2020 va rămâne în istoria Republicii Moldova drept o perioadă complicată, marcată de instabilitate. Cinci Guverne¹, reconfigurarea fracțiunilor parlamentare imediat după alegeri, o criză politică continuă, aprofundată în iunie 2019 de câteva evenimente: dualitatea Guvernelor², Hotărârea Parlamentului cu privire la recunoașterea caracterului captiv al statului³, demisia *in corpore* a judecătorilor Curții Constituționale⁴ etc.), urmată de coaliție fragilă în 2020 până la declanșarea alegerilor parlamentare anticipate.

În toată această perioadă, organizațiile societății civile au semnalat public, în repetate rânduri, cazuri privind promovarea de către Parlament a unor proiecte de lege cu impact major în sectoare importante (electoral, justiție, economie, etc.), promovate în mare grabă.⁵ Multe din proiectele promovate în această perioadă erau discutabile din punct de vedere a impactului scontat și au fost adoptate, de cele mai multe ori, cu încălcarea legislației privind transparența în procesul decizional.

Către sfârșitul anului 2021, noua configurație a Parlamentului Republicii Moldova (Comisia Juridică, Numiri și Imunități), a solicitat efectuarea unui audit legislativ privind legislația introdusă în perioada 2015 – 2020. Scopul primar al auditului a fost identificarea și documentarea actelor normative (legi organice și ordinare) din domenii importante, care au generat sau continuă să genereze un impact negativ, manifestat prin: (i) abuz (ii) corupție; (iii)

¹ Alegeri.md „Guvernele Republicii Moldova în perioada 2015 – 2020” pagină dezvoltată și îngrijită de Asociația pentru Democrație Participativă “ADEPT” http://alegeri.md/w/Guvernul_Republicii_Moldova.

² DW/Călugăreanu V., „Dualitate de putere la Chișinău. Șeful statului suspendat de CC” (9 iunie 2019), <https://www.dw.com/ro/dualitate-de-putere-la-chi%C8%99in%C4%83u-%C8%99eful-statalui-suspendat-de-cc/a-49118197>.

³ Parlamentul Republicii Moldova, Hotărâre pentru adoptarea Declarației cu privire la recunoașterea caracterului captiv al statului Republica Moldova din 8 iunie 2019:

<https://www.parlament.md/LegislationDocument.aspx?Id=eacdde96-f564-4cf0-acc5-0ccdef439b72>

⁴ Curtea Constituțională, comunicat oficial din 26 iunie 2019:

<https://constcourt.md/libview.php?l=ro&idc=7&id=1513&t=/Media/Noutati/Demisia-judecatorilor-Curtii-Constitutionale?l=ro&idc=7&id=1513&t=/Media/Noutati/Demisia-judecatorilor-Curtii-Constitutionale>

⁵ A se vedea, printre altele: APEL Adoptarea Legii privind liberalizarea capitalului și stimularea financiară subminează eforturile anticorupție și descurajează contribuabilii și funcționarii onești din 12 decembrie 2016: https://crjm.org/wp-content/uploads/2016/12/2016-12-12-apel-liberaliz-capital_fin.pdf; Declarație privind condamnarea încălcării flagrante a normelor privind transparența decizională din 6 februarie 2019: http://old.crjm.org/wp-content/uploads/2019/02/Declara%C8%99ie-modificari-HG-MTender_incalcarea-transparentei-decizionale.pdf; Declarația Platformei Naționale a Forumului Societății Civile din Parteneriatul Estic privind situația din Republica Moldova din 9 iunie 2019: http://old.crjm.org/wp-content/uploads/2019/06/2019-06-09-Declaratie-PN-FSC-PaE-Sit-MDA_RO.pdf; Coaliția civică pentru alegeri libere și corecte (CALC): Declarație cu privire la asigurarea transparenței decizionale în procesul legislativ din 21 iunie 2019: <http://old.crjm.org/wp-content/uploads/2019/06/Declaratia-CALC-modificari-Cod-Electoral-Parlament-iunie-2019.pdf>.

monopol; (iv) reducerea încasărilor la bugetul de stat sau (v) un alt impact negativ social, economic sau de altă natură.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM), cu suportul financiar al Ambasadei SUA la Chișinău, programul Biroului Internațional pentru Combaterea Drogurilor și Aplicarea Legii (INL), au acceptat să asigure efectuarea exercițiului de audit. Ținând cont de activitatea legislativă vastă a Parlamentului din perioada enunțată, CRJM a creat un grup de lucru (task force) împreună cu alte trei organizații ale societății civile, specializate în domeniile juridic, economic, medical și de mediu: Centrul Analitic Expert-Grup, Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS) și Asociația obștească „Eco-Contact” .

Metodologia cercetării

În urma unor consultări comune desfășurate în luna aprilie 2022 cu reprezentanții a trei comisii permanente din Parlament (Comisia juridică, numiri și imunități, Comisia economie, buget și finanțe și Comisia mediu și dezvoltare regională, în continuare **Beneficiarii activității**) dar și având în vedere expertiza primară a fiecărei organizații implicate în acest exercițiu, au fost stabilite preliminar cinci domenii-direcții prioritare de efectuare a auditului:

1. Justiție și Anticorupție (CRJM)

- Selecția și promovarea judecătorilor
- Selecția și promovarea procurorilor
- Legea privind Institutul Național al Justiției
- Codul de procedura penală
- Codul de executare/Legea cu privire la executorii judecătorești
- Legea cu privire la notariat
- Codul de procedura civilă
- Codul administrativ
- Legea cu privire la avocatură
- Administratorii autorizați
- Legea cu privire la taxa de stat

2. Economie și Antreprenoriat; 3. Sectorul energetic (ExpertGrup)

- Întreprinderile de stat - activitatea APP, legile promovate, numirile la întreprinderile de stat etc.
- Achiziții publice și management bugetar - eficiența cheltuielilor, achizițiile publice majore ce țin de infrastructura
- Sector financiar nebanancar - în special, legislația privind sectorul de asigurări și micro finanțare
- Sectorul energetic

4. Legislația de mediu (EcoContact)

- Codul Silvic
- Codul Subsolului
- Autorizațiile de mediu

- Alte legi conexe

5. Legislația din domeniul medical (Centrul PAS)

- Legislația din domeniul medical
- Legea privind controlul tutunului
- Autorizații și amplasarea farmaciilor
- Alte legi conexe

Exercițiul de audit legislativ s-a desfășurat în perioada aprilie – decembrie 2022 și a durat 9 luni.

În total, echipa de cercetare a analizat peste 100 legi și inițiative legislative (lista este disponibilă în capitolul următor). În cazul a 1/3 din acestea (35+ proiecte de legi și amendamente) au fost perfectate fișe de audit legislativ, fiind identificate riscuri sporite.

Rezultatele cercetării au fost prezentate și propuse spre validare în cadrul unei ședințe comune a organizațiilor implicate în activitatea de audit legislativ și Beneficiarul activității, care a avut loc în luna ianuarie 2023.

Metodologia cercetării a inclus câteva etape și este descrisă sumar mai jos:

Etapa	perioada
<ul style="list-style-type: none"> • Analiza preliminară a documentelor și domeniilor: colectare de informații din surse primare și secundare: discuții, după caz interviuri cu diferite grupuri țintă; 	februarie – martie 2022
<ul style="list-style-type: none"> • Aprobarea domeniilor și subdomeniilor prioritare pentru analiză, împreună cu Beneficiarul activității 	aprilie 2022
<ul style="list-style-type: none"> • Stabilirea criteriilor și indicatorilor după care a fost realizată analiza legilor 	aprilie – mai 2022
<ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea, adaptarea și aprobarea unui șablon comun de raportare a informației – (fișa de audit legislativ) 	mai 2022
<ul style="list-style-type: none"> • Analiza nemijlocită a documentelor și informațiilor relevante. Completarea fișelor de audit. Formularea recomandărilor (abrogare/modificare sau altă soluție în vederea excluderii impactului negativ al legii), inclusiv a autorității competente 	iunie – decembrie 2022
<ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea rezultatelor preliminare ale auditului 	ianuarie 2023

Documentarea a fost realizată prin utilizarea surselor disponibile public (în principal – pagina web oficială a Parlamentului www.parlament.md – rubrica proiecte de acte legislative – fișa proiectului, precum și audierile Comisiilor parlamentare permanente sau ședințele plenare ale Parlamentului desfășurate în perioada 2015 – 2020 și disponibile pentru vizualizare publicului larg.

Pentru realizarea activității, au fost selectate următoarele criterii de selectare a proiectelor și legilor relevante. Descrierea succintă a modalității de identificare legilor este prezentată pe scurt în tabelul de mai jos:

☒	I. Legi votate în perioada 2015 – 2020* (în câteva cazuri izolate, auditul a continuat și în perioada 2021)
☒	II. Legi votate în lipsa avizelor necesare, după caz, cu avizul negativ al Guvernului sau al Centrului Național Anticorupție;
☒	III. Legi votate cu încălcarea normelor privind transparența în procesul decizional;
☒	IV. indiferent de aspectele menționate mai sus, legea/amendamentul votat generează, sau a generat un impact negativ (de exemplu: a generat spațiu pentru (a) abuzuri (b) corupție; (c) monopol; (d) a redus încasări la buget, (e) a avut/continuă să aibă un alt impact negativ social, economic sau de altă natură.

Rezultatele obținute în urma evaluării cadrului legislativ în perioada 2015 – 2020 sunt prezentate într-o formă standardizată. Fiecare membru al echipei de cercetare a utilizat un formular unic – *fișa de audit legislativ*. Această fișă include 12 indicatori (categorii) de informații colectate. Următoarele categorii de informații au fost colectate în fiecare fișă de audit:

1. Informații privind autorul (autorii) proiectului devenit lege;
2. Data înregistrării, data aprobării proiectului în lectură finală;
3. Calcularea termenului de la inițiere la aprobare;
4. Extrasul concret din lege/amendamentul considerat problematic;
5. Identificarea etapei când a fost propus/înserat (în proiectul original, în comisie - lectura I, lectura II-a, Plen);
6. Informații privind evidența avizelor necesare din partea entităților sesizate (CNA, Direcția Juridică a Parlamentului, Comisiile de resort, printre altele);
7. Descrierea succintă a informațiilor și argumentele în favoarea proiectului (dacă au fost);
8. Informații privind consultarea publică a proiectului (dezbateri, consultări publice – dacă au fost organizate);
9. Descrierea succintă a tipului de risc identificat (abuz, corupție, monopol, reducerea încasărilor la BS, alt risc) și explicarea acestuia;
10. Concluzia „auditorului” cu privire la legea sau amendamentul votat;
11. Recomandarea auditului: abrogare, modificare, menținere,
12. Identificarea instituției responsabile care ar putea remedia situația creată (după caz).

Conținutul fișei de audit legislativ a fost validat prin e-mail de către Beneficiarii activității.

Fișele de audit legislativ completate sunt destinate oricărui deputat din actualul legislativ, indiferent de poziția și/sau fracțiunea parlamentară reprezentată. În baza informațiilor cuprinse în fișe, ei vor putea să inițieze un proces de verificare independent, având la bază constatările preliminare ale echipei de cercetare. După caz, ei vor putea iniția un proces de modificare a legislației pentru a remedia carențele depistate, fie vor putea informa autoritățile responsabile într-un anumit domeniu.

Partea I: Justiție și Anticorupție

Legea cu privire la procuratură

Domeniu	Justiție și Anticorupție		
Nr. proiectului	nr. 265/2018		
Autorul (autorii) proiectului/amendamentului problematic	Vreamea Igor, Sîrbu Serghei, Nichiforciuc Eugeniu (PDM)		
Data înregistrării proiectului	21/09/2018		
Data adoptării proiectului în lectură finală	23/11/2018		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	64 zile		
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>Legea nr.3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.69-77, art.113) cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>4. La articolul 54 alineatul (2) sintagma „de pînă la 6 luni” se substituie cu se substituie cu textul „nedeterminată”.</p> <p>În lectură finală totuși a fost aprobată următoare versiune:</p> <p>4. La articolul 54 alineatul (2) sintagma „de pînă la 6 luni” se substituie cu se substituie cu textul „de pînă la 24 de luni”.</p> <p>Aceasta versiune a fost propusă de Comisia Juridică, Numiri și Imunități, inclusiv aprobată de deputatul Igor Vreamea.</p>			
Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
<p>Nota informativă nu argumenta necesitatea acestei intervenții. Avizele ulterioare parvenite de la Guvern sau de alte instituții de resort nu au făcut referire nici ele la aceasta.</p>			

Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută		
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor				
N/A				
Riscuri identificate				
☒ abuz ☐ corupție		☐ monopol ☐ reduce încasările la BS		☒ alt risc (de explicat)
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)				
Modificările stabilesc excluderea sintagmei care limita transferul procurorilor pentru o perioada de cel mult 6 luni într-o altă procuratură, la discreția Procurorului General, pentru o perioade mai lungi de până doi ani, inclusiv. Aceasta prevedere creează un abuz prin faptul că măsura poate fi folosită în exces pentru a promova anumiți procurori ocolind concursurile Consiliului Superior al Procurorilor, ceea ce contravine concepției de modificare a Legii procuraturii din 2016.				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
Procurorii Generali Eduard Harunjen și Alexandr Stoianoglo au utilizat de zeci ori posibilitatea transferului procurorilor pentru un termen lung, în special în funcții de conducere ale procuraturilor teritoriale și în procuraturile specializate. Mai multe detalii, în raportul CRJM - Promovarea-procurorilor-2019-2021_web.pdf (crjm.org)				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☒ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☐ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Modificarea trebuie abrogată. Orice vacanță mai mare de 6 luni urmează a fi suplinită prin concurs.				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)				N/A

Legea cu privire la procuratura (2)

Domeniu	
Nr. proiectului	Nr. 102 din 24-08-2021
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Litvinenco Sergiu , Adam Marcela , Racu Ana , Ichim

	Gheorghe , Talmazan Igor , Chiriac Igor , Șoimaru Vasile , Păsat Iurie , Cătănoi Artemie , Manic Valentina, Grosu Liliana , Marcoci Boris		
Data înregistrării proiectului	10 August 2021		
Data adoptării proiectului în lectură finală	24 August 2021		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	14 zile		
Extras/prevederea exactă, după caz			
8. La articolul 69: alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins: „(1) Consiliul Superior al Procurorilor este constituit din 12 membri. (2) Din Consiliul Superior al Procurorilor fac parte de drept președintele Consiliului Superior al Magistraturii (inclusiv interimar), ministrul justiției (inclusiv interimar) și Avocatul Poporului. ”			
Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
<p>Nici avizul Guvernului, nici avizul CNA, nici a Comisiei juridice (inclusiv sinteza) tuturor propunerilor parvenite) nu au analizat subiectul oportunității includerii Avocatului Poporului în componența CSP. Ele s-au axat majoritar pe procedura de evaluare și suspendare a activității Procurorului General, ca parte integrantă a proiectului de lege. Cu mici excepții, unii deputați (din opoziție) au invocat inoportunitatea includerii Avocatului Poporului în CSP.</p> <p>Oficiul Avocatului Poporului prin opinia sa a menționat că includerea Ombudsmanului în componența CSP s-a făcut în mod netransparent și nejustificat. Pornind la competențele CSP, implicarea acestuia ar fi neconform principiilor internaționale ce ghidează exercitarea mandatului de Ombudsman. Se solicita excluderea acestuia din CSP.</p>			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☒ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			

N/A				
Riscuri identificate				
☐ abuz	☐ monopol	☒ alt risc (de explicat)		
☐ corupție	☐ reduce încasările la BS			
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)				
<p>La 11 decembrie 2021, Comisia de la Veneția a adoptat opinia care se referă la modificările Legii cu privire la procuratură adoptate în august 2021.</p> <p>Comisia a catalogat drept neobișnuită prezența Ombudsmanului în componența CSP. Este îndoielnic dacă funcțiile unui membru al CSP sunt compatibile cu mandatul Ombudsmanului, având în vedere funcția sa de apărător al drepturilor omului. În contextul Republicii Moldova, ex-Avocatul Poporului însuși a refuzat să participe la lucrările CSP (a se vedea pct.46 din opinie).</p> <p>La fel Comisia de la Veneția a criticat și faptul că proiectul a fost promovat într-o perioadă improprie - luna august, perioada de vârf a concediilor. În cazul unei reforme care implică restructurarea unei instituții cheie a statului (CSP/Procuratura), care este esențială pentru menținerea statului de drept, procesul de consultări și dezbateri trebuie să aibă o pondere mai mare.</p> <p>Tot Comisia de la Veneția în prin opinia sa cu privire la Principiile de protecție și promovarea a instituției Ombudsmanului, a menționat că acesta nu trebuie să se angajeze, pe durata mandatului său, în nici o activitate politică, administrativă sau profesională incompatibilă cu independența sau imparțialitatea sa. O activitate în CSP ar fi incompatibilă cu mandatul său.</p> <p>Rețeaua Europeană a Instituțiilor Naționale de Promovare a Drepturilor Omului (ENNHRI) prin opinia sa consultativă a menționat tranșant că instituția Avocatului Poporului nu trebuie să fie inclusă în organele de selectare, numire și/sau promovare a reprezentanților de stat, inclusiv în sistemul juridic și a procuraturii.</p>				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
<p>Având în vedere că nu a fost suficient analizat de către autoritățile naționale oportunitatea includerii funcției de Avocat al Poporului în componența CSP, precum și în mod special că mandatul acestuia este incompatibil cu mandatul de membru CSP, respectiv este contrar recomandărilor Comisiei de la Veneția – <u>este necesară abrogarea prevederii în cauză.</u></p> <p><u>Deși drepturile omului sunt afectate în contact cu justiția penală, Avocatul Poporului conform art. 11 lit.c) din Legea nr. 52/2014 poate să asiste / să ia cuvântul la ședințele CSP, fără a fi necesară includerea lui în componența CSP și implicarea sa la luarea deciziilor, ce țin de cariera/disciplina etc. procurorilor.</u></p>				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☒ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu

Explicarea succintă a recomandării propuse			
Se recomandă excluderea Avocatului Poporului din componența CSP și înlocuirea (defapt restabilirea) cu Președintele Uniunii Avocaților. Anterior, Comisia de la Veneția a enunțat deja acest aspect că prezența Președintelui Uniunii Avocaților nu pare să amenințe independența procurorilor, deoarece componența CSP în Moldova rămâne suficient de pluralistă. Mai mult, avocații sunt cei care sunt în fiecare zi în contact cu sistemul de urmărire penală și pot sesiza anumite probleme și practici ale procuraturii care ar afecta aceste proceduri sau drepturile persoanelor aflate în contact cu legea penală.			
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)		Parlamentul (Comisia Juridică, Numiri și Imunități)	

Legea cu privire la Procuratură (3)

Domeniu	Justiție și Anticorupție		
Nr. proiectului	nr. 265/2018		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Anatolie ZAGORODNÎI (PDM)		
Data înregistrării proiectului	23/10/2018		
Data adoptării proiectului în lectură finală	23/11/2018		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	30 zile		
Extras/prevederea exactă, după caz			
Art. legea nr.3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.69-77, art.113) cu modificările i completările ulterioare, se modifică i se completează după cum urmează: La articolul 11 <i>la alineatul (3), textul „Raportul se audiază în plenul Parlamentului, este făcut public și se plasează pe pagina web oficială a Procuraturii Generale. Raportul conține și date privind impactul activității Procuraturii din anul precedent asupra drepturilor persoanelor.” se exclude.</i>			
Etapă la care a fost inserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☐ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☒ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ

Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive		
<p>La 23 octombrie 2018, acest amendament a fost inclus în proiectul legii nr. 312/2018 care fusese deja votat în prima lectură la 11 octombrie 2018. Amendamentul deputatului nu a fost publicat pe pagina web a Parlamentului și nici nu au fost organizate consultări sau dezbateri publice cu societatea civilă și părțile interesate. Amendamentul a fost publicat în raportul Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului abia la 23 noiembrie 2018, în aceeași zi în care proiectul de lege a fost votat în lectură finală.</p> <p>În același timp, a fost anulată condiția prin care rapoartele Procuraturii trebuiau să conțină date privind impactul activității instituției asupra drepturilor persoanelor. Această reglementare a fost introdusă prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018. Cu alte cuvinte, la doar jumătate de an de la aprobare, fără a fi pusă vreo dată în aplicare, această condiționalitate a fost anulată.</p>		
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)	☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor		
N/A		
Riscuri identificate		
☒ abuz ☐ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat)
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)		
<p>Autorul inițiativei nu a prezentat niciun argument în vederea necesității excluderii obligativității audierii raportului anual al Procuraturii în plenul Parlamentului și publicării acestuia pe pagina-web a Procuraturii Generale. Mai mult, nici în Raportul Comisiei juridice, numiri și imunități nu este argumentată introducerea acestui amendament. Din avizul Guvernului și din raportul de expertiză anticorupție, întocmit de Centrul Național Anticorupție, nu reiese că ar fi fost analizat impactul amendamentului. Acest lucru este de înțeles, deoarece avizul Guvernului și raportul CNA au fost elaborate în baza versiunii proiectului de până la votarea în primă lectură, adică până la apariția inițiativei deputatului.</p>		
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz		
<p>Deși situația a fost restabilită prin modificările la legea procuraturii, totuși situația creată anterior prin propunerile dl Zagorodnîi, permitea Procurorul General să nu se prezinte anual, până în data de 31 martie, pentru a prezenta în Parlament raportul despre activitatea Procuraturii pentru anul precedent. Astfel, deputații nu au putut putea audia Procurorul General și dezbate raportul acestuia. Această modificare a fost invocată de către Procurorul General Harunjen când a refuzat în anul vara lui 2019 să se prezinte în Parlament pentru a răspunde la întrebările deputaților.</p>		
Recomandarea	sesizarea organelor de urmărire penală	

☐ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☒ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☐ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Prevederile au fost incluse prin efectul legii de modificare a legii procuraturii din anul 2022. <i>Articolul 11. Atribuțiile Procurorului General</i> <i>(3) Procurorul General prezintă Parlamentului anual, pînă în data de 31 martie a anului în curs, un raport despre activitatea Procuraturii în anul precedent.</i>				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			N/A	

Codul de procedură penală

Domeniu	Procedură penală (arestul preventiv, pornirea urmăririi penale în cazul unor categorii de infracțiuni)
Nr. și denumirea proiectului	nr. 179 din 26.07.2018
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Vitiuc Vladimir , Andronachi Vladimir , Răducan Marcel , Creangă Ștefan , Dudnic Cornel , Sîrbu Serghei , Vreimea Igor , Ivanov Violeta , Apolschii Raisa
Data înregistrării proiectului	24.07.2018
Data adoptării proiectului în lectură finală	26.07.2018 (deși pe pag web a Parlamentului e menționat 27.07.2018)
Termenul de la inițiere pînă la adoptare în lectură finală (zile)	2 zile
Extras/prevederea exactă, după caz	
<p>1. Articolul 185 Alineatul (1) la final se completează cu cuvintele: „și în cazul infracțiunilor care, au fost săvârșite fără aplicarea constrângerii psihice sau fizice, nu s-a soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu a fost săvârșită de un grup criminal organizat sau organizație criminală, învinuitul, inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii”;</p> <p>2. Se completează cu articolul 276¹ cu următorul cuprins: „Articolul 276¹. Pornirea urmăririi penale în cazul unor categorii de infracțiuni (1) În cazul în care în denunțul depus la organul de urmărire penală sunt semne clare care justifică bănuirea rezonabilă de săvîrșirea unei infracțiuni prevăzute la art. 223, 224 alin. (1), 227 alin. (1), 228 lit. a) și b), 241, 242, 244, 244¹, 246, 246¹, 250, 257, 258, 262, 263, inclusiv</p>	

În cazul autosesizării organului de urmărire penală sau a procurorului în privința infracțiunilor menționate, organul competent să exercite urmărirea penală solicită opinia organului competent de control de stat asupra activității de întreprinzător sau a altui organ competent în controlul respectării prevederilor legislației din domeniul în care a fost săvârșită fapta, în vederea expunerii, în limita competențelor sale, asupra existenței sau nu a încălcării legislației din domeniu și prejudiciului cauzat prin încălcare. Solicitarea organului de urmărire penală trebuie să conțină exact faptele și informațiile cu privire la care se solicită opinia organului de control. Organul de urmărire penală nu are dreptul să dispună sau să solicite organului de control inițierea unui control în sensul Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

(2) Solicitarea organului de urmărire penală adresată în conformitate cu prevederile alin.

(1) se examinează de organul de control competent în conformitate cu prevederile legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

(3) În situațiile prevăzute la alin. (1), în cazul când solicitarea excede competența organului de control, acesta, în termen de 5 zile de la recepționare, restituie organului de urmărire penală solicitarea și materialele anexate la aceasta, în partea care excede competența organului de control.

(4) În cazul infracțiunilor prevăzute la alin.(1), procurorul poate decide asupra pornirii urmăririi penale doar după recepționarea denunțului organului de control de stat, expediat în conformitate cu prevederile art. 29 alin. (11) a legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

(5) În cazul în care denunțul care indică semne clare care justifică bănuirea rezonabilă de săvârșirea uneia din infracțiunile prevăzute la alin. (1) este depus de organul de control de stat al activității de întreprinzător, prevederile alin. (1), (3) și (4) nu se aplică.

(6) În cazul în care denunțul depus la organul de urmărire penală sau procuror din care nu reiese semne clare care să justifice bănuirea rezonabilă de săvârșire a unei infracțiuni se informează organul de control competent , care va continua examinarea conform competențelor, cu aplicarea corespunzătoare a prevederilor art. 274 alin. (4)-(7). Informarea organului de urmărire penală, de către organul de control, cu privire la rezultatele examinării denunțului organului de control nu este obligatorie, decât în cazurile expres prevăzute de lege.

Etapa la care a fost inserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)

☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
---	--	---	----------------------------------

Existența avizelor necesare

Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☐ Pozitiv ☒ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ ☒ lipsește	☒ Pozitiv ☐ Negativ

Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive

<p>În avizul său, Guvernul a menționat că: “Completările propuse la art. 185 alin. (1) urmează a fi revizuite, or în redacția propusă nu este clar pentru care situații nu se aplică arestul preventiv. Mai mult ca atât, aplicarea/neaplicarea arestului nu poate fi condiționată de recunoașterea vinovăției în comiterea infracțiunii de către învinuit sau inculpat. În procesul penal, sarcina demonstrării vinovăției este pusă pe seama organului de urmărire penală. Totodată, nu este judicioasă propunerea aplicării acestei măsuri preventive în funcție de forma participăției la săvârșirea infracțiunii”.</p> <p>Un argument asemănător se va regăsi ulterior în Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 30.10.2018, prin care textul introdus la art. 185 alin. 1 va fi declarat neconstituțional.</p> <p>Avizul CNA nu este publicat pe pagina web a Parlamentului, iar celelalte avize: ale Comisiei juridice, Comisiei securitate națională, Direcției juridice sunt pozitive (erau neclarități doar la celelalte acte normative: Cod penal etc).</p>		
<p>Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)</p>		<p>☐ au fost organizate</p> <p>☒ nu au fost organizate</p> <p>☐ informația nu este cunoscută</p>
<p>Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor</p>		
<p>Riscuri identificate</p>		
<p>☒ abuz</p> <p>☐ corupție</p>	<p>☐ monopol</p> <p>☐ reduce încasările la BS</p>	<p>☒ alt risc (de explicat)</p>
<p>Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)</p>		
<p>Modificarea introdusă la art. 185 alin. (1) constituie o restrângere nejustificată a dreptului la libertate și siguranță, a dreptului de a păstra tăcerea, eludează prezumția de nevinovăție și, prin urmare, este contrar articolelor 21 și 25 din Constituție. Articolul 276¹ introdus prin acest proiect avea scopul declarat de a proteja activitatea de întreprinzător și de a reduce riscul abuzurilor. În practică, însă, această modificare doar a dus la blocarea unor proceduri importante.</p>		
<p>Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz</p>		
<p>La 30 octombrie 2018, Curtea Constituțională a declarat neconstituțional textul introdus prin această lege și anume: <i>“și în cazul infracțiunilor care, au fost săvârșite fără aplicarea constrângerii psihice sau fizice, nu s-a soldat cu cauzarea de prejudicii vieții și sănătății persoanei sau nu a fost săvârșită de un grup criminal organizat sau organizație criminală, învinuitul, inculpatul nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii”</i>.</p> <p>Curtea a menționat că în ciuda faptului că în Nota informativă care a stat la baza adoptării Legii nr. 179 din 26 iulie 2018 se menționează că privarea de libertate a persoanei trebuie să fie <i>o ultima ratio</i>, în realitate, prin modificările operate, legislatorul a extins, fără nicio argumentare plauzibilă și fără a ține cont de jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene, lista motivelor care permit aplicarea arestului. O asemenea incoerență în acțiuni creează insecuritate juridică. De asemenea, Curtea a statuat că această modificare conduce la o restrângere nejustificată a dreptului la libertate și siguranță, a dreptului de a păstra tăcerea, eludează prezumția de nevinovăție și, prin urmare, este contrar articolelor 21 și 25 din Constituție.</p>		

<p>Hotărârea Curții este retroactivă. Ea produce efecte începând cu data intrării în vigoare a amendamentului supus controlului de constituționalitate (i.e. 17 august 2018). Totuși, hotărârea nu poate constitui un motiv pentru revizuirea procesului penal, deoarece aceasta nu poate afecta fondul cauzei. Totodată, persoanele în privința cărora a fost dispusă măsura preventivă a arestului în baza textului declarat neconstituțional, urmează a fi puse în libertate în cel mai scurt termen de la pronunțarea hotărârii.</p> <p>Ulterior, la 25 octombrie 2018, Parlamentul a votat în lectura a doua proiectul de lege nr. 348 din 16 octombrie 2018 (autori: Sîrbu Serghei , Vrenea Igor, Apolschii Raisa) prin care a fost exclus textul declarat neconstituțional de către Curtea Constituțională, deoarece producea confuzii la aplicarea arestului preventiv de către organele competente.</p> <p>Curtea s-a expus asupra constituționalității textului deși știa că excluderea textului a fost votată în lectura a doua. În primul rând pentru că amendamentele încă nu intrase în vigoare, iar în al doilea rând, că prejudiciile care i-au fost aduse persoanei prin efectele sale nu au fost redresate până în prezent.</p>				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☒ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☒ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☐ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
<p>Prin Legea nr. 213 din 25 octombrie 2018, în vigoare din 16 noiembrie 2018, a fost exclus textul declarat neconstituțional de la art. 185 alin. (1) din CPP. Modificarea intrată în vigoare la 17 august 2018, a fost abrogată la 16 noiembrie 2018. Nu putem spune că amendamentul a produs efecte pentru o perioadă de aproximativ 3 luni, deoarece potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 27 din 30 octombrie 2018, decizia sa este retroactivă și produce efecte începând cu data intrării în vigoare a amendamentului supus controlului de constituționalitate.</p> <p>Art. 276¹ din CPP urmează să fie exclus. CRJM a prezentat Ministerului Justiției un proiect de modificare a CPP, în care este prevăzută inclusiv și excluderea acestui articol. În motivarea sa, CRJM a menționat că în practică, această modificare doar a dus la blocarea unor proceduri importante.</p>				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Guvernul (Ministerul Justiției)	

Codul de Executare

FORMULAR DE AUDIT LEGISLATIV

Domeniu	Justiție și anticorupție
----------------	--------------------------

Nr. proiectului		Proiectul legii pentru modificarea și completarea Codului de executare	
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic		Guvernul Republicii Moldova	
Data înregistrării proiectului		20.03.2018	
Data adoptării proiectului în lectură finală		06.07.2018	
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)		109 zile	
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>„Articolul 63. Măsurile de asigurare a executării documentului executoriu aplicate de executorul judecătoresc”;</p> <p>la alineatul (1):</p> <p>prima teză va avea următorul cuprins:</p> <p>„(1) În scopul asigurării executării eficiente a documentului executoriu, <u>odată cu intentarea procedurii de executare și pe tot parcursul acesteia, executorul judecătoresc este în drept să aplice măsuri de asigurare a executării documentului executoriu în măsura în care acestea au o legătură causală directă cu dispozitivul documentului executoriu sau rezultă direct din acesta, după cum urmează</u>”;</p>			
Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☒ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
Președinția a emis aviz negativ la proiect menționând formularea propusă poate fi aplicată abuziv. Celelalte comisii sesizate, inclusiv CNA nu au depus obiecții la proiect.			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☐ nu au fost organizate ☒ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
N/A			
Riscuri identificate			
☒ abuz ☐ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☐ alt risc (de explicat)	
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)			
Reglementarea este contrară prevederilor art. 60 alin. (3) CE, care reglementează că în termen de 3 zile după primirea documentului executoriu, executorul judecătoresc emite o încheiere cu privire la intentarea procedurii de executare, pe care o expediază părților în procedura de executare în cel mult 3 zile de la emitere, și propune debitorului de a executa documentul executoriu în termen de 15 zile [...], fără să întreprindă acțiuni de punere în executare a documentului executoriu.			

În practică, executorii judecătorești având la bază prevederea în cauză, aplică imediat cu intentarea procedurii de executare măsuri de asigurare a acțiunii, fără posibilitatea acordării termenului de 15 zile. Totodată, prevederea împovărează și mai mult debitorii, deoarece executorii judecătorești taxează efectuarea acțiunilor de executare silită, la o etapă în care aceste acțiuni sunt premature.				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
Încălcarea dreptului de proprietate prin aplicarea abuzivă a măsurii de asigurare				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☒ abrogare	☒ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☐ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Excluderea prevederii fie detalierea situațiilor exacte când executorii judecătorești pot odată cu intentarea acțiunii să aplice măsuri de asigurare.				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Guvernul sau Parlamentul Republicii Moldova.	

Legea privind statutul judecătorului

FORMULAR DE AUDIT LEGISLATIV

Legea privind statutul judecătorului [Legea nr. 544/1995](#)

Domeniu	Justiție
Nr. proiectului	Legea nr. 107/2015
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Guvernul RM – Ministerul Justiției
Data înregistrării proiectului	01.04.2015
Data adoptării proiectului în lectură finală	29.05.2015
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	59 zile
Extras/prevederea exactă, după caz	
Articolul 21. Răspunderea disciplinară a judecătorilor	
(1) Judecătorii poartă răspundere disciplinară în modul stabilit de Legea nr.178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.	
(2) Anularea sau modificarea hotărârii judecătorești atrage răspundere în condițiile Legii nr.178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor dacă	

judecătorul care a pronunțat-o a încălcat legea intenționat sau ca urmare a unei neglijențe grave."			
Etapa la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
<p>Proiectul de lege crează condiții necesare bunei implimentări a Legii nr. 178 din 25.07.2014, precum și aducerii cadrului legislativ în concordanță cu aceasta. În cadrul acestui proiect, au fost propuse modificări și completări privind mai multe acte legislative, printre care Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului.</p> <p>Conform avizului CNA, argumentele autorilor invocate în Nota informativă au justificat pe deplin necesitatea elaborării și promovării proiectului. Proiectul promovează interesele judecătorilor prin asigurarea acestora cu un cadru normativ coerent. Interesele promovate corespund astfel interesului general al statului.</p> <p>În proiectul de lege au fost identificate și dispoziții problematice. În contextul art. 21 din Legea vizată, CNA a semnalat asupra unei reglementări care nu conține sancțiuni proporționale pentru judecătorii care au pronunțat o hotărâre judecătorească ilegală. Autorul propune aplicarea unei sancțiuni disciplinare în aceste cazuri, CNA consideră ca sancțiunea trebuie să fie penală pentru a responsabiliza judecătorii în cadrul procesului de îndeplinire a justiției.</p> <p>Atât CNA cât și Direcția Generală Juridică au semnalat în privința unui risc adițional și anume instituirea condiției răspunderii pentru neglijență gravă, fără definire a acesteia și a criteriilor de determinare a gravității. Legea nr.178 din 25 iulie 2014, la care se face trimitere textul în cauză, nu definește forma de vinovăție "neglijență gravă", nu exemplifică actele care sunt săvârșite cu "neglijență gravă" și nu prevede o claritate privind faptele săvârșite din neglijență, neglijență gravă sau neglijență mai puțin gravă.</p>			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☒ au fost organizate ☐ nu au fost organizate ☒ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
N/A			
Riscuri identificate			
☐ abuz ☐ corupție	☐ monopol	☒ alt risc (de explicat)	

		☐ reduce încasările la BS		
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)				
<p>Modificările implică instituirea condiției răspunderii judecătorilor pentru neglijență gravă fără definire a acesteia și a criteriilor de determinare a gravității.</p> <p>Legea nr.178 din 25 iulie 2014, la care se face trimitere în text, nu definește forma de vinovăție "neglijență gravă", nu exemplifică actele care sunt săvârșite cu "neglijență gravă" și nu prevede o claritate privind faptele săvârșite din neglijență, neglijență gravă sau neglijență mai puțin gravă. Lipsa criteriilor clare de apreciere a neglijenței grave implică un risc discreționar, termenul fiind lăsat la aprecierea organului constator.</p>				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
Modificările privind articolul 21 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului au rămas în vigoare până în prezent.				
Recomandarea				Sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☒ modificare	☒ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Este necesară definirea formei de vinovăție "neglijență gravă" și instituirea unor criterii clare de apreciere a acestei noțiuni. Asigurarea unei clarități privind faptele săvârșite din neglijență, neglijență gravă sau neglijență mai puțin gravă va limita considerabil puterea discreționară a organului constator.				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			N/A	

FORMULAR DE AUDIT LEGISLATIV

Domeniu	
Nr proiectului	Legea nr. 188 din 06.07.2020
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Guvernul
Data înregistrării proiectului	11.09.2020
Data adoptării proiectului în lectură finală	06.07.2020
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	67 zile
Extras/prevederea exactă, după caz	

<p>Codul se completează cu articolul 269² cu următorul cuprins: „Articolul 269² . Competența organului de urmărire penală al Serviciului Fiscal de Stat Organul de urmărire penală al Serviciului Fiscal de Stat efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 241–242, 244, 244¹ , 250–253 și 335¹ din Codul penal, cu excepția infracțiunilor care sunt atribuite prin lege în competența procurorului.”</p> <p>La articolul 270 punctul 2), litera c) va avea următorul cuprins: „c) infracțiunile prevăzute la art. 183, 185¹–185³ , 223–240, 242¹ , 242² , 245–245⁹ , 245¹¹–246² , 248, 249, 255, 257–261¹ și 262 din Codul penal”.</p> <p>La articolul 273, alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) Actele de constatare întocmite conform prevederilor alin. (2), împreună cu mijloacele materiale de probă, se predau, în termen de 24 de ore, de către organele de constatare din cadrul poliției, Poliției de Frontieră, Centrului Național Anticorupție, Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Vamal – organelor de urmărire penală corespunzătoare constituite conform legii în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție, Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului Vamal, iar de către celelalte organe de constatare – procurorului, pentru începerea urmăririi penale.”</p> <p>La articolul 276¹ alineatul (4), după cuvântul „procurorul” se introduc cuvintele „sau organul de urmărire penală competent să exercite urmărirea penală”.</p>			
Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☐ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ ☐ lipsește	☒ Pozitiv ☒ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
<p>În mare parte avizele au fost negative, sau cu multe completări/modificări pe text. Centrul Național Anticorupție (CNA) și Ministerul Justiției au menționat că autorul urma să efectueze un studiu sau să întocmească analiza ex-ante, în cadrul căreia să fie analizate punctele forte, punctele slabe, oportunitățile, riscurile/amenințările creării structurilor prenotate. CNA și Ministerul Afacerilor Interne au propus reorganizarea organului de urmărire penală, din cadrul Serviciului Vamal, lărgirea competențelor acestuia sub aspect economic/fiscal, în schimbul multiplicării organelor de investigație/urmărire penală. Mai mult, Ministerul Justiției s-a arătat nemulțumit de faptul că proiectul de lege cu privire la modificarea Codul de Procedură Penală și a Codului Contravențional a fost promovat de un alt minister, care nu are o asemenea competență.</p>			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☐ nu au fost organizate	

				☒ informația nu este cunoscută
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor				
Riscuri identificate				
☐ abuz ☐ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat)		
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)				
<p>Desfășurarea activității speciale de investigații necesită o pregătire profesională specială, la fel ca și urmărirea penală în cazul infracțiunilor economice, de care nu dispun la moment ofițerii de urmărire penală de la FISC. Majoritatea angajaților sunt tineri absolvenți, fără experiență în domeniu.</p> <p>De asemenea, în lectura a doua acest proiect de lege a fost votat în grabă, fără dezbateri adiționale. Deputatul Radu Marian și-a exprimat regretul că acest proiect de lege a fost aprobat atât de rapid, nefiind consultat suficient. El a menționat că este o situație periculoasă pentru Republica Moldova în care Ministerul Finanțelor, prin Serviciul Vamal și prin Codul fiscal, va dobândi atribuții de urmărire penală.</p>				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
Îngrijorările autorităților menționate în avize sunt justificate, astfel încât urmează fie să se revadă aceste prevederi, fie să se investească mai multe resurse în abilitarea și creșterea competențelor profesionale ale organului de urmărire penală de la FISC				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☒ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☒ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☐ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Excluderea competențelor unui organ de urmărire penală de la SFS.				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Guvernul	

Proiect din 10 august 2022

FORMULAR DE AUDIT LEGISLATIV

(nu va depăși 2 pagini per proiect)

Domeniu	Procedură penală (arestul preventiv, pornirea urmăririi penale în cazul unor categorii de infracțiuni)		
Nr. proiectului	1. Legea nr. 179 din 26.07.2018 2. Legea nr. 272 din 29.11.2018		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	1. Vitiuc Vladimir , Andronachi Vladimir , Răducan Marcel , Creangă Ștefan , Dudnic Cornel , Sîrbu Serghei , Vreimea Igor , Ivanov Violeta , Apolschii Raisa 2. Guvernul		
Data înregistrării proiectului	24.07.2018, 12.11.2018		
Data adoptării proiectului în lectură finală	1). 26.07.2018 (deși pe pag web a Parlamentului e menționat 27.07.2018), 2). 29.11.2018		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	1) 2 zile, 2) 17 zile		
Extras/prevederea exactă, după caz			
1. La articolul 178 alineatul (3), textul "30 de zile " se substituie, în ambele cazuri, cu textul "60 de zile", iar după cuvîntul "procuror" se introduce textul "sau de către instanța de judecată".			
2. Articolul 178 se completează cu alineatul (3/1) cu următorul cuprins: "(3/1) Măsurile preventive prevăzute la alin.(1) și (2) pot fi dispuse pe un termen de cel mult 12 luni cumulative învinuitului, inculpatului de săvîrșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen de cel mult 12 ani sau pot fi dispuse pe un termen de cel mult 24 de luni cumulative învinuitului, inculpatului de săvîrșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 12 ani."			
Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ ☐ lipsește	☒ Pozitiv ☐ Negativ

Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive		
<p>Avizele au fost pozitive, or modificarea introdusă prin Legea nr. 272 din 29.11.2018 vine să implementeze Hotărârea Curții Constituționale nr. 19 din 3 iulie 2018. Astfel, Curtea a constatat că art. 178 din CPP instituie anumite restricții pentru drepturile și libertățile persoanei fără a stabili durata maximă pentru care poate fi dispusă măsura preventivă a obligației de a nu părăsi țara. Acest fapt generează o situație de incertitudine pentru persoanele obligate de a nu părăsi țara, ele neavând posibilitatea de-ași adapta conduita și de a prevedea eventualele evoluții.</p> <p>Totodată, Curtea a decis că până la remedierea deficienței de reglementare constatate prin prezenta hotărâre și înlăturarea viciului de neconstituționalitate se vor aplica termenele totale stabilite de articolul 191 din Codul de procedură penală.</p>		
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)	☐ au fost organizate ☐ nu au fost organizate ☒ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor		
Riscuri identificate		
☐ abuz ☐ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat)
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)		
<p>Durata maximă pentru care poate fi dispusă măsura preventivă a obligației de a nu părăsi țara nu a fost prevăzută în CPP până la sfârșitul anului 2018, când a intrat în vigoare legea nr. 272/2018. Acest fapt crea o situație de incertitudine pentru persoanele obligate de a nu părăsi țara, ele neavând posibilitatea de-ași adapta conduita și de a prevedea eventualele evoluții.</p>		
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz		
<p>Textul de lege trebuie să fie clar și durata măsurii să nu fie excesiv de lungă. Având în vedere că durata maximă a măsurilor neprivative de libertate este aceeași, se propune ca acestea să fie prevăzute la general la articolul Articolul 176 “Temeiurile pentru aplicarea măsurilor preventive”.</p> <p>Astfel, se propune să fie completat art. 176 cu alineatul (5): „(5) Măsurile preventive neprivative de libertate nu pot depăși, cumulativ, durata de 2 ani”.</p> <p>La articolul 178 “Obligarea de a nu părăsi localitatea sau obligarea de a nu părăsi țara”, se va exclude alineatele (3) și (3/1) se exclud.</p>		
Recomandarea	sesizarea organelor de urmărire penală	

☒ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☒ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☐ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Modificarea articolului în ordinea prevăzută mai sus. CRJM a prezentat Ministerului Justiției un proiect de modificare a CPP, în care este prevăzută inclusiv și aceste modificări.				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Guvernul (Ministerul Justiției)	

Legea privind statutul judecătorului

Legea cu privire la statutul judecătorului⁶ – în perioada 2015 – 2020 a suportat 19 (nouăsprezece) amendamente, de regulă tehnice, sau de completare, care, urmare analizei, s-a constatat că nu prezintă în sine careva riscuri și/sau potențiale aspecte coruptibile.

Majoritatea modificărilor au fost efectuate cu scopul evitării dublării legislației, aducerea în concordanță a legii examinate cu prevederile noilor acte legislative adoptate, asigurarea conexiunii legii examinate cu alte acte normative noi ș.a.

1. Codul de Procedură Civilă

În perioada anilor 2015-2020, modificările aduse Codului de Procedură Civilă (CPC) au avut drept scop îmbunătățirea și modernizarea procedurii civile, în special prin introducerea obligatorie a sistemului de completare electronică pentru participanți, simplificarea și accelerarea procedurii civile, limitarea abuzului de drept al participanților la proces prin excluderea posibilităților de tergiversare a procesului civil și optimizarea duratei de examinare a cauzelor etc. La examinarea proiectelor de legi prin care a fost modificat CPC, nu au fost depistate legi care ar conține clauze abuzive, cu risc de corupție, monopol, sau cazuri de promovare în grabă și cu lipsă de transparență a proiectelor de legi.

Totuși, un singur incident a fost identificat în procesul de analiză, fiind însă remediat ulterior până la înregistrarea proiectului în Parlament. În timpul consultărilor publice, lansate la sfârșitul anului 2017, pe marginea [proiectului de lege](#) nr. 349 din 10.11.2017 care prevedea simplificarea

⁶ Legea taxei de stat nr.544 din 20 iulie 1995 (republicată în temeiul art. VIII, alin.(9) al Legii nr.153 din 5 iulie 2012 – Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr.185, art.620), disponibilă la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133017&lang=ro#

proceduri civile, mai multe organizații ale societății civile au lansat un [apel public](#) împotriva excluderii din Codul de Procedură Civilă a Capitolului XXX¹ „Aplicarea măsurilor de protecție în cazurile de violență în familie” și completarea Codului Contravențional. Societatea civilă a fost de părere că argumentele menționate în [Nota informativă](#) nu sunt justificate, aceasta fiind o acțiune regresivă și regretabilă a legislatorului.

2. Codul de Procedură Penală

Pe parcursul anilor 2015-2020, au existat mai multe tentative de modificare a Codului de Procedură Penală (CPP), unele progresive, altele însă mai puțin reușite. Unele din modificările regresive s-au materializat în legi, altele, la insistența societății civile, au rămas la faza de proiect. În continuare, sunt redată câteva exemple de proiecte de legi care au fost modificate sau respinse în lectura a doua.

- La 2 iulie 2016, modificările problematice din [proiectul de lege](#) (Legea nr. 122 din 2016) referitor la înlăturarea marjei de discreție a actorilor din sectorul justiției, au fost eliminate în lectura a doua, după avizul CNA. CNA a propus revizuirea reglementărilor ce se referă la autorizarea de către procurorul ierarhic superior a unor acțiuni procesuale.
- [Proiectul de lege](#) (Legea nr.261 din 07.12.2017) care prevede reconfigurarea instituțională și funcțională a instituției, prin schimbarea ARBI din subordinea CNA în subordinea Serviciului Fiscal de Stat, a fost modificat în lectura a doua, la insistența societății civile. Acest proiect de lege a fost promovat la nici cinci luni de la intrarea în vigoare a Legii cu privire la ARBI și votat în lectura a doua la 7 decembrie 2017. Conform [analizei](#) făcute de experți, riscul reconfigurării instituționale și funcționale a ARBI putea să ducă la tergiversarea semnificativă a creării și începerii activității eficiente a ARBI. În cele din urmă, Parlamentul a renunțat la aceste modificări.
- La 28 februarie 2020, [proiectul legii nr. 268](#) din 15.06.2016, înaintat de câțiva deputați PDM, [a fost respins](#) în prima lectură drept urmare a [raportului](#) Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică. Scopul proiectului consta în descurajarea săvârșirii actelor de corupție, spălării banilor și finanțării terorismului.

Recomandări.

- În această perioadă, Curtea Constituțională a emis 12 hotărârți prin care a declarat neconstituționale mai multe articole din CPP. Recomandăm ca aceste hotărârți să fie transpuse în modificări legislative.
- La 3 februarie 2023, la Ministerul Justiției, proiectul de lege privind modificarea CPP va fi lansat pentru consultări publice. Proiectul de lege vine să modifice destul de amplu mai multe instituții juridice și să dezvolte un sistem de justiție penală mai transparent și mai responsabil, capabil să protejeze eficient drepturile omului. Promovarea acestor amendamente va duce la îmbunătățirea legislației procesual-penale și la eliminarea curențelor legislative din CPP.

Alte legi analizate în cadrul auditului

Legea cu privire la avocatură⁷ – în perioada 2015 – 2020 a suportat cinci amendamente neesențiale și minore, care nu pot genera anumite riscuri. În anul 2021, legea a fost modificată esențial, iar aceste amendamente au menirea de a consolida activitatea avocaților. Astfel au fost excluse numeroase incompatibilități ale avocaților, a fost redusă perioada stagiului profesional și facilitată efectuarea acesteia, au fost lărgite competențele Consiliului Uniunii Avocaților, a fost reglementat mai detaliat modul de petrecere a examenelor în avocatură, de apreciere a candidaților și de contestare a rezultatelor, etc.

Modificările au schimbat modul de alegere a Comisiei de licențiere (asupra activității acestei comisii deseori planau anumite suspiciuni de corupție). Actualmente, șase membri a comisiei vor alesi de Congres iar cinci de către barouri. Hotărârile Comisie de licențiere cu privire la examene vor fi contestate la o comisie specială compusă din cinci avocați desemnați după depunerea contestațiilor de către Consiliul Uniunii Avocaților. Punctajul membrilor comisiei de soluționare a contestațiilor se adaugă la cel la membrilor Comisiei de licențiere, obținându-se punctajul final ale examenului

Legea privind Institutul Național al Justiției⁸ - a fost republicată integral în 2016. În 2017- 2020 a suportat șase amendamente redacționale și minore, care nu pot genera anumite riscuri.

Codul Administrativ⁹ – de la adoptare (iulie 2018) până în 2020, Codul a suportat doar o modificare, ca urmare a pronunțării de către Curtea Constituțională a Hotărârilor nr.17 din 23 iunie 2020 și nr.27 din 13 noiembrie 2020, prin care s-a declarat neconstituțional art. 225 alin.(3) din Cod, în partea în care limitează competența instanțelor de judecată de a efectua controlul proporționalității măsurilor dispuse de către autoritatea publică prin actele administrative individuale și normative referitoare la securitatea națională a Republicii Moldova, la exercitarea regimului stării excepționale, la măsurile de urgență luate de autoritățile publice în vederea combaterii calamităților naturale, a incendiilor, a epidemiilor, a epizootiilor și a altor fenomene similare.

În concluzie, urmare analizei și evaluării efectuate, s-a constatat că amendamentul operat în Codul Administrativ (nr.116/2018), de la adoptare (iulie 2018) până în 2020, este impus prin hotărârile Curții Constituționale, care sunt definitive și irevocabile de la pronunțare, și care *apriori* nu poate prezenta careva riscuri de corupție și/sau alte efecte evidențiate negative.

Legea cu privire la administratorii autorizați¹⁰ – din 2015 până în 2020 (inclusiv), legea prenotată a suportat 3 amendamente, 2 dintre care sunt pur tehnice, operate în vederea corelării prevederilor acestora cu noile prevederi ale Codului Civil. Al treilea amendament a fost operat în scopul ajustării prevederilor Legii cu privire la administratorii autorizați la noua Lege privind procedura notarială (nr. 246/2018). În esență, modificările operate se rezumă la următoarele: a fost

⁷ Legea nr. 1260-XV din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 159, art. 582), disponibilă la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126609&lang=ro#.

⁸ Legea nr. 152/2006 privind Institutul Național al Justiției (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 387, art. 789), disponibilă la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132887&lang=ro#.

⁹ Codul administrativ al Republicii Moldova nr.116 din 19 iulie 2018, publicat la 17 august 2018 în Monitorul Oficial Nr.309-320 art. 466, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132907&lang=ro#

¹⁰ Legea cu privire la administratorii autorizați nr.161 din 18 iulie 2014, publicat la 03 octombrie 2014 în Monitorul Oficial Nr. 293-296 art. 605, disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=132882&lang=ro#

concretizat obiectul și scopul Legii nr.161/2014, cu specificarea faptului că legea în cauză nu se aplică administratorilor desemnați în cadrul procesului de lichidare silită a băncilor; a fost concretizată noțiunea de administrator autorizat; a fost reglementată activitatea administratorului autorizat în procesul de succesiune; au fost operate alte modificări de ordin tehnic.

În concluzie, urmare analizei și evaluării efectuate, s-a constatat că amendamentele operate Legea cu privire la administratorii autorizați (nr.161/2014), în perioada 2015 – 2020 (inclusiv), sunt preponderent de ordin tehnice, respectiv, nu prezintă careva riscuri de corupție și/sau alte efecte evidențiate negative.

Legea taxei de stat¹¹ – în perioada 2015 – 2020 a suportat cincisprezece amendamente, de regulă tehnice, sau de completare, care, urmare analizei, s-a constatat că nu prezintă în sine careva riscuri și/sau potențiale aspecte problematice.

Prin intermediul a trei modificări, au fost introduse obiecte noi de încasare a taxei de stat, precum ar fi: (i) pentru eliberarea permisiunii de folosire a denumirii oficiale sau istorice a statului în desenul sau modelul industrial; (ii) pentru eliberarea permisiunii de folosire a denumirii oficiale sau istorice a statului ori a abrevierilor sau derivatelor denumirii oficiale sau istorice a statului în denumirea persoanei juridice cu scop lucrativ; (iii) pentru examinarea cererii de acordare sau de prelungire a dreptului de aflare (pentru cetățeni străini). Totodată, au fost stabilite cuantumul și tariful de încasare a taxei de stat stabilite.

Au fost operate anumite modificări legislative prin care au fost alinate mai multe terminologii juridice la rigorile naționale, sau internaționale.

S-a stabilit scutirea de la plata taxei de stat în anumite cauze judecătorești specifice, în vederea sporirii accesului liber al cetățenilor la justiție, precum ar fi: în cazurile în care reclamantul înaintează acțiune de solicitare a ordonanței de protecție; în cazul acțiunilor privind confirmarea tranzacției de către instanța judecătorească încheiată în cadrul unui proces de mediere care a avut loc în afara procesului civil; în cazurile înaintării acțiunii de reparație a prejudiciului material și/sau moral cauzat prin acte de violență în familie; în cazurile înaintării acțiunii de reparație a prejudiciului material și/sau moral cauzat prin infracțiune; în cazurile înaintării acțiunii legate de încălcarea dreptului la petiționare.

Au fost operate anumite modificări în vederea implementării Programului „Prima Casă”.

În concluzie, urmare analizei și evaluării efectuate, s-a constatat că amendamentele operate la Legea taxei de stat (nr.1216/1992), în perioada 2015 – 2020 (inclusiv), sunt preponderent de ordin tehnic, respectiv, nu prezintă careva riscuri de corupție și/sau alte efecte evidențiate negative.

[Legea cu privire la notariat](#) – în perioada 2015 – 2020, a suportat șapte intervenții legislative care presupuneau amendamente minore, pur tehnice, dar și amendamente majore cu un impact semnificativ asupra textului legii. Modificările analizate în cadrul acestui exercițiu nu au generat

¹¹ Legea taxei de stat nr.1216 din 03 decembrie 1992 (republicată în temeiul Hotărârii Parlamentului Republicii Moldova nr. 1546-XIII din 25.02.98 în Monitorul Oficial, 1998, nr. 26-27, art. 176).
disponibilă la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131269&lang=ro#

riscuri fundamentale, inclusiv nu au fost identificați factori de corupție care ar putea genera apariția riscurilor de corupție.

Legea cu privire la notariat a fost practic în totalitate abrogată în 2016 și 2018 prin [Legea cu privire la organizarea activității notarilor](#) și [Legea cu privire la procedura notarială](#). La momentul actual, Legea include doar de un singur articol în vigoare – articolul 32 privind plata pentru serviciul notarial.

Scopul elaborării Legii cu privire la organizarea activității notarilor a fost remedierea curențelor existente în domeniul notariatului care se manifestau prin divergențe și lacune atât de ordin legal cât și de ordin practic și anume – lipsa unor criterii clare și bine determinate de stabilire a numărului necesar de notari, a notarilor stagiați, admiterea la stagiu în biroul notarului, atribuțiile și răspunderea acestuia în calitate de notar stagiar, admiterea în profesie, modul de percepere a plăților, precum și lipsa unui organ profesional al notarilor care ar asigura organizarea și autoadministrarea activității profesionale a acestora, dar și promovarea și apărarea intereselor colective ale notarilor pe plan național. Totodată s-a decis reglementarea printr-o lege distinctă a procedurii notariale, din motivul că subiecți cu dreptul de a întocmi acte notariale sunt mai mulți (consulii, secretarii consiliilor locale, registratorii), fiindu-le aplicabile aceeași procedură. Legea cu privire la procedura notarială a instituit o nouă ordine juridică de desfășurare a activității notariale.

[Legea privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor](#) – în perioada 2015-2020 a suportat 3 modificări. Primele amendamente au avut loc în 2016 prin [Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative din 28.04.2016](#) și [Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative din 09.06.2016](#). Aceste modificări au fost minore și nu au generat riscuri.

Ulterior, [Legea pentru modificarea unor acte legislative din 27.09.2018](#), intrată în vigoare în octombrie 2018, a generat un nou șir de modificări legislative cu privire la modul de numire și promovare a judecătorilor. Aceste modificări au avut ca scop remedierea deficiențelor care au existat anterior și anume – organizarea nejudicioasă a concursurilor pentru fiecare funcție vacantă în parte, dublarea de responsabilități între instituțiile implicate în procesul de selecție, precum și motivarea insuficientă a hotărârilor CSM cu privire la selecția și promovarea candidaților. Modificările operate în 2018 au fost mult așteptate și benefice sistemului de selecție și promovare a judecătorilor. Aceste modificări au prevăzut organizarea concursurilor pentru selecție și promovare de două ori pe an, au asigurat o mai mare previzibilitate în oportunitățile de carieră candidaților la funcția de judecător, economisindu-se din resursele și timpul CSM. O altă modificare importantă a ținut de obligația tuturor candidaților la funcția de judecător să-și anunțe opțiunea pentru toate posturile vacante scoase la concurs, dar și alegerea cu prioritate a funcțiilor vacante de către candidații cu cel mai bun punctaj, în ordinea descrescătoare a mediei de concurs. Totodată, rolul CSM a devenit determinant în evaluarea candidaților la funcția de judecător, evaluarea membrilor CSM fiind egalată cu cel mult 20% din punctajul maxim al candidatului (vezi Documentul analitic privind [Resetarea sistemului de selecție și promovare a judecătorilor - lecții învățate și \(noi\) provocări](#)). Drept urmare a tuturor acestor modificări, în decembrie 2018, CSM a decis resetarea sistemului de selecție și promovare și a anulat concursurile pendinte la acea dată.

Legislația privind organizarea activității notarilor - În cadrul acestui exercițiu, CRJM a analizat cadrul legal privind domeniul notariatului, în perioada cuprinsă între 2015-2020. În acest context, am analizat Legea cu privire la notariat ([Nr. 1453/2002](#)), Legea cu privire la procedura notarială ([Nr. 246/2018](#)) și Legea cu privire la organizarea activității notarilor ([Nr. 69/2016](#)).

În perioada 2015 – 2020, au avut loc două modificări minore la Lege față de care obiecții nu au fost, inclusiv din partea organelor de avizare și anume :

<p>Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 178 din 21.07.2017, în vigoare 18.08.2017</p>	<p><i>S-a modificat articolul 7 alineatul (2) litera e) (cuvintele "Inspectoratul Fiscal Principal de Stat" se substituie cu cuvintele "Serviciul Fiscal de Stat")</i></p>
<p>Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 143 din 19.07.2018 în vigoare 10.11.2018</p>	<p><i>S-a modificat articolul 10 alineatul (1) litera h) (cuvintele "prin acorduri încheiate între Camera Notarială și deținătorul de registre" se substituie cu cuvintele "în conformitate cu legislația în vigoare cu privire la schimbul de date și interoperabilitate")</i></p>

Următoarea modificare a avut loc prin [Legea pentru modificarea Legii nr.69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor nr. 158](#) din 26.07.2018, în vigoare 21.10.2018.

O modificare ulterioară a avut loc prin [Legea privind procedura notarială nr. 246 din 15.11.2018](#), în vigoare 01.03.2019, care a abrogat articolul 12 privind refuzul de a îndeplini actul notarial sau acțiunea notarială. Obiecții inclusiv din partea organelor de avizare nu au fost constatate.

O ultimă modificare analizată a avut loc prin [Legea pentru modificarea Legii nr.69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor nr. 249 din 16.12.2020](#), în vigoare 25.12.2020. În proiect nu au fost identificați factori de corupție și alte aspecte cu potențial impact negativ grav.

Legea cu privire la procedura notarială - Proiectul de lege cu privire la procedura notarială a fost elaborat în scopul asigurării reglementării procedurii notariale în vederea adaptării la noile reglementări în materie civilă, dezvoltarea domeniului procedurii notariale, acoperirii unor lacune existente. Scopul acestei legi este contribuirea la asigurarea unei proceduri notariale coerente și complexe, care să asigure garantarea tuturor drepturilor părților la încheierea actelor notariale și în cadrul tuturor procedurilor notariale. Prin această lege a fost instituită o nouă ordine juridică de desfășurare a activității notariale. Impactul prevăzut de autorii acestei legi este contribuirea la activitatea eficientă a notarilor și asigurarea tuturor drepturilor solicitanților actelor și procedurilor notariale, aplicarea neechivocă a procedurilor notariale, asigurarea securității raporturilor juridice civile și respectarea legii (aici [nota informativă](#)).

În perioada 2015 – 2020, a avut loc modificări minore la această lege. Prin [Legea cu privire la modificarea unor acte normative nr. 257 din 16.12.2020](#) a fost completat articolul 31 alin.(9) și articolul 60 alin.(3).

Partea II: Economie și antreprenoriat

Subdomenii:

1. Întreprinderile de stat - activitatea APP, legile promovate, numirile la întreprinderile de stat etc.

Întreprinderile de stat

(Prevederea care face inaplicabil art. 8 al (2) și (2') din legea 246/2017)

Domeniu	1. Întreprinderile de stat - activitatea APP, legile promovate, numirile la întreprinderile de stat etc.		
Nr. proiectului	Proiect nr 231/2017		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	GRM, Ministerul Economiei		
Data înregistrării proiectului	2017.07.14		
Data adoptării proiectului în lectură finală	2017.11.23		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	101		
Extras/prevederea exactă, după caz			
Art. 19 al. (5). „La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 146/1994 cu privire la întreprinderea de stat (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1994, nr. 2, art. 9), cu modificările și completările ulterioare, se abrogă, cu excepția art. 7 alin. (2)–(4) , care se vor aplica până la încheierea procedurii de reorganizare a întreprinderilor de stat”.			
Etapa la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☐ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☒ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			

Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
<p>Proiectul legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală a fost propus pentru aprobarea pentru înlocuirea legii nr. 146 din 16.06.1994 cu privire la întreprinderea de stat. Din nota informativă formulată de autor (Guvern – Ministerul Economiei) desprindem că necesitatea aprobării actului derivă din implementare recomandărilor Curții de Conturi expuse în raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public în mun. Chișinău în perioada 2010-2011 și în raportul auditului conformității administrării fondurilor publice în cadrul întreprinderilor municipale pe anul 2013. Deși primul Raport nu vine cu recomandări pentru AAPC, Raportul auditului conformității fondurilor publice vine cu recomandarea de revizuire a cadrului legislativ și regulator, inclusiv actualizarea și uniformizarea politicilor publice de administrare corporativă.</p> <p>În varianta inițială a proiectului, acesta vine cu ameliorări ale guvernancei corporative ale întreprinderii de stat și a celei municipale. La art. 8 (consiliul de administrație) se menționează că membrii Consiliului se desemnează de către fondator, pe un termen de 2 ani în loc de 3 și poate fi orice persoană fizică care întrunește condițiile minime stabilite în lege. Astfel, se anula obligativitatea ca reprezentanții din cadrul Ministerului Economiei și Ministerului Finanțelor să constituie majoritatea în consiliu.</p> <p>În varianta finală a proiectului de lege, la art. 19 la al. (5), (al. (3) în varianta inițială) apare excepția prin care se menționează că la abrogarea legii nr. 146 din 16.06.1994 se mențin în vigoare prevederile art. 7. al. (2) –(4), până la încheierea procedurii de reorganizare a întreprinderilor de stat.</p> <p>Această ultimă excepție este în conflict de normă cu prevederile art. 8 al (2) și (2') din noua lege 246/217.</p> <p>Modificarea a apărut în varianta finală a actului legislativ fără să fie clară sursa acestei modificări. Excepția menționată supra nu apare nici în tabelul de divergențe publicat în raportul final al comisiei sesizate în fond (CEB), nici în amendamentele deputaților, nici nu a fost propusă în plen (au fost verificate stenogramele de la ședințele Parlamentului pentru aprobarea în prima lectură și în lectura a doua).</p>			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate	

				☐ informația nu este cunoscută
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor				
Analiza de Impact Asupra Activității de întreprinzător lipsește.				
Riscuri identificate				
☒ abuz	☐ monopol	☒ alt risc (de explicat)		
☐ corupție	☐ reduce încasările la BS			
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)				
<p>Introducerea excepției menționate face inaplicabile prevederile art. 8 al (2) și (2¹) din legea 246/2017, astfel fiind afectată guvernanta corporativă a companiilor de stat. Dacă legea 246/2017 este interpretată prin menținerea în vigoare a art. 7 al. (2)-(4), a legii 146/1994 atunci membrii consiliului sunt numiți pe un termen de 3 ani în loc de doi, iar în loc ca fondatorul să aibă libertatea desemnării membrilor consiliului de administrație în funcție de competențele și integritatea candidaților, acesta este obligat să includă în componența consiliilor a membrilor propuși de Ministerul Finanțelor și ai Ministerului Economiei, care în mod obligatoriu trebuie să constituie majoritatea.</p> <p>Într-un consiliul de administrație în care majoritatea este constituită din funcționari care sunt numiți de către conducătorii ministerelor aceasta crește considerabil gradul de proximitate dintre întreprinderea de stat și factorul politic sporind riscul de trafic de influență, abuz, delapidare a patrimoniului public etc.</p>				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
<p>Excepția dată este una abuzivă, lacunară și generează riscuri de corupție. Nu este clar cum s-a admis includerea ei în noua redacție a legii pentru a permite menținerea în vigoare a 3 alineate din legea abrogată anulând aplicabilitatea art. 8 al (2) și (2¹) din legea nou aprobată (246/2017).</p> <p>Acest tip de abrogare este unul atipic și nu se încadrează în tipologia abrogărilor specificate la art. 66 din legea nr. 100/2017.</p>				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☒ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ ☒ Nu, Dar este

		legislației subordonate		necesară investigarea modului în care prevederea a ajuns în redacția finală.
Explicarea succintă a recomandării propuse				
<p>În context, se recomandă eliminarea de la art. 7 al (5) a legii 246 din 2017 a sintagmei „<u>cu excepția art. 7 alin. (2)–(4), care se vor aplica până la încheierea procedurii de reorganizare a întreprinderilor de stat</u>”.</p> <p>Se consideră oportună demararea unei anchete pentru elucidarea circumstanțelor care au dus la apariția în textul final a unei prevederi care, cel puțin la o primă analiză, nu a fost propusă de nimeni, la nici una dintre etapele de consultări sau dezbateri în plen.</p>				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament	
			CEB	

Întreprinderile de stat (2)

(Eliminarea restricției de înființare a întreprinderilor de stat și municipale noi în contextul obligativității restructurării întreprinderilor de stat și municipale în alte forme organizatorico-juridice)

Domeniu	1. Întreprinderile de stat - activitatea APP, legile promovate, numirile la întreprinderile de stat etc.		
Nr. proiectului	Proiect nr 231/2017		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Guvernul Republicii Moldova, MEC		
Data înregistrării proiectului	2017.07.14		
Data adoptării proiectului în lectură finală	2017.11.23		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	101		
Extras/prevederea exactă, după caz			
În redacția finală a legii 246/2017 a fost eliminată prevederea conform căreia „de la data intrării în vigoare a prezentei legi se interzice înființarea întreprinderilor de stat și a întreprinderilor municipale”. Nici stenogramele audierii proiectului de lege în primă și a doua lectură , nici tabelul de sinteză nu explică cum și la propunerea cui a fost eliminat art. 19 al. (2) din proiectul de lege propus inițial de autori.			
Etapa la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☐ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☒ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ

Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive

Proiectul legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală a fost propus pentru aprobarea pentru înlocuirea legii nr 146 din 16.06.1994 cu privire la întreprinderea de stat. Din nota informativă formulată de autor (Guvern – Ministerul Economiei) desprindem că necesitatea derivă din implementare recomandărilor Curții de Conturi expuse în raportul auditului bugetelor unităților administrativ-teritoriale și gestionării patrimoniului public în mun. Chișinău în perioada 2010-2011 și în raportul auditului conformității administrării fondurilor publice în cadrul întreprinderilor municipale pe anul 2013.

Deși primul Raport nu vine cu recomandări pentru AAPC, Raportul auditului conformității fondurilor publice vine cu recomandarea de revizuire a cadrului legislativ și regulator, inclusiv actualizarea și uniformizarea politicilor publice de administrare corporativă.

În varianta inițială, proiectul vine cu ameliorări ale guvernantei corporative ale întreprinderii de stat și a celei municipale, prin faptul că în noua lege, la art. 8 (Consiliul de administrație) se operează ameliorări considerabile. În conformitate cu noua redacție a legii, membrii Consiliului se desemnează de către fondator, pe un termen de 2 ani în loc de 3 și poate fi orice persoană fizică care întrunește condițiile minime stabilite în lege. Astfel, se anula obligativitatea ca reprezentanții din cadrul Ministerului Economiei și Ministerului Finanțelor să constituie majoritatea în consiliu.

Avizele comisiilor sesizate scot în evidență faptul că proiectul de lege vine să uniformizeze cadrul legislativ aferent întreprinderilor de stat și celor municipale și contribuie la crearea premiselor pentru îmbunătățirea guvernantei corporative a companiilor de stat. La fel, se menționează faptul că prin condiționarea restructurării întreprinderilor de stat și a celor municipale în societăți pe acțiuni sau SRL-uri se poate evita atragerea subsidiară la răspundere a statului pentru datoriile întreprinderilor de stat (a se vedea speța Slobozia Hanesei V Moldova, Curtea Europeană a Drepturilor Omului 3 aprilie 2007). **În context, se apreciază că tranziția de la întreprinderea de stat și cea municipală la o altă formă organizatorico-juridică instituită conform cadrului general diminuează riscul atragerii subsidiare a statului pentru compensarea datoriilor companiei de stat. Din aceste considerente legea vine și cu prevederea de a interzice crearea unor întreprinderi de stat/municipale noi.**

Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)

- au fost organizate
 nu au fost organizate
 informația nu este cunoscută

Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor

Analiza de Impact Asupra Activității de întreprinzător lipsește.

Riscuri identificate

- abuz monopol alt risc (de explicat)

☒ corupție	☐ reduce încasările la BS	
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)		
<p>În conformitate cu bunele practici OCDE, în cazul în care statul deține companii de stat, atunci acesta trebuie să se asigure că întreprinderile sale beneficiază de același tratament ca și actorii privați, asigurând un cadru echitabil pentru toți actorii.</p> <p>Prin menținerea unei forme organizatorice distincte pentru companiile de stat (întreprindere de stat/municipală) și a unei legi dedicate (246/2017), se face, din start, o discriminare dintre companiile de stat și restul actorilor privați.</p> <p>În consecință, introducerea în lege a restricției privind înființarea de către stat a unor întreprinderi de stat/municipale noi, este coerentă cu intenția statului de a restructura toate întreprinderile de stat și cele municipale în alte forme organizatorico-juridice timp de 24 de luni de la publicarea legii.</p>		
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz		
Excluderea restricției de înființare a întreprinderilor de stat și municipale noi cu începere de la data intrării în vigoare a legii (246/2017) este în contradicție cu argumentele care au stat la baza promovării actului legislativ. Eliminarea restricției de înființare a unor întreprinderi de stat și municipale noi creează riscul utilizării întreprinderilor de stat drept vehicule pentru delapidarea patrimoniului public. Excluderea restricției nu este justificată și nu contribuie la realizarea obiectivelor declarate.		
Recomandarea		sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☒ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate ☐ altă recomandare (de explicat mai jos)
		☐ Da ☒ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse		
În context, se recomandă includerea la art. 19 a unui alineat nou (6) cu următorul conținut: „Se interzice înființarea întreprinderilor de stat și a întreprinderilor municipale noi”.		
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)		Parlament CEB

--	--

Administrarea și deetizarea proprietății publice

(Introducerea în legea cu privire la administrarea și deetizarea proprietății publice a opțiunii de vânzare/privatizare a unui drept litigios).

Domeniu	1. Întreprinderile de stat - activitatea APP, legile promovate, numirile la întreprinderile de stat etc.
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Proiectul legii cu privire la modificarea unor acte legislative (Codul fiscal – art.7, 19, 26'1, ș.a.; Legea cu privire la tariful vamal – art.28, anexa nr.2; ș.a.)
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Creangă Ștefan, Candu Adrian
Data înregistrării proiectului	2018.10.12
Data adoptării proiectului în lectură finală	2018.11.02
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	20
Extras/prevederea exactă, după caz	<p>Art. VI. Din proiect - Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetizarea proprietății publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 90 -93, art. 401), cu modificările ulterioare, se modifica după cum urmează:</p> <p>1. La articolul 6 alineatul (2), litera d 1) va avea următorul cuprins:</p> <p>„d 1) adoptarea hotărârilor privind schimbul de bunuri, inclusiv acțiuni, precum și privind vânzarea dreptului litigios;” .’</p> <p>2. La articolul 22, alineatul (2) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(2) Obiect al privatizării pot fi și bunurile restituite în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale în urma rezilierii/anulării contractelor de vânzare- cumpărare, inclusiv drepturile litigioase, bunurile transmise de persoane fizice ori juridice în proprietatea statului sau a unităților administrativ-teritoriale, precum și bunurile/drepturile apărute ca urmare a convertirii datoriilor în acțiuni.”</p>

Etapa la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
<p>Din nota informativă la proiectul de lege aflăm că modificarea propusă este operată pentru a facilita „expunerea bunurilor publice afectate de grevări sau alte drepturi litigioase”. Autorii menționează că „în procesul administrării bunurilor supuse privatizării, un blocaj irezolvabil îl constituie existența unor grevări și a litigiilor judiciare în derulare asupra bunurilor sau activelor întreprinderilor vizate până în situația în care drepturile litigioase au afectat întregul complex patrimonial al întreprinderii”. În situația în care din cauza grevărilor și sau a litigiilor judiciare nu este posibilă determinarea certă și de manieră neviciată a obiectului privatizării, APP ar putea decide să înstrăineze dreptul litigios.</p>			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
<p>Din ^{avizul CNA} – proiectul respectă parțial rigorile de transparență în procesul decizional. Autorii nu au asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie.</p>			
Riscuri identificate			
☒ abuz ☒ corupție	☐ monopol ☒ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat)	

Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)

În conformitate cu prevederile art. 1153 din Codul Civil al Republicii Moldova, un drept este litigios atunci când este incert, contestat sau contestabil de debitor. Prin modificările operate la legea cu privire la administrarea și deținatizarea proprietății publice nr. 121/2007, se instituie posibilitatea vânzării și privatizării dreptului litigios al statului. Riscul de corupție constă în delapidarea patrimoniului public prin înstrăinarea dreptului litigios. Astfel, în cazul în care statul în calitate de proprietar al companiei de stat sau partener într-un parteneriat public-privat are o creanță asupra unor agenți economici privați sau parteneri în cadrul PPP, iar debitorii nu-și satisfac obligațiile asumate, statul poate intenta un proces în instanță.

Modificările legislative operate instituie posibilitatea statului de a vindere dreptul său litigios către terți. Este de menționat, că dat fiind rezultatul incert al unui litigiu, suma încasată în urma vinderii dreptului litigios va fi, în mod normal, mult mai mică decât valoarea nominală a dreptului litigios cesionat. În același timp, înclinația spre cumpărare a unui drept litigios de către un agent economic privat este cu atât mai mare cu cât certitudinea agentului economic că va câștiga procesul este mai mare.

Interesul de câștig al unui agent economic care cumpără un drept litigios este de sorginte speculativ. Dacă dreptul litigios este de interes pentru un agent economic privat, atunci acesta ar trebui să fie de interes și pentru stat. Prin înstrăinarea dreptului litigios se amplifică considerabil riscul delapidării proprietății publice, legea nespecificând care dintre drepturile litigioase pot fi înstrăinate și în ce condiții. În consecință, cea mai mare problemă asociată înstrăinării dreptului litigios este modul de stabilire a prețului de expunere pe piață a acestuia.

Vânzarea dreptului litigios este justificată atunci când proprietarul dreptului nu are suficiente mijloace pentru a finanța costurile asociate procesului de judecată care poate fi unul de durată, sau când are nevoie de lichidități imediate. Aceste argumente nu sunt sustenabile când proprietarul dreptului litigios este statul. Suplimentar, în contextul art. 1155 din Codul civil al Republicii Moldova Cod Nr. 1107/2002, la vânzarea dreptului litigios poate surveni riscul retractului litigios. Prin această procedură după vânzarea dreptului litigios de către stat unui terț, cealaltă parte implicată în proces poate să răscumpere creanța asupra sa cu contravaloarea sumei achitate de către terți pentru cumpărarea dreptului litigios, ceea ce în mod instantaneu va stinge procesul de judecată. Într-o astfel de situație se amplifică riscul de delapidare a proprietății publice prin faptul că un eventual debitor nu va achita integral obligațiile sale către stat, ci le va răscumpăra la o valoare mult mai redusă prin procedura de retract litigios.

Mai necesită a fi menționat că proiectul de lege nu prevede reglementări privind delimitarea categoriilor de drepturi litigioase ale statului care pot fi obiect al vânzării/privatizării, iar lipsa prevederilor aferente modului de vânzare a drepturilor litigioase precum și aspectele asociate contractelor de vânzare-cumpărare a drepturilor litigioase ridică riscul unei aplicări discreționare a normei în cauză.

Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
Vânzarea unui drept litigios ridică probleme asociate subevaluării acestuia. Menținerea prevederii amplifică considerabil riscurile de delapidare a patrimoniului public.				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☒ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☐ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Eliminarea prevederii date ar contribui la diminuarea riscului asociat vinderii, la un preț net inferior valorii nominale, a creanței care poate fi încasată integral în urma unui proces de judecată în care interesele statului sunt reprezentate cu diligență.				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament CEB	

Adminstrarea și deetizarea proprietății publice (2)

(Introducerea în legea cu privire la administrarea și deetizarea proprietății publice 121/2007 a procedurii de intermediere a vânzării acțiunilor bancare cu preluarea de către stat a riscului de arbitraj internațional).

Domeniu	1. Întreprinderile de stat - activitatea APP, legile promovate, numirile la întreprinderile de stat etc.		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Proiectul de lege pentru completarea Legii Nr. 121/2007 privind administrarea și deetizarea proprietății publice.		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Creangă Ștefan, Candu Adrian		
Data înregistrării proiectului	2017.10.31		
Data adoptării proiectului în lectură finală	2017.12.19		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	49 zile		
Extras/prevederea exactă, după caz			
Proiectul introduce în legea nr 121/2007 un articol nou 54 ¹ prin care se instituie mecanismul de intermediere de către stat a revânzării acțiunilor băncilor declarate de importanță sistemică care au fost plasate pe piață urmare a unei emisiuni noi generate de anularea acțiunilor acționarilor ce nu satisfac rigorile de calitate a acționariatului conform legii nr. 202/2017. Astfel, în cazul în care acționariatul unei bănci se constată că nu satisface rigorile aferente calității acționariatului și dacă aceștia nu vor sau nu reușesc să înstrăineze acțiunile în termen de 3 luni de la expunere, aceste acțiuni se anulează, se înregistrează o datorie echivalentă a băncii față de acționari fiind operată o noua emisiune în aceeași contravaloare care este expusă spre vânzare. Astfel, statul poate decide, în baza unui antecontract semnat cu un potențial investor să intervină și să procure acțiunile noi emise (plătind cu banii obținuți din VMS-uri plasate pe piață, decizia de cumpărare fiind formalizată printr-o HG), iar imediat după procurare să le vândă aceluși investor cu care are semnat antecontractul.			
Etapa la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			

Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☐ Pozitiv ☐ Negativ ☒ Avizul lipsește	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ Comisia drepturile omului
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
Proiectul reglementează modul de intervenție a statului în vederea unei intermediari a procurării acțiunilor la băncile declarate de importanță sistemică. Scopul declarat al proiectului este ridicarea nivelului de atractivitate al acțiunilor noi emise în locul celor anulate din motivul nerespectării de către vechii deținători a cerințelor aferente calității acționariatului. Autorii justifică proiectul drept derivat și din necesitatea de neadmitere a decapitalizării băncilor sistemice în cazul eșecului de vindere a acțiunilor acționarilor neconformi			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
Consultări publice nu au fost, iar în conformitate cu ^{avizul CNA} proiectul a fost elaborat cu abateri de la legea nr 239/2008 privind transparența în procesul decizional.			
Riscuri identificate			
☒ abuz ☒ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat)	
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)			
Articolele 46 - 52 ¹ din legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, prevede mecanismul prin care se anulează și se înstrăinează acțiunile care sunt deținute de acționarii ce nu respectă cerințele privind calitatea acționariatului (modificări introduse de aceiași autori prin proiectul de ^{lege nr 336} din 31.10.2017 integrate ulterior în legea 202/2017). În conformitate cu prevederile art. 52 ¹ a legii nr 202/2017 acțiunile nou emise pot fi expuse pe un termen de 3 luni, dar cu acordul BNM acest termen poate fi extins de maxim 3 ori consecutiv, iar dacă după expirarea termenului acțiunile instituției bancare nu au putut fi vândute ca un pachet			

unic, atunci acestea sunt înstrăinate în pachete fracționare. Prin urmare, argumentul care a stat la baza promovării proiectului de lege pentru modificarea legii nr 121/2017 nu rezistă. Or, autorii imputau necesitatea intervenției statului pentru procurarea acțiunilor prin faptul că în lipsa de solicitări din partea investitorilor privați de a procura acțiunile noi emise se va recurge la „la anularea acțiunilor noi emise nevândute și **reducerea capitalului social al emitenților**, ceea ce nu poate fi admis în cazul băncilor de importanță sistemică”. În această ordine de idei, necesită a fi menționat că în conformitate cu prevederile legii 202/2017 băncile nu sunt obligate să răscumpere aceste acțiuni, ci le pot vinde ca pachete fracționate în cazul în care în termen de maxim 9 luni nu le pot vinde ca pachete unitare. Mai mult, proiectul înaintat prevede cumpărarea de către stat doar în cazul în care există deja un „ante contract” de vânzare a acestor acțiuni către un investitor privat. Cu toate acestea, procedura de identificare a acestui potențial investitor cu care se negociază și se semnează antecontractul dar și prețul de vânzare al acțiunilor cumpărate de stat prin APP nu sunt transparente.

Este evident că rolul statului nu este cel de preluare în proprietate a acțiunilor emise pentru evitarea diminuării capitalului social al băncilor declarate de importanță strategică, ci unul de intermediere a tranzacției în favoarea investitorilor identificați. Din ^{stenograma} ședinței plenare a Parlamentului din 15.12.17 (pag 82) aflăm că argumentul care a stat la baza elaborării proiectului de lege, invocat de unul dintre autori (Șt.Creangă), rezidă în **riscurile de litigiu care pot surveni urmare a deciziei de anulare a acțiunilor acționarilor declarați neconformi**. Cumpărând acțiunile emise urmare a anulării participațiilor acționarilor neconformi, **statul (prin APP) preia riscul de litigiu**.

Intervenția statului are drept scop transmiterea acțiunilor băncilor sistemice către investitorii identificați în prealabil, preluând riscurile unui eventual litigiu. „Ei (potențialii investitori) se tem de riscurile propriu zise de anulare ulterioară (prin arbitraj)” (Șt. Creangă). Astfel, prin intermedierea de către stat a acestei tranzacții de vânzare-cumpărare a participațiilor acționarilor neconformi, statul preia pe seama sa riscurile unui potențial litigiu.

Dacă participațiile la o bancă sunt de interes pentru agenții economici privați, iar riscul de litigiu este suficient de mare pentru a-i determina să se abțină de la procurarea acțiunilor unei bănci, de ce statul ar trebui să preia acest risc? Într-o situație ipotetică, în care instituțiile statului au declarat abuziv niște acționari neconformi, iar băncile au fost declarate de importanță sistemică, statul poate interveni pentru cumpărarea acestor participații și revinderea acestora (la un preț negociat în condiții netransparente), către alți investitori interesați (identificați în condiții netransparente), în aceste circumstanțe, investitorii declarați neconformi abuziv pot solicita recuperarea prejudiciului de la APP și Republica Moldova.

Prevederea legală introdusă crește expunerea statului în cazul unui arbitraj internațional și poate fi utilizată abuziv, inclusiv pentru preluarea și realocarea prin intermediul statului și pe riscul acestuia a acțiunilor băncilor declarate de importanță sistemică.

Modificarea legislativă cu pricina a fost utilizată la procurarea de către stat, în scopul revinderii, a unui pachet de 41.09% din acțiunile MAIB (2018) și 63.89% din acțiunile Moldindconbank (2019) ¹² .				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
Menținerea prevederii crește riscul de deturnare de fonduri. Abrogarea acesteia nu pune în pericol capitalul social al băncilor declarate de importanță sistemică, or în cazul în care acțiunile nu pot fi vândute ca pachet unitar acestea pot fi licitate fracționat.				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☒ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Eliminarea articolului 54 ¹ din legea nr. 121/2007 va elimina procedura dubioasă și netransparentă de intermediere de către stat a unei tranzacții de vânzare a acțiunilor emise ca urmare a anulării acțiunilor neînstrăinate ale foștilor deținători care au eșuat în respectarea cerințelor privind calitatea acționariatului. La abrogarea acestui articol, vor funcționa prevederile generale reglementate prin legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor.				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament CEB	

¹² „ Republica Offshore, Analiza Factorilor care au contribuit la fraudă sistemică și spălarea banilor în sectorul bancar, de asigurări și financiar din Moldova”, Comitetul Consultativ Independent Anticorupție, Chisinău, iulie 2022, Pag 25

Achiziții publice și management bugetar

(Eliminarea discreției excesive a autorității contractante în admiterea ofertantului în pofida nesatisfacerii criteriilor de calificare și eligibilitate, prevedere introdusă în legea nr. 131/2015)

Domeniu	2. Achiziții publice și management bugetar - eficiența cheltuielilor, achizițiile publice majore ce țin de infrastructura		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Nr 222 privind modificarea și completarea Legii nr. 131/2015		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Guvernul RM (MInFin)		
Data înregistrării proiectului	2018.07.03		
Data adoptării proiectului în lectură finală	2018.07.27		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	24		
Extras/prevederea exactă, după caz			
Art. 16 din proiect operează modificări la art. 18 din legea nr.131/2015 (actualmente art. 19 al. (10)). Acest articol instituie rigori care sunt aplicate pentru determinarea eligibilității participantului la achiziții iar alineatul (6), al. (10) în actuala redacție a legii, instituie și o prevedere care permite autorității contractante să nu excludă din procedura de achiziții agenții economice care nu corespund rigorilor stabilite. Astfel, „orice ofertant/candidat care se află în una din situațiile menționate la alin. (1) și (3) și furnizează dovezi care să arate că măsurile luate de el sunt suficiente pentru a demonstra fiabilitatea sa, în pofida existenței unui motiv de excludere. Dacă autoritatea contractantă consideră astfel de dovezi suficiente, ofertantul/candidatul în cauză nu este exclus de la procedura de achiziție publică ”.			
Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			

Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ se recomandă revizuirea proiectului	☐ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
Proiectul vrea să transpună în legislația autohtonă Directiva 2014/24/UE privind achizițiile publice. În context, se vine cu modificări semnificative în domeniul achizițiilor publice cu scopul declarat de a eficientiza, simplifica și transparentiza întregul proces de achiziții publice, inclusiv prin implementarea unui sistem de achiziții electronice. Pentru a spori nivelul de participare a mediului de afaceri la procedurile de achiziții publice, în special a întreprinderilor mici și mijlocii, prin separarea obiectului achizițiilor pe loturi, pentru a consolida capacitățile autorităților contractante în efectuarea achizițiilor publice etc.			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
Riscuri identificate			
☐ abuz ☐ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat) Facilitarea actelor de corupere activă, pasivă, legalizarea actelor de trafic de influență, abuz de serviciu, delapidare de fonduri, conflict de interese etc.	
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)			
Achizițiile publice reprezintă mecanismul prin care autoritățile publice contractează, prin concurs, agenți economici, preponderent privați, pentru procurarea unor bunuri sau prestarea unor servicii care au drept scop satisfacerea nevoilor organizaționale ale			

<p>autorităților publice sau sunt realizate pentru satisfacerea unui scop public. Reglementarea procesului de achiziții publice gravitează în jurul ideii de maximizare a beneficiului public. Astfel, achiziția trebuie să fie realizată de o manieră responsabilă, eficientă, corectă și la costuri minime. Pentru realizarea acestor obiective legiuitorul a stabilit criteriile de calificare, selecție și eligibilitate a ofertantului. Astfel, un ofertant nu este eligibil dacă: acesta a fost condamnat, pentru corupție, fraudă, spălare de bani, pentru participarea la activitățile unei organizații criminale, finanțarea terorismului, exploatarea prin muncă a copiilor etc. Autoritatea contractantă are obligația de a exclude din procedura de atribuire a contractului de achiziții publice și candidații care au prezentat informații false, sau nu au prezentat informațiile solicitate, au încălcat obligațiile aplicabile în domeniul mediului, muncii și asigurărilor sociale, sau se fac vinovați de o abatere profesională, care le pun la îndoială integritatea, au încheiat cu alți operatori economici acorduri care vizează denaturarea concurenței etc. Aceste limitări de eligibilitate sunt justificate și congruente cu interesul public. Cu toate acestea, al.(6) din proiect prevede că în cazul în care ofertantul se află în una dintre situații menționate mai sus, acesta poate furniza „dovezi” pentru a demonstra „fiabilitatea sa în pofida existenței unui motiv de excludere”, iar autoritatea contractantă are discreția să decidă dacă ea consideră „dovezile furnizate” drept suficiente.</p> <p>În cazul în care autoritatea contractantă acceptă dovezile ofertantului, aceasta nu este obligată să excludă candidatul din procedura de achiziție publică. În consecință, această prevedere permite ofertanților care nu satisfac condițiile de calificare, selecție și eligibilitate și să fi admiși în procedura de achiziție publică în baza unor „dovezi” care pot fi analizate și interpretate discreționar de către autoritatea contractantă.</p>	
<p>Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz</p>	
<p>Prevederea este una extrem de interpretativă. Legea nu definește ce reprezintă o „dovadă”. Spre exemplu în cazul în care agentul economic a admis încălcarea obligației aplicabile în domeniul mediului sau cea a muncii și asigurărilor sociale ce dovadă ar putea fi acceptată de autoritatea contractantă pentru a decide asupra eligibilității ofertantului neconform? Legea nu definește când această dovadă devine una suficientă pentru a determina eligibilitatea candidatului în pofida unor eventuale încălcări admise. Plata unei penalități pentru practicarea muncii nedeclarate sau plata contravenției pentru prejudiciul adus mediului înconjurător este o dovadă suficientă pentru a considera eligibil un astfel de ofertant (or quantumul amenzii poate fi cu mult mai mic decât impactul încălcării comise, în plus, dacă agentul economic a admis încălcări acesta ar trebui discriminat față de cei care nu au admis încălcări)? În scopul creșterii moralității fiscale și maximizării beneficiului public, autoritățile publice contractante ar trebui să vizeze admiterea la licitație și adjudecarea contractelor pentru ofertanții onești, care nu au antecedente de neconformare, or prevederea dată ridică riscul unei interpretări discreționare a dovezilor și suficienței acestora cu riscul distorsionării concurenței loiale prin admiterea în procedura de achiziții publice a agenților economici neconformi.</p>	
<p>Recomandarea</p>	<p>sesizarea organelor</p>

				de urmărire penală
☒ abrogare	☒ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
<p>Legiuitorul poate încerca să definească mai clar noțiunea de „dovadă” și când aceasta devine suficientă pentru a permite participarea la procedura de achiziții publice a agenților economici neconformi. Cu toate acestea, pare mai potrivită soluția de abrogare a prevederii. Abrogarea va face aplicabilitatea restricțiilor mai clară și mai echitabilă pentru toți ofertanții participanți în procesul de achiziții publice, diminuând riscul de corupție asociat facilitării actelor de corupere activă, pasivă, legalizarea actelor de trafic de influență, abuz de serviciu, delapidare de fonduri, conflict de interese etc.</p>				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament (CEB)	

Achiziții publice și management bugetar (2)

(Instituirea unor condiții vagi pentru argumentarea necesității modificării contractelor de achiziții prin intermediul acordurilor adiționale, prevedere introdusă în legea nr. 131/2015)

Domeniu	1. Achiziții publice și management bugetar - eficiența cheltuielilor, achizițiile publice majore ce țin de infrastructura		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Nr 222 privind modificarea și completarea Legii nr. 131/2015		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Guvernul RM (MInFin)		
Data înregistrării proiectului	2018.07.03		
Data adoptării proiectului în lectură finală	2018.07.27		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	24		
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>Conform punctului 66, al (7) litera a) din proiect (actualmente, art. 76, al (7) pct. 1) din legea 131/2015) contractele de achiziție publică/ acordurile-cadru pot fi modificate, fără organizarea unei noi proceduri de achiziție publică, în următoarele situații:</p> <p>1) atunci când sunt îndeplinite în mod cumulativ următoarele condiții:</p> <p>a) devine necesară achiziționarea de la contractantul inițial a unor bunuri, lucrări sau servicii suplimentare care nu au fost incluse în contractul inițial, dar care au devenit strict necesare pentru îndeplinirea acestuia;</p> <p>b) schimbarea contractantului este imposibilă;</p> <p>c) orice majorare a prețului contractului reprezentând valoarea bunurilor/ lucrărilor/serviciilor suplimentare nu depășește 15% din valoarea contractului inițial;</p>			
Etapa la care a fost inserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen

Existența avizelor necesare			
Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ se recomandă revizuirea proiectului	☐ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
<p>Proiectul vrea să transpună în legislația autohtonă Directiva 2014/24/UE privind achizițiile publice. Astfel se vine cu modificări semnificative în domeniul achizițiilor publice cu scopul declarat de a eficientiza, simplifica și transparentiza întregul proces de achiziții publice, inclusiv prin implementarea unui sistem de achiziții electronice. Pentru a spori nivelul de participare a mediului de afaceri la procedurile de achiziții publice, în special a întreprinderilor mici și mijlocii, prin separarea obiectului achizițiilor pe loturi, pentru a consolida capacitățile autorităților contractante în efectuarea achizițiilor publice etc.</p>			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
Riscuri identificate			
☐ abuz ☐ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat) Facilitarea actelor de corupere activă, pasivă, legalizarea actelor de trafic de influență, abuz de serviciu, delapidare de fonduri, conflict de interese etc.	
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)			

Acordurile adiționale la contractele de achiziții reprezintă una dintre principalele scheme de aranjare (trucare) a achizițiilor publice¹³. Astfel, reglementarea clară a cazurilor în care autoritatea publică poate recurge la contracte adiționale este de o importanță deosebită.

Punctul 1) din al (7) incastrează două prevederi interpretative și foarte vulnerabile sub aspectul riscului de trucare a licitațiilor prin intermediul acordurilor adiționale.

Pe de-o parte, litera a) prevede că acordul adițional este justificat atunci când devine necesară achiziționarea de la contractantul inițial a unor bunuri sau servicii suplimentare care nu au fost incluse în contract, dar care au devenit strict necesare pentru implementarea acestuia.

În primul rând, neinclusiunea unor bunuri sau servicii în contract poate fi folosită premeditat de către autoritatea contractantă pentru a determina necesitatea semnării unui acord adițional. În al doilea rând, necesită a fi precizat că norma nu explică dacă bunuri sau servicii suplimentare (care vor face obiectul contractului adițional) au o rată stabilită în contractul inițial sau nu. Și chiar dacă rata este stabilită în contract care este procedura prin care se asigură că volumul suplimentar de bunuri sau servicii care vor face obiectul contractului adițional au fost stabilite corect?

De cealaltă parte, litera b) de la punctul 1) stipulează că suplimentar la litera a) autoritatea contractanta trebuie să fie în imposibilitatea schimbării contractantului. Noțiunea de imposibilitate a schimbării contractului conform al. (8), ține de cerințele tehnice de interoperabilitate a echipamentelor și de cele aferente unei eventuale creșteri „semnificative a costurilor autorității contractante imputabile schimbării ofertantului”. Astfel, condiția de imposibilitate de schimbare a contractului este una derizorie, or dacă se vrea, imposibilitatea schimbării contractantului poate fi ușor justificată prin imputarea argumentelor precum: lipsa timpului pentru demararea unei noi licitații din cauza cadrului de planificare bugetară (12 luni) și disponibilitatea resurselor doar până la 31.12.xx., tergiversarea intenționată a demarării contractului, pentru crearea premiselor pentru un acord adițional, imputarea riscurilor financiare judiciare și de cost mai mare în cazul unei licitații repetate etc.

Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz

Se propune revizuirea prevederii legale pentru a reduce din ambiguitate și riscul de utilizare a contractelor adiționale drept instrument de trucare a achiziției publice.

Recomandarea

**sesizarea
organelor
de
urmărire
penală**

¹³ „Achizițiile publice în Republica Moldova: probleme și soluții”, Expert-Grup, Chișinău 2014, Pag 42.

☐ abrogare	☒ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☒ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
<p>Prevederile reglementate la punctul 1) al (7) nu explică cum autoritatea contractantă poate proba, dincolo de orice bănuială rezonabilă, că achiziționarea de la contractantul inițial a unor bunuri, lucrări sau servicii suplimentare este una care nu a putut fi anticipată și planificată adecvat la etapa demarării achiziției publice.</p> <p>Prevederea nu aduce o claritate vis-a-vis de bunurile și serviciile suplimentare, dacă acestea sunt bunuri și servicii suplimentare a căror rată și cantitate nu este sau nu prevăzută în contractul cadru. În cazul în care ratele unitare pentru bunurile și serviciile suplimentare nu sunt prevăzute în acordul cadru, aceasta poate servi drept instrument pentru aplicarea unor rate exagerate prin care se va finanța mita pentru trucarea licitației.</p>				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament (CEB)	

Achiziții publice și management bugetar (3)

(Instituirea unor condiții vagi pentru argumentarea necesității modificării contractelor de achiziții prin intermediul acordurilor adiționale, prevedere introdusă în legea nr. 131/2015)

Domeniu		2. Achiziții publice și management bugetar - eficiența cheltuielilor, achizițiile publice majore ce țin de infrastructura	
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)		Nr 222 privind modificarea și completarea Legii nr. 131/2015	
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic		Guvernul RM (MinFin)	
Data înregistrării proiectului		2018.07.03	
Data adoptării proiectului în lectură finală		2018.07.27	
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)		24	
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>Conform punctului 66, al (7) pct 2), litera b) din proiect (actualmente, art. 76, al (7) pct. 2) din legea 131/2015) contractul de achiziție publică/ acordurile-cadru pot fi modificate și dacă se satisfac cumulativ condițiile:</p> <p>a) modificarea a devenit necesară în urma unor circumstanțe pe care o autoritate contractantă care acționează cu diligență nu ar fi putut să le prevadă;</p> <p>b) modificarea nu afectează natura generală a contractului;</p> <p>c) creșterea prețului nu depășește 15% din valoarea contractului de achiziții publice/acordului-cadru inițial</p>			
Etapă la care a fost inserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare

			(Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ se recomandă revizuirea proiectului	☐ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
Proiectul vrea să transpună în legislația autohtonă Directiva 2014/24/UE privind achizițiile publice. Astfel se vine cu modificări semnificative în domeniul achizițiilor publice cu scopul declarat de a eficientiza, simplifica și transparentiza întregul proces de achiziții publice, inclusiv prin implementarea unui sistem de achiziții electronice. Pentru a spori nivelul de participare a mediului de afaceri la procedurile de achiziții publice, în special a întreprinderilor mici și mijlocii, prin separarea obiectului achizițiilor pe loturi, pentru a consolida capacitățile autorităților contractante în efectuarea achizițiilor publice etc.			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
Riscuri identificate			
☒ abuz ☐ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat) Facilitarea actelor de corupere activă, pasivă, legalizarea actelor de trafic de influență, abuz de serviciu, delapidare de fonduri, conflict de interese etc.	
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)			
În conformitate cu prevederile punctului 66, al (7), punctul 2) literele a) și b), pentru a putea determina semnarea unui acord adițional la contract, autoritatea contractantă trebuie să invoce că aceasta nu a putut să prevadă circumstanțele care determină necesitatea de modificare a contractului și că modificările nu afectează natura generală a contractului. Deși este definită la al. (16) din proiect, Noțiunea – „ natura generală a			

contractului” rămâne a fi una interpretativă. Astfel, natura generală a contractului care nu trebuie să fie afectată de modificare cuprinde – „obiectivele principale urmărite de autoritatea contractantă la realizarea achiziției inițiale, obiectul principal al contractului și drepturile și obligațiile principale prevăzute în contract, inclusiv principalele cerințe de calitate și performanță”. Chiar și prin această definiție apare loc de ambiguități pentru că se instituie tacit noțiunea de obiect secundar. Or dacă noțiunea prevede că modificarea care nu afectează natura generală a contractului se referă la obiectul principal al acestuia, principalele cerințe de calitate, preț, drepturi și obligații principale, atunci rezultă că modificările pot viza obiectul secundar, drepturile și obligațiile secundare etc.

Legea nu definește noțiunea de obiect secundar sau cum se apreciază care element al contractului de achiziții este principal și implicit care este secundar. Suplimentar, necesită a fi menționat că, **prin definiție**, oricare ar fi motivul din care este semnat acordul adițional, acesta nu poate aduce modificări principiale obiectului contractului, cerințelor de calitate, preț sau obligațiilor părților. În aceste circumstanțe rezultă că noțiunea este introdusă pentru a permite modificarea acestor elemente prin acorduri adiționale atunci când **modificările sunt secundare**. Datorită acestei ambiguități, doar instanța poate da apreciere finală referitoare la faptul dacă modificarea prevăzută în acordul adițional este una principală sau secundară.

În aceste circumstanțe, pentru semnarea acordului adițional prin invocarea punctului 2) este suficient ca autoritatea publică să susțină faptul că **nu a putut să prevadă circumstanțele care au dus la modificarea contractului**. Legea nu specifică care circumstanțe sunt considerate predictibile și care nu. Astfel se instituie un spațiu larg de interpretare care poate fi utilizat drept paravan pentru eventuale modificări care au un alt scop decât cel declarat.

Prin faptul că se face distincție dintre prevederile de la pct 1) și 2) (literele a) și b) din proiect), se prezumă că modificările devenite necesare sunt altele decât achiziționarea unor bunuri, lucrări sau servicii suplimentare, dar și aceste schimbări determină creșterea prețului contractului de maxim 15%, conform literei c).

Această prevedere face procesul de achiziții publice mult mai vulnerabil sub aspectul riscului de trucare a licitației și majorarea valorii achiziției prin intermediul acordurilor adiționale. Prevederea face astfel încât chiar și eventualele schimbări la prețurile de pe piață sau aspecte legate de riscul comercial al antreprenorului să fie puse pe seama autorității publice contractante care poate fi nevoită să semneze un acord adițional pentru a finanța acoperirea acestor costuri/riscuri sau costul mitei pentru situația de trucare a licitației.

Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz

Se propune revizuirea prevederii legale pentru a reduce din ambiguitate și riscul de utilizare a contractelor adiționale drept instrument de trucare a achiziției publice. În cazul revizuirii prevederii de la litera a), (pct 1), al. (7), art. 76 din legea 131/2015) prevederea de la litera b), (pct 2), al. (7), art. 76 din legea 131/2015) poate fi abrogat.

Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☒ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
<p>EX: Cu suportul unui agent economic, o autoritate publică face caietul de sarcini și solicita procurarea unei anumite specificații de produs. După adjudecarea contractului, furnizorul câștigător informează autoritatea contractantă că produsul cu pricina nu se mai fabrică și nu este de găsit în depozitele comercianților, cu toate acestea, același produs este disponibil în varianta ușor modificată, dar costă cu 10% mai scump. Prin invocarea acestui argument, în baza literei b), punctul 66 din proiect, autoritatea publică contractantă semnează un acord adițional la contract în locul desfășurării unei alte licitații.</p>				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament (CEB)	

Achiziții publice și management bugetar (4)

(Eliminarea necesității reglementării prin lege a modalității de eliberare, retragere, reînnoire, prelungirea actelor emise de către ANRE: autorizația de electrician autorizat, autorizația cu privire la laboratoarele electrotehnice, autorizațiile pentru liniile electrice directe, autorizațiile pentru sistemele de distribuție închise, autorizațiile pentru conducta directă de gaze naturale, autorizațiile pentru sistemele de distribuție)

Domeniu	2. Achiziții publice și management bugetar - eficienta cheltuielilor, achizițiile publice majore ce țin de infrastructura		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Proiectul de lege nr 249 pentru modificarea unor acte legislative (Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător – Anexa nr.1; Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică – art.7, 48, 49, 50; ș.a.)		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Igor Munteanu		
Data înregistrării proiectului	2019.11.04		
Data adoptării proiectului în lectură finală	2019.04.26		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	22		
Extras/prevederea exactă, după caz			
Etapa la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)

☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ se recomandă revizuirea proiectului	☐ Pozitiv ☒ Negativ Lipsește analiza impactului de reglementare asupra activității de întreprinzător
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
<p>Autorul proiectului susține că amendamentele pe care le-a propus sunt necesare pentru eliminarea lacunelor de reglementare dată fiind abrogarea legii nr 451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător. Conform ^{notei informative}, proiectul de lege asigură substituirea în textul legii 107/2016 cu privire la energia electrică a trimerilor la legea 451/2001 cu noua lege privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160/2011.</p> <p>Autorul susține că autorizația de electrician autorizat, autorizațiile cu privire la laboratoarele electrotehnice, autorizațiile pentru liniile electrice directe, pentru sisteme de distribuție închise, pentru conducta directă de gaze naturale precum și autorizațiile pentru distribuție nu cad sub incidența actului permisiv în sensul legii nr. 160/2011. Iar în aceste circumstanțe modul de eliberare, reînnoire, retragere etc a acestor acte nu trebuie reglementate prin legea așa cum este prevăzut la art. 4¹, al. 2-4 din legea nr 160/2011, ci este suficient să fie reglementate prin regulamentele emis de autoritatea emitentă.</p>			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
Riscuri identificate			
☒ abuz ☒ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat) Facilitarea actelor de corupere activă, pasivă, legalizarea actelor de trafic de influență, abuz de serviciu etc.	

Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)

În conformitate cu prevederile art. 4 al (1) litera a) a legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător actul permisiv este un document, emis de o autoritate emitentă, care **constituie o condiție și/sau o cerință pentru inițierea, desfășurarea sau încetarea activității de întreprinzător în unul sau în mai multe domenii concrete.** În conformitate cu art. 4¹, al (1) **autorizația reprezintă un act permisiv** care se referă la acordarea anumitor drepturi de activitate și la atestarea întrunirii anumitor condiții de către agentul economic. În aceste circumstanțe, **autorizația de electrician autorizat, autorizațiile cu privire la laboratoarele electrotehnice, autorizațiile pentru liniile electrice directe, pentru sisteme de distribuție închise, pentru conducta directă de gaze naturale,** precum și **autorizațiile pentru distribuție** fac obiectul de reglementare al legii 160/2011. Fără autorizația de electrician autorizat, o persoană nu poate presta servicii de electrician autorizat, iar fără autorizația de distribuție persoana juridică nu poate presta servicii de distribuție a energiei electrice sau termice. Similar, fără autorizația pentru liniile electrice directe sau conducta directă de gaze naturale și pentru sistemele de distribuție închise nu este posibilă desfășurarea activității de distribuție directă a energiei electrice sau a gazelor naturale. În aceste circumstanțe, modul de emitere, retragere, anulare sau prelungire a acestor autorizații trebuie reglementat prin lege, în conformitate cu art. 4¹, al. 2-4 din legea nr 160/2011.

Așa cum este menționat și la art. 1 al. (2) al legii 160/2011, reglementarea prin lege a modului de autorizare a activității de întreprinzător are drept scop **instituirea unor prevederi unitare** privind procedura de reglementare prin autorizare a activității de întreprinzător. Art. 4¹, al (3) stabilește că „condițiile primare, drepturile și obligațiile materiale și procedurale cu caracter primar cu privire la solicitarea, eliberarea, deținerea și retragerea autorizațiilor se stabilesc prin lege. Pentru eliberarea unei autorizații, legea prevede expres lista exhaustivă a documentelor care se anexează la cerere, taxa (în cazul în care aceasta este), precum și lista exhaustivă a condițiilor a căror neîndeplinire poate conduce la retragerea autorizației. Guvernul aprobă, în limitele legii, procedura amănunțită și cerințele specifice în cazul în care autorizarea poate fi acordată parțial sau aceeași autorizație se acordă în mod diferit în funcție de particularitățile activității, obiectului și/sau subiectului”. În contextul în care contrar prevederilor legale, condițiile primare, lista documentelor necesare, taxa și alte asemenea se stabilesc prin regulamente aprobate de ANRE, există riscul unei discreții excesive în detrimentul agenților economici și a mediului de afaceri pe ansamblu.

În contextul celor enunțate, reglementarea analizată înrăutățește statu quo-ul or regulamentele pentru autorizarea activităților enumerate supra, sunt aprobate prin ordinul ANRE și nici măcar prin Hotărâre de Guvern, care parcurge printr-un proces de avizare și consultare publică.

Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz

<p>Modificarea legii 107/2016, 108/2016 și a legii 160/2011 pentru eliminarea reglementării eliberării, deținerii și retragerii autorizațiilor de electrician autorizat, autorizațiile cu privire la laboratoarele electrotehnice, autorizațiile pentru liniile electrice directe, pentru sisteme de distribuție închise, pentru conducta directă de gaze naturale, precum și autorizațiile pentru distribuție, prin regulament aprobat de ANRE și introducerea în lege a prevederilor generale aferente.</p> <p>Modificarea legii 160/2011 cu introducerea autorizațiilor menționate supra în lista actelor permissive eliberate de ANRE.</p>				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☒ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
<p>Operarea modificării legilor 107/2016, 108/2016 și a legii 160/2011 este necesară inclusiv și pentru evitarea invocării speței ANRE în vederea eludării aplicării principiilor stabilite în legea 160/2011 și de către alte autorități emitente ale actelor permissive. De cealaltă parte, modificarea este necesară și pentru diminuarea riscului de erodare a transparenței și riscul discreție excesivă a autorității emitente cu impact negativ asupra activității de întreprinzător.</p>				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament (CEB)	

Administratori autorizați

(Numărul nelimitat de întreprinderi pe care le poate gestiona un administrator autorizat)

Domeniu	1 și 2		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Proiectul nr. 427 pentru modificarea Legii insolvenței nr.149/2012 (art.2, 6, 7, ș.a.)		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Guvernul Republicii Moldova (MEC)		
Data înregistrării proiectului	2018.11.22		
Data adoptării proiectului în lectură finală	2020.07.16		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	594 zile Cu toate acestea, proiectul a fost votat în prima lectură la 25 de zile după înregistrare.		
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>Articolul 63, alineatele (8) și (9) vor avea următorul cuprins:</p> <p>„(8) Una și aceeași persoană poate fi desemnată nelimitat în funcția de administrator provizoriu, administrator al insolvenței sau lichidator.</p> <p>(9) Înainte de acceptarea desemnării în funcția de administrator al insolvenței în procedura de restructurare sau lichidator în procedura falimentului la al unsprezecelea și la oricare dintre următorii debitori, persoana propusă va comunica comitetului creditorilor sau, după caz, adunării creditorilor numărul exact al debitorilor în care aceasta este administrator sau lichidator. Urmare a înștiințării, comitetul creditorilor sau adunarea creditorilor poate alege între a desemna administratorul/lichidatorul propus sau a propune instanței de insolvență să numească un alt administrator/lichidator.”</p>			
Etapă la care a fost inserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare

			(Comisii permanente)
☒ Pozitiv	☒ Pozitiv	☒ Pozitiv	☒ Pozitiv
☐ Negativ	☐ Negativ	☐ Negativ	☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
<p>Proiectul a fost elaborat urmare a analizei ex-post a modului de funcționare a legii insolvenței 149/2012. Scopul declarat al proiectului rezultă în asigurarea „redresării financiare a întreprinderilor viabile și eliminarea din piață a celor neviabile, maximizarea ratei de recuperare a creanțelor creditorilor garantați și chirografari, eficientizarea procedurilor de restructurare (inclusiv accelerată) și faliment (inclusiv simplificat) și, în ultimă instanță, fluidizarea circuitului financiar și accesului la finanțare”. Prin acest proiect s-a încercat să se intervină pe disfuncționalitățile depistate la implementarea legii nr. 149/2012. La aprobarea în primă lectură a proiectului autorul susținea că „obiectivul de aprobare a acestor modificări este de a îmbunătăți clasamentul Republicii Moldova la capitolul „doing business”, efectuat de BM”¹⁴.</p>			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☒ au fost organizate ☐ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
<p>Proiectul a fost avizat pozitiv de către grupul de lucru privind implementarea activității de întreprinzător și a fost consultat cu Asociația Băncilor, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel, Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, Confederația Sindicatelor. ^{Raportul} de evaluarea a implementării legii 149/2012 a fost făcut public pe pagina Ministerului Economiei și Infrastructurii.</p>			
Riscuri identificate			
☐ abuz ☒ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat) Factor de corupție – incorporarea unor standarde joase de guvernare corporativă a întreprinderilor care intră în procedura de insolvență cu amplificarea riscului de delapidare a patrimoniului public derivat din gestionarea	

		proastă a întreprinderii intrate în faliment
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)		
<p>În raport cu administratorii de insolvabilitate sunt aplicate standarde joase de guvernanță. Dacă la angajarea directorului unei întreprinderi sunt evaluate experiența managerială, studiile și competențele profesionale ale acestuia, atunci la desemnarea administratorului de insolvabilitate acest lucru nu se întâmplă. Administratorul de insolvabilitate/lichidatorul este desemnat de instanță din lista administratorilor și lichidatorilor la propunerea creditorilor care au inițiat procedura de insolvabilitate sau se desemnează de către instanță aleatoriu, din lista administratorilor autorizați. Mai mult, pentru a putea deveni administrator autorizat este suficient ca persoana să fie licențiată în drept sau științe economice și să aibă o experiență în unul dintre aceste domenii de cel puțin 3 ani. În astfel de circumstanțe, administrarea unei întreprinderi aflate în criză este încredințată unei persoane care s-ar putea să nu aibă nici competențe și nici experiență managerială necesară.</p> <p>Managementul unei întreprinderi în condiții de criză este un proces de o complexitate mult mai mare decât administrarea unei întreprinderi în condiții normale. Cu toate acestea, standardele corporative pentru gestionarea întreprinderilor intrate în insolvabilitate sunt extrem de rudimentare. Modificarea operată la art. 63, al. (8) a legii 149/2012 prevede că administratorul provizoriu, administratorul de insolvabilitate sau lichidatorul (funcții care pot fi exercitate de aceeași persoană) poate administra concomitent un număr nelimitat de întreprinderi aflate în procedură de insolvabilitate sau lichidare. Dacă în cazul unei întreprinderi care activează în condiții normale cu greu putem identifica cazuri când același administrator gestionează mai multe întreprinderi, practică inexistentă în cazul companiilor de stat, atunci, cum putem presupune că aceeași persoană poate administra, calitativ, mai multe întreprinderi aflate în criză? Alineatul (9) din proiect, actualmente al. (9) art. 63 din legea 149/2012 obligă administratorul de insolvabilitate a companiei în procedura de restructurare sau lichidatorul întreprinderii în procedura de faliment la al unsprezecelea și oricare dintre următorii debitori să informeze adunarea creditorilor sau comitetul creditorilor despre numărul exact al debitorilor la care acesta este administrator sau lichidator, iar comitetul creditorilor sau adunarea creditorilor poate alege între a desemna administratorul/lichidatorul propus sau a propune instanței de insolvabilitate să numească un alt administrator/lichidator.</p> <p>Numirea unui administrator de insolvabilitate de un profesionalism contestabil, responsabil de administrarea unui număr mare de întreprinderi aflate în dificultate, în mod cert nu contribuie la sporirea șanselor de asanare a acestor întreprinderi.</p>		
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz		

Este recomandată modificarea art. 63 alineatele (8) și (9) a legii 149/2012, astfel încât să se asigure o calitate mai mare a guvernanței unei întreprinderi (potențial a unei întreprinderi de stat sau cu capital de stat) intrate în procedură de insolvență.				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☒ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
<p>O persoană nu poate administra calitativ un număr nelimitat de afaceri, mai cu seamă când aceste afaceri au intrat în dificultate. Astfel, plafonarea numărului de întreprinderi pe care le poate gestiona administratorul de insolvență va diminua riscul unei administrări de calitate dubitabilă. În aceeași ordine de idei, se consideră oportună instituirea unei transparențe cât mai mari în ceea ce privește numărul de întreprinderi gestionate de către administratorii de insolvență precum și a unei evidențe, accesibile public cu referire la denumirea, valoarea de bilanț și durata procedurii de insolvență, lichidare, restructurare a întreprinderilor administrate de fiecare administrator autorizat conform legii nr 161/2014. Astfel creditorii vor putea să decidă înaintea administratorului în cunoștință de cauză vis-a-vis de performanța și istoricul acestuia suplimentar la informația aferentă disponibilității de implicare rezultate din companiile administrate în momentul evaluării.</p> <p>Problema standardelor corporative joase aplicate administratorilor de insolvență precum și alte probleme asociate procedurii de insolvență, dar și eventuale recomandări de îmbunătățire a cadrului legislativ au fost făcute și în comentariul „Insolvențabilitatea – rețeta perfectă pentru delapidarea proprietății publice gestionate de companiile de stat”.</p>				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament (CEB)	

Administratorii de insolabilitate

(Limitarea posibilității destituirii administratorului de insolabilitate de către instanță în cazul în care acesta încalcă legislația)

Domeniu	1 și 2		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Proiectul nr. 427 pentru modificarea Legii insolabilității nr.149/2012 (art.2, 6, 7, ș.a.)		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Guvernul Republicii Moldova (MEC)		
Data înregistrării proiectului	2018.11.22		
Data adoptării proiectului în lectură finală	2020.07.16		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	594 zile Cu toate acestea, proiectul a fost votat în prima lectură la 25 de zile după înregistrare.		
Extras/prevederea exactă, după caz			
Articolul 71 al legii 149/2012 se completează cu alineatul (1 ¹) cu următorul cuprins: „(1 ¹) Instanța de insolabilitate poate destitui administratorul/lichidatorul din oficiu, în temeiurile prevăzute la alin.(1) lit. c)-e). ”			
Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ

Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive		
<p>Proiectul a fost elaborat urmare a analizei ex-post a modului de funcționare a legii insolvenței 149/2012. Scopul declarat al proiectului rezultă în asigurarea „redresării financiare a întreprinderilor viabile și eliminarea din piață a celor neviabile, maximizarea ratei de recuperare a creanțelor creditorilor garantați și chirografari, eficientizarea procedurilor de restructurare (inclusiv accelerată) și faliment (inclusiv simplificat) și, în ultimă instanță, fluidizarea circuitului financiar și accesului la finanțare”. Prin acest proiect s-a încercat să se intervină pe disfuncționalitățile depistate la implementarea legii 149/2012.</p> <p>La aprobarea în primă lectură a proiectului autorul susținea că „obiectivul de aprobare a acestor modificări este de a îmbunătăți clasamentul Republicii Moldova la capitolul „doing business”, efectuat de BM” 15.</p>		
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☒ au fost organizate ☐ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor		
<p>Proiectul a fost avizat pozitiv de către grupul de lucru privind implementarea activității de întreprinzător și a fost consultat cu Asociația Băncilor, Curtea Supremă de Justiție, Curtea de Apel, Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, Confederația Sindicatelor. ^{Raportul} de evaluarea a implementării legii 149/2012 a fost făcut public pe pagina Ministerului Economiei și Infrastructurii.</p>		
Riscuri identificate		
☒ abuz ☐ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat) abuz de serviciu, corupere pasivă, depășirea atribuțiilor de serviciu etc.
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)		
<p>Prin introducerea alineatului nou (1¹), instanța de insolvență se abilitază cu „dreptul de destituire din oficiu” a administratorului de insolvență în cazul în care acesta se află în conflict de interese cu oricare dintre părțile din proces sau cade sub incidența prevederilor de incompatibilitate și a restricțiilor prevăzute de lege sau activitatea administratorului de insolvență a încetat în temeiul legii nr 161/2014. Cu toate acestea, prevederea nu cuprinde și posibilitatea demiterii din oficiu a administratorului de</p>		

<p>insolvabilitate/lichidatorului în cazul prevăzut la art. 71 al. (1), lit. b), atunci când acesta, depășește sau nu respectă atribuțiile ce îi revin prin lege sau încalcă legislație. În aceste circumstanțe, există riscul ca atunci când administratorul de insolvabilitate nu acționează cu diligență și chiar încalcă legislația instanța de insolvabilitate să nu poată destitui administratorul/lichidatorul din oficiu, decât la cerea comitetului creditorilor sau a adunării creditorilor. Mai cu seamă în cazul întreprinderilor de stat sau a companiilor cu capital de stat, pot exista situații în care administratorul de insolvabilitate își depășește atribuțiile, sau chiar încalcă legislația cu buna știință a creditorilor, iar statul ne făcând parte din consiliul creditorilor sau din adunarea generală a creditorilor nu poate influența în nici un fel destituirea unui astfel de administrator de insolvabilitate.</p>				
<p>Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz</p>				
<p>O potențială modificare ar putea presupune includerea literei b) de la al.(1) art. 71 din legea 149/2012 în lista temeiurilor în baza cărora instanța de insolvabilitate poate destitui administratorul/lichidatorul din oficiu. Astfel al. (1¹) va face referință la literele b)-e). Alternativ, de la litera b) poate fi exclusă prevederea: „încalcă legislație; sau” pentru a fi introdusă la litera b¹), iar al. (1¹) va face referință, în aceste circumstanțe, la literele b¹) - e).</p>				
<p>Recomandarea</p>				<p>sesizarea organelor de urmărire penală</p>
☐ abrogare	☒ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu
<p>Explicarea succintă a recomandării propuse</p>				
<p>În contextul în care instanța ar putea dispune, din oficiu, eliberarea din funcția a administratorului de insolvabilitate pentru încălcarea legislației sau pentru depășirea atribuțiilor de serviciu, este suficient ca încălcările să fie aduse la cunoștința instanței pentru ca aceasta să i-a decizia de destituire a administratorului buclucaș. Această modificare ar contribui la responsabilizarea administratorilor de insolvabilitate și ar diminua riscurile de corupție precum: abuz de serviciu, corupere pasivă, depășirea atribuțiilor de serviciu etc. Riscurile nominalizate s-au materializat de-a lungul timpului în cazul insolvabilității companiilor de stat. În situația în care statul este eliminat din consiliul creditorilor sau adunarea generală a creditorilor, acesta pierde, quasi total, controlul asupra companiei de stat. În statu quo, în situația în care administratorul de insolvabilitate nu este interesat de restructurarea companiei, ci în înstrăinarea activelor și lichidarea acesteia și drept urmarea acționează concertat cu creditorii, își depășește</p>				

atribuțiile sau chiar încalcă legea, un astfel de administrator de insolvență nu poate fi demis de instanță decât la cererea creditorilor. Modificarea al. (1 ¹) ar contribui mult mai bine la realizarea obiectivului declarat al proiectului de lege analizat, cel de asigurare a „redresării financiare a întreprinderilor viabile”.	
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)	Parlament (CEB)

Alte legi analizate – Economie și antreprenoriat

1. Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi
2. Legea 121/2007 privind administrarea și deținerea proprietății publice.
3. Proiectul de lege 255 din 2019.11.08 S-a analizat problematica coparticipării APL la înființarea ONG-urilor de tip GAL și implicarea APL în direcționarea activității ONG-ului precum și asigurarea nediscriminării la finanțarea acestuia.
4. Legea fondului rutier nr. 720/1996
5. Legea drumurilor nr. 509/1995
6. Legea nr. 204/2021 pentru modificarea unor acte normative
7. Legea nr 140/2018 pentru modificarea și completare unor acte legislative.
8. Legea nr. 397/2003 privind finanțele publice locale
9. Legea aviației civile nr. 1237/1997

Partea III: Economie și antreprenoriat

Subdomenii:

- Sector financiar nebancar - în special, legislația privind sectorul de asigurări și micro finanțare.
- Sectorul energetic

Sectorul de asigurări

Domeniu	Sector financiar nebanca - sectorul de asigurări		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Proiectul de Lege 250/2017		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	GRM, BNM		
Data înregistrării proiectului	2017.09.28		
Data adoptării proiectului în lectură finală	2017.12.01		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	63		
Extras/prevederea exactă, după caz			
Pragul minim stabilit de Art. 4 (5) face legea practic inaplicabilă când luăm în calcul mărimea piețelor financiare bancare și non-bancare în Republica Moldova.			
Etapă la care a fost inserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☐ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☒ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
Proiectul legii cu privire la supravegherea suplimentară a băncilor, a asigurătorilor/reasigurătorilor și a societăților de investiții a fost propus pentru îmbunătățirea cadrului legal aferent supravegherii prudențiale, ca urmare a angajamentelor Republicii Moldova prevăzute de Acordul de Asociere cu UE.			

<p>Ținând cont de faptul că conglomeratele înregistrează cele mai mari grupuri financiare care desfășoară activități inter-sectoriale, proiectul de lege abordează problema riscurilor prudențiale suplimentare identificate la nivelul unui conglomerat financiar, cu accent pe cerințele referitoare la adecvarea capitalului, concentrarea riscurilor, tranzacțiile în interiorul grupului, sistemele de control intern și procedurile de gestionare a riscurilor.</p> <p>Obiectivul primar al proiectului este crearea bazei legale pentru exercitarea supravegherii băncilor, societăților de asigurare/reasigurare și a societăților de investiții din perspectiva apartenenței la un grup cu activități inter-sectoriale, care formează un conglomerat financiar.</p>		
<p>Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)</p>		<p>☐ au fost organizate</p> <p>☒ nu au fost organizate</p> <p>☐ informația nu este cunoscută</p>
<p>Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor</p>		
<p>Nu au fost audieri/consultări și nu ar fi avut efect din cauza introducerii redacției noi cu o zi înainte de adoptarea finală a legii.</p>		
<p>Riscuri identificate</p>		
<p>☐ abuz</p> <p>☐ corupție</p>	<p>☐ monopol</p> <p>☐ reduce încasările la BS</p>	<p>☒ alt risc (de explicat)</p>
<p>Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)</p>		
<p>În varianta inițială a proiectului, în art. 4 (5), autorul proiectului (BNM) propune un prag minim al activelor bilanțului de 500 de milioane de lei calculat din totalul activelor sistemului bancar și a sistemului de asigurări și a economiei Republicii Moldova.</p> <p>În varianta finală a proiectului de lege, art. 4 la al. (5) a fost modificat stabilind pragul minim de 6 miliarde de euro, care face legea ineficientă și practic imposibil de aplicat.</p> <p>Modificarea a apărut în varianta finală a actului legislativ pe ultima sută de metri și anume la data de 30.11.2017, cu o zi înainte de adoptarea legii. Modificarea menționată a fost propusă de Comisia Buget și Finanțe, în ^{raportul final} privind proiectul de lege.</p> <p>Argumentul invocat a fost „a face mai atractive investițiile în Republică” fără oferirea detaliilor cum această creștere a pragului minim va rezulta în o asemenea atractivitate.</p>		
<p>Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz</p>		
<p>Modificarea pragului minim de la 500 milioane de lei la 6 miliarde de euro în mod formal îndeplinește angajamentele Republicii Moldova prevăzute de Acordul de Asociere cu UE,</p>		

dar face legea inutilă la nivel intern, deoarece suma de 6 miliarde de euro este mult prea mare pentru economia Republicii Moldova unde în anul 2017 PIB a fost egal cu 8,450 miliarde de euro.

Analizând procesul de adoptare acestei legi organice apare suspiciunea rezonabilă că adoptarea ei în forma sa curentă a avut ca scop îndeplinirea formală a cerințelor UE și în termeni reali a fost adoptată o lege „moartă”, care nu va fi aplicată vreodată și care nu își îndeplinește rolul declarat de articolul 1 al legii – „supraveghere suplimentară a entităților reglementate care fac parte dintr-un conglomerat financiar”. Incluziunea acestei modificări cu o zi înainte de adoptarea finală a legii, la fel, ridică semne de întrebare referitor la lipsa rea-voinței a legislatorilor care au introdus redacția nouă.

Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☒ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ ☒ Nu, Dar este necesară investigarea modului în care prevederea a ajuns în redacția finală.
Explicarea succintă a recomandării propuse				
<p>Se recomandă revizuirea pragului minim stabilit de articolul 4 (5) pentru a reflecta realitățile economice din Republica Moldova și de a asigura aplicabilitatea reală a legii. Cuantumul pragului minim trebuie stabilit după consultări suplimentare.</p> <p>Se consideră oportună demararea unei anchete pentru elucidarea circumstanțelor care au dus la apariția în textul final a unei prevederi care, face legea practic inaplicabilă.</p>				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament CEB	

Sectorul de asigurări (2)

Domeniu	Sector financiar nebancar - sectorul de asigurări		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Proiectul de Lege 250/2017 cu privire la supravegherea suplimentară a băncilor, asigurătorilor/reasiguratorilor și a societăților de investiții care aparțin unui conglomerat financiar		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	GRM, BNM		
Data înregistrării proiectului	2017.09.28		
Data adoptării proiectului în lectură finală	2017.12.01		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	63		
Extras/prevederea exactă, după caz			
Prevederile Art. 7 (9) (11), Art. 8 (3), Art. 11 (3), Art. 13 (5) prevăd în termeni foarte discreționari competențele autorităților împuternicite de a interveni în cazurile prevăzute de lege și majoritatea curenților sus-menționate au fost identificate de către CNA în ^{avizul} prezentat, dar recomandările propuse au fost „soluționate” prin excluderea cuvântului „poate” prin alte sintagme, care au lăsat riscurile identificate în același loc.			
Etapă la care a fost inserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			

Proiectul legii cu privire la supravegherea suplimentară a băncilor, a asigurătorilor/reasiguratorilor și a societăților de investiții a fost propus pentru îmbunătățirea cadrului legal aferent supravegherii prudențiale, ca urmare a angajamentelor Republicii Moldova prevăzute de Acordul de Asociere cu UE.

Ținând cont de faptul că conglomeratele înregistrează cele mai mari grupuri financiare care desfășoară activități inter-sectoriale, proiectul de lege abordează problema riscurilor prudențiale suplimentare identificate la nivelul unui conglomerat financiar, cu accent pe cerințele referitoare la adecvarea capitalului, concentrarea riscurilor, tranzacțiile în interiorul grupului, sistemele de control intern și procedurile de gestionare a riscurilor.

Obiectivul primar al proiectului este crearea bazei legale pentru exercitarea supravegherii băncilor, societăților de asigurare/reasigurare și a societăților de investiții din perspectiva apartenenței la un grup cu activități inter-sectoriale, care formează un conglomerat financiar.

Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)	☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută
---	---

Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor

Nu au fost audieri/consultări.

Riscuri identificate

☒ abuz	☐ monopol	☐ alt risc (de explicat)
☒ corupție	☐ reduce încasările la BS	

Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)

În varianta inițială a proiectului, în **Art. 4 (6), (7), (8), (10), (13), Art. 7 (9), (11), Art. 8 (3), Art. 11 (3), Art. 13 (5)**, autorul proiectului (BNM) a utilizat un limbaj foarte permisiv pentru autoritățile implicate în procesul de supraveghere, fiind utilizate sintagme, care lasă la discreția supraveghetorilor aplicarea măsurilor prevăzute de lege, ceea ce facilitează eventuale abuzuri, riscuri de corupție și aplicarea discriminatorie a prevederilor legii.

În varianta finală a proiectului de lege s-au efectuat modificări, care în esența lor nu exclud sau reduc riscurile identificate, deoarece s-au înlocuit sintagmele problematice cu sinonime sau, în unele cazuri, s-au ignorat obiecțiile CNA. În rezultat **Art. 7 (9) (11), Art. 8 (3), Art. 11 (3), Art. 13 (5) au păstrat riscurile identificate inițial.**

Riscurile de abuzuri, corupție și discriminare a instituțiilor financiare vizate se manifestă prin faptul că autoritatea competentă are în mare măsură drepturi dar legea nu stabilește obligațiuni sau acțiuni care trebuie întreprinse de aceste autorități.				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
<p>La pregătire proiectului de lege autorul (BNM), a tradus în mare parte prevederile Directivei 2002/87CE din 16.12.02, care conține un limbaj general, care poate fi interpretabil de diferiți subiecți ai dreptului în diverse situații. Acest limbaj este absolut normal pentru majoritatea izvoarelor de drept UE, directivele fiind unul din aceste izvoare. Acest limbaj general este intenționat pentru a lăsa statelor membre UE spațiu de manevră atunci când implementează aceste prevederi în legislația lor națională. Sintagme cum ar fi „autoritatea poate,” „are dreptul”, „în unele cazuri” etc. sunt incluse în acquis-ul comunitar intenționat, ca fiecare stat să poată asigura implementarea acestor prevederi, urmând sistemele legale după care se conduc.</p> <p>Autoritățile Republicii Moldova având drept scop îndeplinirea angajamentelor preluate în fața UE în termenii stabiliți, au adoptat legea fără a lua în calcul aceste caracteristici ale legislației europene, rezultatul final fiind o lege care nu are alt rol decât să fie raportată partenerilor de dezvoltare ai Republicii Moldova.</p>				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☒ modificare	☒ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ ☐ Nu, Dar este necesară investigarea modului în care prevederea a ajuns în redacția finală.
Explicarea succintă a recomandării propuse				
<p>Se recomandă detalierea prevederilor Art. 7 (9) (11), Art. 8 (3), Art. 11 (3), Art. 13 (5) a Legii 250/2017, care în forma curentă prezintă riscuri de corupție, abuz și aplicare discriminatorie a legii.</p> <p>În cazul în care este imposibilă detalierea prevederilor problematice, se recomandă excluderea lor.</p>				

Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)	Parlament (CEB) BNM
--	------------------------

Sectorul financiar nebanancar (microfinanțare)

Domeniu	Sector financiar nebanancar - sectorul micro finanțare		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Proiect de Lege pentru modificarea și completarea legii asociațiilor de economii și împrumut		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Creangă Ștefan		
Data înregistrării proiectului	2018.07.13		
Data adoptării proiectului în lectură finală	2018.11.23		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	164		
Extras/prevederea exactă, după caz			
Prevederile Art. 1, punct 14, care introduc un articol nou – Art. 50¹ privind administrarea specială folosesc un limbaj care pot genera riscuri de abuz și corupție. Criteriile de selecție a administratorului special și lipsa răspunderii sale poartă un risc de interpretări abuzive și lasă loc pentru manifestări de corupție.			
Etapă la care a fost inserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ, se recomandă revizuirea proiectului	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			

<p>Proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut 139/2007 are drept obiectiv instituirea unor instrumente fiabile de redresare financiară a asociațiilor de economii și împrumut necesare în vederea prevenirii insolvenței acestora și asigurare stabilității sistemului de micro finanțare.</p> <p>Proiectul prevede mecanismul instituirii procedurii administrării speciale prin intermediul unei AEÎ centrale. Procedura va fi disponibilă autorității de supraveghere (CNPF), care va avea ocazia să intervină rapid și eficient în caz de necesitate.</p>		
<p>Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)</p>		☐ au fost organizate ☐ nu au fost organizate ☒ informația nu este cunoscută
<p>Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor</p>		
<p>Proiectul a fost plasat pe pagina web a Parlamentului, dar nu sunt informații referitor la audieri sau consultări.</p>		
<p>Riscuri identificate</p>		
☒ abuz ☒ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☐ alt risc (de explicat)
<p>Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)</p>		
<p>Proiectul prevede introducerea Art. 50¹, care în alineatul (2) stabilește că autoritatea de supraveghere „este în drept” să instituie administrarea specială în cazurile care sunt enumerate, ceea ce prezintă un risc de aplicare inechitabilă a legii și deci a unor decizii subiective ale autorității de supraveghere ca rezultat a unor acte de corupție sau abuzuri.</p> <p>Alineatul (12) al Art. 50¹ stabilește lipsa răspunderii autorității de supraveghere, a administratorului special sau/și asociației centrale pentru acțiunile întreprinse dacă ele „au avut ca scop prevenirea riscului excesiv pentru stabilitatea financiară”, care nu este definit sau explicat în prevederile legii sau alte acte normative. Noțiunea de „risc excesiv” rămâne total la discreția persoanelor menționate mai sus să fie definit. Același lucru se aplică și pentru termenul de „stabilitate financiară”. Acest fapt prezintă un risc de abuzuri, aplicare neuniformă a legii și corupție sau decizii luate cu conflict de interese.</p> <p>Alineatul (18) al Art. 50¹ prevede că prin încetarea procedurii de administrare specială, autoritatea de supraveghere dispune una din 3 opțiuni: a) revocarea deciziei, b) intentarea procedurii de insolvență sau c) lichidarea silită. Putem nota obiecții pentru fiecare dintre aceste acțiuni prevăzute de proiectul de lege:</p>		

<p>a) „revocarea deciziei de instituire a administrării speciale” - nu este clar care este scopul și care sunt consecințele revocării deciziei de instituire a administrării speciale atunci când autoritatea de supraveghere hotărăște prin decizie încetarea procedurii de administrarea specială. Sunt necunoscute care sunt deosebirile între încetarea administrării speciale și revocarea deciziei de instituire a administrării speciale. Este neclar dacă revocarea deciziei are efect retroactiv și poate fi motiv pentru cereri de restituire a prejudiciilor cauzate asociațiilor care au avut de suferit;</p> <p>b) „intentarea procedurii de insolabilitate” - această prevedere este în conflict cu art.34 (1) și art. 12 din Legea insolabilității 149/2012, care prevede că doar instanța de judecată dispune de competența de a intenta un proces de insolabilitate.</p> <p>c) „lichidarea silită a asociației” - la moment, legislația în vigoare nu prevede atribuția autorității de supraveghere (CNPF) de a dispune lichidarea silită a entităților supravegheate. În acest context, poate fi specificată competența autorității de supraveghere de a înainta acțiune în instanța de judecată cu privire la lichidarea asociației sau reglementarea procedurii detaliate cu garanțiile de rigoare pentru acordarea posibilității autorității de supraveghere de a dispune lichidarea silită a asociației.</p>				
<p>Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz</p>				
<p>Deoarece Legea prevede un șir de cazuri concrete, e nevoie să fie prevăzute acțiuni concrete din partea autorității de supraveghere și nu dreptul de a decide privind aceste acțiuni.</p> <p>Proiectul de lege este în conflict cu cadrul juridic existent.</p>				
<p>Recomandarea</p>				<p>sesizarea organelor de urmărire penală</p>
☐ abrogare	☒ modificare	☒ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ ☐ Nu, Dar este necesară investigarea modului în care prevederea a ajuns în redacția finală.

Explicarea succintă a recomandării propuse	
Se recomandă modificarea art. 50¹ sau detalierea prevederilor generale menționate mai sus, care în forma curentă prezintă riscuri de corupție și abuzuri.	
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)	Parlament (CEB)

Sectorul financiar nebancaar (microfinanțare) (2)

Domeniu		Sector financiar nebancaar - sectorul micro finanțare	
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)		Proiectul legii cu privire la organizațiile de creditare nebancaară	
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic		GRM	
Data înregistrării proiectului		2017.10.20	
Data adoptării proiectului în lectură finală		2018.03.16	
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)		147	
Extras/prevederea exactă, după caz			
Legea 1/2018, în articolul 14 (1) , prevede: „... autoritatea de supraveghere examinează cererea și documentele anexate și eliberează avizul sau respinge cererea de eliberare a acestuia. <u>La necesitate, autoritatea de supraveghere este în drept să prelungească termenul de examinare a cererii...</u>”.			
Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ ☐ Avizul lipsește	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ, se recomandă revizuirea proiectului	☐ Pozitiv ☒ Negativ Comisia drepturile omului

Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive		
Proiectul presupune reedificarea cadrului juridic în materie de creditare nebancaară, prevenirea riscurilor excesive în sectorul de creditare nebancaară, precum și sporirea accesului la resurse financiare a persoanelor fizice și juridice. Proiectul își propune recalibrarea sectorului de creditare nebancaară prin diminuarea riscurilor sistemice și protecția drepturilor consumatorilor de servicii.		
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)	☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor		
Consultări publice nu au fost, iar în conformitate cu ^{avizul CNA} proiectul a fost elaborat cu abateri de la legea nr 239/2008 privind transparența în procesul decizional.		
Riscuri identificate		
☒ abuz ☒ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☐ alt risc (de explicat)
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)		
<p>Redacția aprobată nu asigură exercitarea nediscriminatorie și egală a atribuțiilor prevăzute autorității vizate (CNPF). Utilizarea unor formulări ambigue întru reglementarea circumstanțelor în care autoritatea își exercită atribuțiile („<i>la necesitate</i>”), admit interpretări abuzive și determină cumulativ multiple riscuri de corupție aferente procesului reglementat și impunerea unor cerințe suplimentare arbitrare.</p> <p>Persoanele responsabile din cadrul autorității sus-numitepotențial pot să se implice în pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin intermediari, de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje ilegale sub orice formă, pentru sine sau pentru o altă persoană, sau acceptarea ofertei ori promisiunii acestora. Reprezentanții OCN-lor la fel pot fi tentați de a recurge la diferite metode pentru a corupe persoanele responsabile din cadrul autorității pentru ai influența în procesul decizional.</p>		
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz		
Această prevedere subminează eficiența reglementării și prezintă un risc de abuzuri, acte potențiale de corupție și aplicare discriminatorie a legii.		

Redacția votată de Parlament face practic imposibilă probarea și incriminarea eventualelor abuzuri săvârșite de către agenții publici responsabili.				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☒ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Modificarea prevederilor articolului 14 (1) , pentru diminuarea sau excluderea riscurilor identificate.				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament CEB	

Sectorul financiar nebancaar (microfinanțare) (3)

(Domeniu)		Sector financiar nebancaar - sectorul micro finanțare	
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)		Proiectul legii cu privire la organizațiile de creditare nebancaară	
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic		GRM	
Data înregistrării proiectului		2017.10.20	
Data adoptării proiectului în lectură finală		2018.03.16	
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)		147	
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>Legea 1/2018, în articolul 8 (4), care prevede: „Organizația de creditare nebancaară poate desfășura operațiuni de factoring, activitate în calitate de agent bancassurance...” limitează activitățile pe care le pot avea organizațiile de creditare nebancaare (în continuare OCN), limitarea care prezintă risc de monopolizare fiind cea în legătură cu serviciile de asigurări pe care le pot intermedia OCN-urile. Prin prevederea care se conține în lege, se limitează libertatea de alegere a OCN-urilor atunci când e vorba de asigurări. OCN-urile pot semna acorduri de bancassurance doar cu companii de asigurări, excluzându-se posibilitatea, care a existat în trecut, de colaborare și cu brokeri de asigurări, și drept efect - poartă un risc de monopolizare a pieței de asigurări.</p>			
Etapă la care a fost inserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ

☐ Avizul lipsește			Comisia drepturile omului
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
Proiectul presupune reedificarea cadrului juridic în materie de creditare nebancaară, prevenirea riscurilor excesive în sectorul de creditare nebancaară, precum și sporirea accesului la resurse financiare a persoanelor fizice și juridice. Proiectul își propune recalibrarea sectorului de creditare nebancaară prin diminuarea riscurilor sistemice și protecția drepturilor consumatorilor de servicii.			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
Consultări publice nu au fost, iar în conformitate cu ^{avizul CNA} proiectul a fost elaborat cu abateri de la legea nr 239/2008 privind transparența în procesul decizional.			
Riscuri identificate			
☐ abuz ☐ corupție	☒ monopol ☐ reduce încasările la BS	☐ alt risc (de explicat)	
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)			
<p>Articolul al 8 Legii 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară prevede activitățile permise organizațiilor de creditare nebancaară. În alineatul (4) al articolului sus menționat, sunt enumerate activitățile permise afară de cele de creditare nebancaară și este menționat activitatea în calitate de agent bancassurance. Articolul 1 al ^{Legii 407/2006} cu privire la asigurări definește agentul bancassurance – „bancă comercială, asociație de economii și împrumut, organizație de creditare nebancaară, care în baza mandatului acordat de asigurator este în drept să încheie, în numele și din contul asiguratorului, contracte de asigurare cu terții conform condițiilor stipulate în contractul de mandat, ceea ce înseamnă că doar companiile de asigurări pot semna un contract de intermediere a serviciilor de asigurare și astfel, exclude brokerii, care în mod normal au acest drept în relații cu alte entități. Prin prevederea menționată, companiile de asigurări dețin un monopol asupra colaborării cu OCN-urile. Legea 92/2022 privind activitatea de asigurare și reasigurare, în articolul 4 conține o prevedere similară, care va intra în vigoare din data de 01.01.2023.</p>			

Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
Această prevedere, împreună cu modificările efectuate în legislația cu privire la asigurări, pe durata a mai mulți ani, a ridicat considerabil riscul de apariție a monopolurilor pe piața financiar non-bancară. Introducerea conceptului de bancassurance în Republica Moldova a ușurat activitatea concertată a grupului Platon, care a preluat controlul asupra 3 bănci (Moldindconbank, MAIB și Victoriabank) și 3 companii de asigurări (ASITO, Moldasig și Victoria Asigurări, care mai târziu și-a modificat denumirea în Alliance Insurance Group). Prevederea dată în forma sa actuală, crește riscul de monopolizare a pieței de asigurări, chiar și fără rea-voința unei persoane, deoarece limitează foarte mult posibilitățile OCN-urilor de a-și alege parteneriatele.				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☒ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Modificarea articolului 8(4) din Legea 01/2018 și modificarea definițiilor din legislația ce reglementează asigurările va diminua semnificativ riscul de monopolizare a pieței de asigurări.				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament CEB	

Sectorul Energetic

Domeniu	Sectorul energetic
----------------	--------------------

Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)		Proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii 108/2016 cu privire la gazele naturale (art. 74, 75, 75 ș. a.)	
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic		Candu Andrian și Andronachi Vladimir	
Data înregistrării proiectului		2018.07.18	
Data adoptării proiectului în lectură finală		2018.07.27	
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)		9	
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>Art. I pct.1 (art.74 alin.(1¹), (2)) potrivit proiectului de lege prevede modificarea Legii 108/2016 privind gazele naturale și anume în articolul 74, după alineatul (1) se introduce un alineat nou (1¹), care stabilește: „(1¹) Dreptul de folosință gratuită pe durata de exploatare a rețelelor de gaze naturale prevăzut la alin.(1), se constituie prin efectul prezentei legi, fără a fi necesară obținerea acordului statului sau a unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea oricăror alte formalități. Dreptul de folosință constituit în temeiul prezentului alineat se exercită și este opozabil terților fără a fi necesară înscrierea acestuia în Registrul bunurilor imobile”.</p> <p>În plus la alineatul (2) al aceluiași articol, se înlocuiesc cuvintele „cu acordul proprietarilor, în condițiile legii” cu cuvintele „în condițiile legi”, adică cerința existenței acordului proprietarilor terenurilor este exclus.</p>			
Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ se recomandă	☒ Pozitiv ☐ Negativ

		revizuirea proiectului	
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
<p>Proiectul menționează dificultatea obținerii acordurilor proprietarilor de terenuri pentru efectuarea lucrărilor de construcție, reabilitare sau modernizare a rețelelor de gaze naturale. Proiectul propune instituirea dreptului de uz (folosință) și de servitute legală asupra acestor terenuri pentru exploatarea și întreținerea rețelelor de gaze naturale prin efectuare de revizii, reparații și altor intervenții necesare, în scopul asigurării funcționării lor în regim normal.</p> <p>Proiectul este necesar pentru reglementarea și stabilirea mărimii despăgubirilor datorate de operatorii de sistem proprietarilor de terenuri.</p>			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
Perioada de 9 zile între momentul înregistrării proiectului și adoptarea sa, face dificilă organizarea oricăror consultări.			
Riscuri identificate			
☒ abuz ☒ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☐ alt risc (de explicat) Utilizarea neconformă a fondurilor/patrimoniului	
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)			
Prevederile propuse la art.74 alin.(1 ¹) din proiect creează o excepție de la regula generală privind modul de transmitere a terenurilor proprietate publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale. Astfel, se prevede posibilitatea de exercitare a dreptului de folosință asupra terenurilor respective de către operatorii de sistem cu titlu gratuit, fără a fi necesar acordul statului sau a unităților administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice sau îndeplinirea oricăror alte formalități . Aplicarea acestor prevederi poate rezulta în folosirea abuzivă, irațională , contrar destinației terenurilor, deoarece va fi imposibil de stabilit actul care va dovedi folosința conform destinației. Excepția instituită poartă un risc de corupție prin aplicarea favorizată a legii, fapt ce va face imposibil tragerea la răspundere a factorilor de decizie. Conștientizarea acestui fapt va încuraja abuzurile de serviciu și utilizarea neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului . Conform legislației în vigoare transmiterea terenurilor proprietate publică are loc în			

prezența unui act juridic, care confirmă primirea-predarea bunului operatorilor de sistem pe durata de exploatare a rețelelor de gaze naturale.				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
Prevederile sus-menționate creează un precedent periculos și un evident risc de abuzuri, mai ales dacă luăm în calcul dezechilibrul de forțe între operatorii de sisteme și proprietarii de terenuri. Modificările au fost operate la pachet în pofida avizelor negative ale CNA.				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☒ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Se propune abrogarea prevederilor modificate în art.74 alin.(1 ¹) și (2) din Legea nr.108/2016.				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament CEB	

Sectorul energetic (2)

Domeniu	Sectorul energetic
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii 108/2016 cu privire la gazele naturale (art. 74, 75, 75 ș. a.)

Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic		Candu Andrian și Andronachi Vladimir	
Data înregistrării proiectului		2018.07.18	
Data adoptării proiectului în lectură finală		2018.07.27	
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)		9	
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>Art. I pct.1 (art.74 alin.(2¹), alin.(4)), pct.2 (art.75 alin.(1), alin.(3)), pct.3 (art.76 alin.(2)) potrivit proiectului de lege prevede modificarea Legii 108/2016 privind gazele naturale și anume în articolul 74, după alineatul (2) se introduce un alineat nou (2¹), care stabilește: <u>„(2¹) Dreptul de folosință și de servitute stabilite la alin.(2) se constituie în temeiul utilității publice, prin efectul prezentei legi, fără a fi necesară obținerea acordului proprietarilor terenurilor sau bunurilor respective, încheierea oricăror acte juridice ori îndeplinirea oricăror alte formalități, cu excepțiile stabilite la art.75, alin.(1/1) și la art.76, alin.(2²). ... Drepturile respective se exercită și sunt opozabile terților fără a fi necesară înscrierea acestuia în Registrul bunurilor imobile</u></p> <p>Articolul 75, alin. (1), se modifică după cum urmează: <u>„(1) Dreptul de folosință asupra terenului pentru exercitarea lucrărilor necesare de construcție, reabilitare sau modernizare a rețelelor de gaze naturale se stabilește în conformitate cu art.74, alin.(2¹) și se întinde pe durata executării lucrărilor. La exercitarea dreptului menționat, operatorii de sistem, cu notificarea prealabilă a proprietarului terenului sau al imobilului, sunt în drept:</u></p> <p><u>[...] b) să extragă materiale, să capteze apă, în condițiile legii,,;</u></p> <p>La alineatul (3) al aceluiași articol, în prima frază cuvintele <u>„prin contract încheiat de proprietar”</u> se substituie cu cuvintele <u>„în conformitate cu art.74 alin.(2/1)”</u>, iar cuvintele <u>„de exploatare a rețelelor de gaze”</u> se înlocuiesc cu cuvintele <u>„existenței și, respectiv, exploatării”</u>. În fraza a 2-a cuvintele <u>„cu acordul prealabil al proprietarului”</u> se înlocuiesc cu cuvintele <u>„cu notificarea prealabilă a proprietarului”</u>.</p> <p>Articolul 76,alin (2) se expune în următoarea redacție: <u>„(2) Servitutea se constituie în conformitate cu art.74, alin.(2¹) și se întinde pe toată durata de construcție și/sau exploatare a rețelelor electrice”</u></p>			
Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen

Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ se recomandă revizuirea proiectului	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
<p>Proiectul menționează dificultatea obținerii acordurilor proprietarilor de terenuri pentru efectuarea lucrărilor de construcție, reabilitare sau modernizare a rețelelor de gaze naturale. Proiectul propune instituirea dreptului de uz (folosință) și de servitute legală asupra acestor terenuri pentru exploatarea și întreținerea rețelelor de gaze naturale prin efectuare de revizii, reparații și altor intervenții necesare, în scopul asigurării funcționării lor în regim normal.</p> <p>Proiectul este necesar pentru reglementarea și stabilirea mărimii despăgubirilor datorate de operatorii de sistem proprietarilor de terenuri.</p>			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
<p>Perioada de 9 zile între momentul înregistrării proiectului și adoptarea sa, face dificilă organizarea oricăror consultări.</p>			
Riscuri identificate			
☒ abuz ☐ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat) Utilizarea neconformă a fondurilor/patrimoniului	
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)			
<p>Prevederile adoptate la Art. 74, alin.(2¹), instituie o excepție de la regula generală privind modul de folosire a terenurilor proprietate privată. Se stabilește transmiterea terenurilor</p>			

respective în folosința operatorilor de sistem cu titlu **gratuit, fără** a fi necesar **acordul proprietarului bunurilor, doar în baza unei notificări prealabile**. Acest fapt poate eroda conceptul dreptului la proprietate și a protecției sale, care este consacrat în Constituția Republicii Moldova și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului stabilește clar obligația statului de a proteja dreptul de proprietate. În sensul dat, **darea în folosință a bunurilor/terenurilor operatorilor de consum fără acordul proprietarilor, doar în prezența unei notificări**, în lipsa unei despăgubiri rezonabile pentru prejudiciile cauzate, ar putea rezulta în aplicarea **abuzivă, irațională, contrar destinației** a bunurilor de către operatorii de sistem.

În consecință toate prevederile care au fost modificate la **Legea nr.108/2016** și fac trimitere la prevederea de mai sus (**Art. 74 (2¹)**) poartă aceleași riscuri de abuz.

Sintagma „**extragerea materialelor**” este interpretabilă și poate fi înțeleasă în sensul extragerii resurselor naturale (petrol, gaze naturale), calcarului, nisipului etc. Pentru a exclude sau minimiza posibilitatea de abuzuri din partea operatorilor de sistem asupra terenurilor/bunurilor proprietate publică/privată, este necesar să avem **enumerat expres care anume materiale** sunt permise a fi extrase de către operatorii de sistem.

Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz

Prevederile sus-menționate creează un precedent periculos și un evident risc de abuzuri, mai ales dacă luăm în calcul dezechilibrul de forțe între operatorii de sisteme și proprietarii de terenuri.

Modificările au fost operate la pachet în pofida avizelor negative ale CNA.

Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☒ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☒ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu

Explicarea succintă a recomandării propuse

Se propune abrogarea prevederilor modificate în **art.74 alin.(2¹), (4), art. 75 (1) și (3), art. 76 (2) din Legea nr.108/2016**.

În cazul art. 76 (2) alternativ pot fi prevăzute expres lista materialelor care pot fi extrase.	
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)	Parlament CEB

Sectorul energetic (3)

Domeniu	Sectorul energetic
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii 107/2016 cu privire la energia electrică
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Candu Andrian și Andronachi Vladimir
Data înregistrării proiectului	2018.07.18
Data adoptării proiectului în lectură finală	2018.07.27
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	9
Extras/prevederea exactă, după caz	
<p>Art. I pct.1 (art.57 alin.(1¹), (2¹)) potrivit proiectului de lege prevede modificarea Legii 107/2016 privind energia electrică și anume în articolul 57, după alineatul (1) se introduce un alineat nou (1¹), care stabilește: „(1¹) <i>Dreptul de folosință gratuită pe durata de exploatare a rețelelor electrice prevăzute la alin.(1), se constituie prin efectul prezentei legi, fără a fi necesară obținerea acordului statului sau a unității administrativ-teritoriale, încheierea oricăror acte juridice ori îndeplinirea oricăror alte formalități. Dreptul de folosință constituit în temeiul prezentului alineat se exercită și este opozabil terților fără a fi necesară înscrierea acestuia în Registrul bunurilor imobile.</i>”</p> <p>Adițional se introduce după alineatul (2) al aceluiași articol, un alineat nou (2¹), care stabilește: „(2¹) <i>Dreptul de folosință și de servitute stabilite la alin.(2) se constituie în temeiul utilității publice, prin efectul prezentei legi, fără a fi necesară obținerea acordului proprietarilor terenurilor sau bunurilor respective, încheierea oricăror acte juridice ori îndeplinirea oricăror alte formalități, cu excepțiile stabilite la art.28, alin.(11) și la art.59, alin.(22). Conținutul și durata pe care se constituie drepturile de folosință și de servitute sunt prevăzute la art.58 și art.59 din prezenta lege. Drepturile respective se</i></p>	

<p><i>exercită și sunt opozabile terților fără a fi necesară înscrierea acestuia în Registrul bunurilor imobile.”</i></p> <p>La articolul 59, alineatul (2) se modifică pentru a se alinia cu modificările de mai sus: <i>„(2) Servitutea se constituie în conformitate cu art.57, alin.(2¹) și se întinde pe toată durata de construcție și/sau exploatare a rețelelor electrice.”</i></p>			
<p>Etapa la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)</p>			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
<p>Existența avizelor necesare</p>			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ se recomandă revizuirea proiectului	☒ Pozitiv ☐ Negativ
<p>Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive</p>			
<p>Proiectul menționează dificultatea obținerii acordurilor proprietarilor de terenuri pentru efectuarea lucrărilor de construcție, reabilitare sau modernizarea rețelelor electrice. Proiectul propune instituirea dreptului de uz (folosință) și de servitute legală asupra acestor terenuri pentru exploatarea și întreținerea rețelelor electrice prin efectuare de revizii, reparații și altor intervenții necesare, în scopul asigurării funcționării lor în regim normal.</p> <p>Proiectul este necesar pentru reglementarea și stabilirea mărimii despăgubirilor datorate de operatorii de sistem proprietarilor de terenuri.</p>			
<p>Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)</p>		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
<p>Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor</p>			

Perioada de 9 zile între momentul înregistrării proiectului și adoptarea sa, face dificilă organizarea oricăror consultări.				
Riscuri identificate				
☒ abuz	☐ monopol	☒ alt risc (de explicat)		
☒ corupție	☐ reduce încasările la BS	Utilizarea neconformă a fondurilor/patrimoniului		
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)				
<p>Prevederile date acordă drepturi excesive operatorilor de sisteme electrice, de a folosi terenurile/bunurile imobile proprietate publică și privată în scopul exploatării rețelelor electrice, fără un act juridic care ar sta la baza acestei folosințe, doar la prezentarea unei notificări. Lipsa unui act juridic ce ar confirma transmiterea va afecta direct transparența exploatării/folosirii acestor bunuri (proprietate publică sau privată).</p> <p>Lipsa unui act juridic care ar sta la baza transmiterii în folosință a bunurilor proprietate publică, implică riscuri de utilizare a acestora contrar destinației declarate și sporește apariția unor abuzuri din partea operatorilor de sistem în ceea ce privește exploatarea bunurilor publice.</p> <p>Totodată, formulările propuse vor face imposibilă tragerea la răspundere a subiectului responsabil, pentru luarea unor decizii abuzive.</p>				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
<p>Prevederile sus-menționate creează un precedent periculos și un evident risc de abuzuri, mai ales dacă luăm în calcul dezechilibrul de forțe între operatorii de sisteme și proprietarii de terenuri.</p> <p>Modificările au fost operate la pachet în pofida avizelor negative ale CNA.</p>				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☒ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu

		legislației subordonate		
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Se propune abrogarea prevederilor modificate în art.57 alin.(1 ¹) și (2 ¹) și art. 59 (2) din Legea nr.107/2016.				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament CEB	

Sectorul energetic (4)

Domeniu	Sectorul energetic		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii 107/2016 cu privire la energia electrică		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Candu Andrian și Andronachi Vladimir		
Data înregistrării proiectului	2018.07.18		
Data adoptării proiectului în lectură finală	2018.07.27		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	9		
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>Art. I pct.1 și punctul 2 (art.57 alin.(4) este exclus și art. 58, alin. (3) modificat) potrivit proiectului de lege prevede modificarea Legii 107/2016 privind energia electrică și anume alineatul (4) în articolul 57 s-a exclus.</p> <p>La articolul 58, alineatul (1), se expune în felul următor: „(1) Dreptul de folosință asupra terenului pentru exercitarea lucrărilor necesare de construcție, reabilitare sau modernizare a rețelelor electrice se stabilește în conformitate cu art.57 alin. (2¹) [...] sunt în drept: [...] b) să extragă materiale, să capteze apă, în condițiile legii; [...]”</p> <p>Alineatul (3) al art. 58 s-a modificat prin înlocuirea cuvintelor „prin contract încheiat de proprietar” cu cuvintele „în conformitate cu art.57 alin. (2¹)”, iar cuvintele „de exploatare a rețelelor electrice” s-au înlocuit cu cuvintele „existenței și, respectiv, exploatării”. În fraza a 2-a al aceluiași articol cuvintele „cu acordul prealabil al proprietarului” s-au înlocuit cu cuvintele „cu notificarea prealabilă a proprietarului”.</p>			
Etapa la care a fost inserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare

			(Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ se recomandă revizuirea proiectului	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
<p>Proiectul menționează dificultatea obținerii acordurilor proprietarilor de terenuri pentru efectuarea lucrărilor de construcție, reabilitare sau modernizarea rețelelor electrice. Proiectul propune instituirea dreptului de uz (folosință) și de servitute legală asupra acestor terenuri pentru exploatarea și întreținerea rețelelor electrice prin efectuare de revizii, reparații și altor intervenții necesare, în scopul asigurării funcționării lor în regim normal.</p> <p>Proiectul este necesar pentru reglementarea și stabilirea mărimii despăgubirilor datorate de operatorii de sistem proprietarilor de terenuri.</p>			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
Perioada de 9 zile între momentul înregistrării proiectului și adoptarea sa, face dificilă organizarea oricăror consultări.			
Riscuri identificate			
☒ abuz ☒ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat) Utilizarea neconformă a fondurilor/patrimoniului	
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)			
Prevederile adoptate la Art. 57, alin.(2¹) , instituie o excepție de la regula generală privind modul de folosire a terenurilor proprietate privată. Se stabilește transmiterea terenurilor respective în folosința operatorilor de sistem cu titlu gratuit, fără a fi necesar acordul proprietarului bunurilor, doar în baza unei notificări prealabile . Acest fapt poate eroda conceptul dreptului la proprietate și a protecției sale, care este consfințit în Constituția			

<p>Republicii Moldova și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. Jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului stabilește clar obligația statului de a proteja dreptul de proprietate. În sensul dat, darea în folosință a bunurilor/terenurilor operatorilor de consum fără acordul proprietarilor, doar în prezența unei notificări, în lipsa unei despăgubiri rezonabile pentru prejudiciile cauzate, ar putea rezulta în aplicarea abuzivă, irațională, contrar destinației a bunurilor de către operatorii de sistem.</p> <p>În consecință toate prevederile care au fost modificate la Legea nr.108/2016 și fac trimitere la prevederea de mai sus (Art. 57 (2¹)) poartă aceleași riscuri de abuz.</p> <p>În cazul articolului 58 (1), sintagma „existenței și, respectiv, exploatării” trebuie exclusă din motivul că presupune o intervenție „excesivă” pe toată perioada de existență a rețelelor, indiferent de necesitatea exploatării acesteia. Abordarea existentă se prezintă abuzivă în coraport cu garantarea dreptului de proprietate asupra terenului/imobilului proprietarului. La aplicare, lipsa unui termen restrâns și limitativ ar împiedica proprietarii să își exploateze bunul său, pe un termen nedeterminat.</p> <p>Sintagma „extragerea materialelor” este interpretabilă și poate fi înțeleasă în sensul extragerii resurselor naturale (petrol, gaze naturale), calcarului, nisipului etc. Pentru a exclude sau minimiza posibilitatea de abuzuri din partea operatorilor de sistem asupra terenurilor/bunurilor proprietate publică/privată, este necesar să avem enumerat expres care anume materiale sunt permise a fi extrase de către operatorii de sistem.</p> <p>Expunerea generală a textului legii permite aplicarea normei în dependență de interesele urmărite de subiecții responsabili, ceea ce prezintă un risc de corupție.</p>				
<p>Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz</p>				
<p>Prevederile sus-menționate creează un precedent periculos și un evident risc de abuzuri, mai ales dacă luăm în calcul dezechilibrul de forțe între operatorii de sisteme și proprietarii de terenuri.</p> <p>Modificările au fost operate la pachet în pofida avizelor negative ale CNA.</p>				
<p>Recomandarea</p>				<p>sesizarea organelor de urmărire penală</p>
☒ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea	☒ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu

		legislației subordonate		
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Se propune abrogarea prevederilor modificate în art.58 (3) și revenirea la versiunea precedentă modificărilor aprobate pentru art. 58 (1) sau enumerarea expresă al materialelor vizate.				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament	
			CEB	

Sectorul energetic (5)

Domeniu	Sectorul energetic		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Proiectul de lege 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Guvernul Republicii Moldova (Ministerul Finanțelor)		
Data înregistrării proiectului	2019.12.31		
Data adoptării proiectului în lectură finală	2020.05.22		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	143		
Extras/prevederea exactă, după caz			
Capitolul XIII SOLUȚIONAREA LITIGIILOR ȘI RĂSPUNDEREA JURIDICĂ din Lege nu prevede nici o prevedere privind răspunderea și sancțiunile (penale, contravenționale etc.) aplicate subiecților care ignoră prevederile legii			
Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
Proiectul a fost elaborat cu scopul implementării Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană. Proiectul are ca obiectiv transpunerea prevederilor Directivei 2014/25/UE a			

Parlamentului European și a Consiliului din 26.02.14 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale.		
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☒ au fost organizate ☐ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor		
Proiectul a fost consultat și dezbătut de APP, ANRE, Clubul Republican al Oamenilor de Afaceri „Timpul”, Î.S. „Poșta Moldovei”, Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A., ministerele competente, care au avut șansa să propună modificările care le-au considerat necesare.		
Riscuri identificate		
☐ abuz ☒ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat) Escrocherie, evaziune fiscală, influențare necorespunzătoare, îmbogățire ilicită etc.
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)		
Deși din denumirea Capitolului XIII rezultă că acesta reglementează răspunderea pe care urmează să o poarte participanții în cadrul procedurii de atribuire a contractelor de achiziții sectoriale, de fapt, compartimentul respectiv nu prevede clar limitele răspunderii. Astfel, lipsa responsabilității clare, pe care urmează să le poarte subiecții enunțați mai sus, pentru încălcarea prevederilor proiectului, conferă acestuia un caracter pur declarativ.		
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz		
Capitolul XIII al Legii în versiunea curentă este pur declarativ și nu conține un element important al oricărei norme juridice (sanțiunile) fără de care nici o regulă nu poate fi considerată eficientă.		
Recomandarea		sesizarea organelor de urmărire penală

☐ abrogare	☒ modificare	☒ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☒ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
<p>Capitolul XIII al Legii trebuie să conțină prevederi exprese privind sancțiunile aplicate celor care se fac vinovați de încălcarea prevederilor Legii sau să conțină trimiteri clare la alte acte normative care prevăd sancțiunea (codurile penal sau contravențional).</p>				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Parlament	

Alte Legi care au fost analizate în cadrul Auditului

1. Legea 183/2020 privind asigurarea subvenționată în agricultură;
2. Legea 90/2022 privind activitatea de asigurare și reasigurare;
3. Legea 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspunderea civilă auto pentru pagube produse de vehicule;
4. Legea 139/2018 privind eficiența energetică;
5. Legea 174/2017 privind energetica;
6. Legea 10/2016 privind promovarea utilizării energiei produse din surse regenerabile;
7. Legea 461-XV/2003 privind piața produselor petroliere;
8. Legea 92/2014 privind energia termică și promovarea cogenerării;
9. Legea 913/2020 condominiului în fondul locativ;
10. Legea 592/1995 privind transportul prin conducte magistrale;
11. Legea 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor.

Partea IV: Legislația în domeniul sănătății publice

Controlul tutunului

Domeniu	Sănătate publică		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Lege nr.185/2017		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Corneliu Dudnic (PDM)		
Data înregistrării proiectului	Amendament CD nr.38 din 12.07.2017 prezentat la Comisia economie, buget și finanțe		
Data adoptării proiectului în lectură finală	21.09.2017		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	72 zile		
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>Art.LXIV. – Legea nr.278/2007 privind controlul tutunului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.258–261, art.489), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>1. Articolul 2:</p> <p>la noțiunea „fumat”, textul „produs din tutun” se substituie cu textul „produs din tutun pentru fumat”;</p> <p>3. Articolul 19 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:</p> <p>„(6) Produsele din tutun, altele decât produsele din tutun pentru fumat, precum și pachetele unitare și orice ambalaje exterioare ale acestora, se exceptează de la interdicțiile menționate la alin.(1) lit.b) și c), alin.(2) și alin.(5).”</p> <p>Art.LXVIII. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.78–84, art.100), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>7. Articolul 91¹:</p> <p>la alineatele (10) și (11), textul „produselor din tutun” se substituie cu textul „produselor din tutun pentru fumat”.</p>			
Etapa la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☐ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☒ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare

			(Comisii permanente)
☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
Amendamentul a fost prezentat pentru lectura a II-a în adresa Comisiei economie, buget și finanțe. În Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege pentru lectura a II-a se menționează că toate obiecțiile și propunerile parvenite, în baza Amendament CD nr.38 din 12.07.2017 prezentat la Comisia economie, buget și finanțe, au fost acceptate.			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
Riscuri identificate			
☐ abuz ☐ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat)	
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)			
Modificările au exclus produsele din tutun care nu arde din reglementările Legii nr.278/2007 legate de publicitatea, promovarea, sponsorizarea, prezentarea și comercializarea produselor din tutun, precum și din reglementările de interdicție a fumatului în spațiile stabilite de lege. Toate aceste prevederi au favorizat și încurajat fumatul, în special printre tineri și adolescenți. De asemenea, modificările au stabilit cerințe pentru plasarea pe piață și pentru etichetarea produselor din tutun care nu arde – similare celor pentru țigările electronice, ceea ce a denaturat adevărul privind efectele adverse asupra sănătății umane ale produsului sau alte consecințe nedorite ale consumului acestuia.			
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz			
Deși modificările au fost abrogate din ianuarie 2020, acestea au avut impact negativ asupra implementării mecanismului regulator instituit de stat în anul 2015 prin Legea nr.278/2007, ce urmărea reducerea daunelor pentru sănătate generate de consumul produselor din tutun, și care nu și-a atins scopul de asigurare de către stat a condițiilor necesare pentru protejarea sănătății populației.			
Recomandarea			sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☒ altă recomandare (de explicat mai jos) ☐ Da ☐ Nu

Explicarea succintă a recomandării propuse	
Prevederile au fost abrogate în iulie 2019 prin Legea nr.97/2019 , cu excepția reglementărilor de plasare pe piață a produselor din tutun care nu arde și cu ajustarea reglementărilor de etichetare a produselor din tutun care nu arde la prevederile Directivei 40/2014/UE .	
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)	N/A

Controlul tutunului (2)

Domeniu	Sănătate publică		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Lege nr.288/2017		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Vladimir Andronachi (PDM)		
Data înregistrării proiectului	Amendament VA nr.1112 din 11.12.2017		
Data adoptării proiectului în lectură finală	15.12.2017		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	5 zile		
Extras/prevederea exactă, după caz			
Art.XXII. – Legea nr.278/2007 privind controlul tutunului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.258–261, art.489), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:			
2. La articolul 19 alineatul (1), litera d) se abrogă.			
Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☐ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☒ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
Amendamentul a fost prezentat pentru lectura a II-a în adresa Comisiei economie, buget și finanțe, care a susținut amendamentul.			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	

Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor				
Riscuri identificate				
☐ abuz	☐ monopol	☒ alt risc (de explicat)		
☐ corupție	☐ reduce încasările la BS			
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)				
<p>Modificările au permis plasarea pe piață și comercializarea pachetelor unitare, ambalajelor exterioare a produselor din tutun care creează asocieri cu produsele alimentare sau cosmetice ori cu jucăriile, ceea ce contravine Directivei 40/2014/UE și Convenției-cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului. Aceste acte internaționale prevăd că etichetarea unui pachet unitar și a oricărui ambalaj exterior și a produsului din tutun însuși nu include nicio caracteristică și niciun element care se aseamănă cu un produs alimentar sau cosmetic ori cu jucăriile.</p>				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
<p>Deși modificările au fost abrogate din ianuarie 2020 acestea au creat condiții pentru plasarea pe piață a produselor din tutun și produselor conexe a căror pachete unitare și/sau ambalaje se asociază cu produse cosmetice, jucării (de exemplu cu ruj de buze etc.) Astfel, modificările au permis industriei tutunului să aplice o strategie de marketing care să contribuie la promovarea fumatului în rândul femeilor și tinerilor, prin prezentarea produselor de tutun în formă asemănătoare cu produsele cosmetice, alimentele, jucăriile, ceea ce creează impresia, în special pentru copii și tineri că utilizarea produselor din tutun este un fenomen răspândit și acceptabil pentru toți.</p>				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☒ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☐ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
<p>Prevederile au fost abrogate din ianuarie 2020 prin Legea nr.97/2019, prin reintroducerea în reglementările de etichetare și prezentare a pachetelor unitare, a ambalajelor exterioare și a produselor din tutun ce nu trebuie să includă elemente sau caracteristici care creează asocieri cu produsele alimentare sau cosmetice ori cu jucăriile.</p>				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			N/A	

FORMULAR DE AUDIT LEGISLATIV ÎN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII PUBLICE

Controlul tutunului (3)

Domeniu	Sănătate publică		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Lege nr.172/2018		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Vladimir Cernat (neafiliat)		
Data înregistrării proiectului	Amendament VC nr.61 din 16.07.2018 prezentat la Comisia economie, buget și finanțe		
Data adoptării proiectului în lectură finală	27.07.2018		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	12 zile		
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>Art.LII. – Articolul 15 din Legea nr.278/2007 privind controlul tutunului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.258–261, art.489), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:</p> <p>„(8) Cerințele de imprimare a avertismentelor de sănătate și a textelor în limba de stat nu se aplică asupra produselor din tutun și asupra produselor conexe destinate vânzării în magazine, baruri și restaurante cu regim duty-free.”</p>			
Etapă la care a fost inserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☐ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☒ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
Amendamentul a fost prezentat pentru lectura a II-a în adresa Comisiei economie, buget și finanțe. Comisia a susținut amendamentul, inclusiv cu includerea și „produselor conexe” în norma care exonerează produsele din tutun de la cerințele de imprimare a avertismentelor de sănătate și a textelor în limba de stat pe fiecare pachet unitar și pe orice ambalaj exterior al produselor din tutun, autohtone sau de import, plasate pe piață, în cazul comercializării acestora în magazinele duty free.			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	

Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor				
Riscuri identificate				
☐ abuz	☐ monopol	☒ alt risc (de explicat)		
☐ corupție	☐ reduce încasările la BS			
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)				
Modificările au permis comercializarea în magazinele duty free a produselor din tutun și produselor conexe fără respectarea cerințelor generale de imprimare a avertismentelor de sănătate stabilite pentru produsele din tutun în art.15 din Legea nr.278/2007 , ceea ce a reprezentat un risc de comerț ilicit cu produse din tutun și produse conexe în magazinele duty free.				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
Deși modificările au fost abrogate din aprilie 2022 acestea au creat condiții de risc de comerț ilicit cu produse din tutun și produse conexe prin magazinele duty free, pe parcursul în perioadei valabilității acestei norme - 24.08.2018 – 22.04.2022.				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☒ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☐ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Prevederile au fost abrogate din aprilie 2022 prin Legea nr.142/2021 , cu completarea art.20 din Legea nr.278/2007 cu norma de asigurare a trasabilității produselor din tutun, în cazul când acestea sunt destinate plasării și vânzării în magazinele, barurile și restaurantele cu regim duty-free, prin marcarea, prin metoda și în locul stabilite de producător, și cu mențiunea „Doar pentru vânzări în magazine duty-free.				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			N/A	

Controlul tutunului (4)

Domeniu	Sănătate publică
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Lege nr.257/2020
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Serghei Sârbu (neafiliat), Vladimir Andronachi (neafiliat)

Data înregistrării proiectului		Amendament SS nr.117 din 16.12.2020 prezentat la Comisia economie, buget și finanțe	
Data adoptării proiectului în lectură finală		16.12.2020	
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)		În aceeași zi	
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>Art.XXVIII. – Legea nr.278/2007 privind controlul tutunului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.258–261, art.489), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>2. La articolul 15, alineatul (3) se completează cu următorul enunț: „În cazul în care produsele din tutun sunt împachetate în pachete unitare din lemn, plastic, sticlă sau metal, se permite imprimarea avertismentelor de sănătate pe etichetele de hârtie (alt material), care ulterior vor fi lipite pe suprafața pachetelor unitare.”</p> <p>3. La articolul 23 alineatul (1) litera b), textul „20 mg” se substituie cu textul „72 mg”.</p> <p>4. La articolul 25 alineatul (5), textul „, a dispozitivelor și a accesoriilor de utilizare, reîncărcare sau încălzire a acestora” se exclude, în ambele cazuri.</p>			
Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☐ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☒ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
Amendamentul a fost prezentat pentru lectura a II-a în adresa Comisiei economie, buget și finanțe, în ziua ședinței plenare când a fost adoptată legea, care a susținut amendamentul.			
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor			
Riscuri identificate			
☐ abuz ☐ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat)	

Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)				
Modificările au permis plasarea pe piață a produselor conexe cu cantitatea de nicotină mai mare de 20 mg pentru 1 ml de lichid pentru țigăretele electronice, și anume până la 72 mg pentru 1 ml. De asemenea, modificările au vizat reglementări speciale pentru etichetarea unor produse din tutun fără a asigura condiția ca acestea să fie nedetașabile și au exclus dispozitivele și accesoriile de utilizare, reîncărcare sau încălzire a produselor din tutun și produselor conexe de la interdicția de expunere vizibilă în spațiile comerciale accesibile publicului.				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
Modificările au fost abrogate din aprilie 2022 și acestea, în intervalul de timp până la până la aprobare, au permis plasarea pe piață a produselor conexe cu cantitatea de nicotină pentru 1 ml mult mai mare decât prevederile Directivei 40/2014/UE . La fel, aceste modificări au produs efect de promovare, în spațiile comerciale accesibile publicului, a dispozitivelor și accesoriile de utilizare, reîncărcare sau încălzire a produselor din tutun și produselor conexe, precum și risc de comerț ilicit cu produse din tutun pe ambalajul cărora avertismentele de sănătate puteau fi ușor detașate, ceea ce contravine Directivei 40/2014/UE .				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☒ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☐ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Prevederile au fost abrogate din aprilie 2022 prin Legea nr.142/2021 , cu ajustarea reglementărilor de etichetare a unor produse din tutun la prevederile Directivei 40/2014/UE , și anume: „În cazul în care produsele din tutun sunt împachetate în pachete unitare din lemn, plastic, sticlă sau metal, se permite imprimarea avertismentelor de sănătate pe autocolante, care ulterior vor fi lipite pe suprafața pachetelor unitare, cu condiția ca acestea să fie nedetașabile.”				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			N/A	

Activitatea farmaceutică

Domeniu	Sănătate publică
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Lege nr. 236/2020

Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Ivanov Violeta (PPȘ), Apostolova Reghina (PPȘ), Himici Igor (PPȘ), Vitiuc Vladimir (PPȘ), Fotescu Vadim (PPȘ), Ulanov Denis (PPȘ), Jardan Petru (PPȘ)		
Data înregistrării proiectului	Inițiativa legislativă nr.312 din 09.07.2020		
Data adoptării proiectului în lectură finală	16.12.2020		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	161 zile		
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>Art.I. – Legea nr.1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.59–61, art.200), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>4. La articolul 19¹ alineatul (2), litera a) va avea următorul cuprins:</p> <p>„a) farmacie cu circuit deschis (de acces public, comunitară), care este amplasată într-un imobil sau într-o unitate mobilă și este destinată publicului larg ce beneficiază de asistență farmaceutică în conformitate cu reglementările legale, indiferent de domiciliul pacientului, inclusiv în cazuri de urgențe medicale;”.</p> <p>Art.III. – La articolul 3 din Legea nr.231/2010 cu privire la comerțul interior (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.265–276, art.571), cu modificările ulterioare, noțiunea „unități mobile” se completează cu textul „, , destinate desfășurării activităților comerciale, inclusiv cu medicamente, cu alte produse farmaceutice și parafarmaceutice”.</p>			
Etapă la care a fost inserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☐ Pozitiv ☒ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
Argumentul autorilor proiectului a ținut de identificarea unei soluții optime pentru operarea comerțului farmaceutic prin intermediul unităților mobile, care va reuși să asigure cu resursele farmaceutice de primă necesitate și posibile de a fi vândute în siguranță prin intermediul unităților ambulante populației care nu are acces fizic la farmacii. Avizele negative au contat în faptul că proiectul nu este însoțit de analiza impactului de reglementare, generează riscuri de comercializare a medicamentelor contrafăcute, de încălcare a condițiilor de păstrare a medicamentelor, precum și de			

calitate neasigurată. De asemenea, proiectul conține norme contradictorii cu cadrul normativ aferent domeniul concurenței, al căror obiectiv constă în prevenirea și contracararea practicilor anticoncurențiale și a concurenței neloiale. Cu toate acestea, Comisia protecție socială, sănătate și familie a propus plenului Parlamentului adoptarea proiectului de lege.				
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)			☐ au fost organizate ☐ nu au fost organizate ☒ informația nu este cunoscută	
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor				
Riscuri identificate				
☐ abuz ☒ corupție		☒ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat)	
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)				
Riscul Lege nr. 236/2020 constă în comercializarea medicamentelor contrafăcute, eliberarea medicamentelor fără rețete și de persoane necalificate, utilizarea nerațională a medicamentelor, promovarea automedicației necontrolate, riscul de supradozare și apariția reacțiilor adverse, precum și depozitarea medicamentelor în unitățile mobile în condiții nesigure, ceea ce pune în pericol sănătatea utilizatorilor de medicamente. De asemenea, Lege nr. 236/2020 poate condiționa apariția elementelor de concurență neloială pe piața farmaceutică, precum și poate conduce la acțiuni de evaziune fiscală.				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
Lege nr. 236/2020 nu a avut impact. Cu toate că aceasta a fost adoptată de Parlament în lectura a doua, la 16.12.2020, cu întârea în vigoare la 3 luni de la publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, și anume la 22.03.2021, aceasta a fost declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții Constituționale nr.8 din 11.03.2021 și abrogată la 20.06.2022 prin Legea nr. 95/2022 .				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☐ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
N/A				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			N/A	

Legea cu privire la medicamente

Domeniu	Sănătate publică
----------------	------------------

Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)		Lege nr. 240/2020	
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic		Sîrbu Serghei (neafiliat)	
Data înregistrării proiectului		Amendament nr.106 din 10.12.2020	
Data adoptării proiectului în lectură finală		16.12.2020	
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)		7 zile	
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>Art.I. – Legea nr.1409/1997 cu privire la medicamente (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1998, nr.52–53, art.368), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</p> <p>4. Articolul 6¹ se completează cu alineatele (2³) și (2⁴) cu următorul cuprins:</p> <p>„(2³) Prețul medicamentelor OTC și al medicamentelor preparate în farmacii <i>ex tempore</i> se stabilește și se modifică în mod liber.</p> <p>Art.II. – Legea nr.1456/1993 cu privire la activitatea farmaceutică (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.59–61, art.200), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 4. Legea se completează cu articolul 19² cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 19². Eliberarea medicamentelor în afara farmaciilor și a filialelor acestora</p> <p>(1) Asistența populației cu medicamente care se eliberează fără prescripție medicală (OTC) se efectuează și în afara farmaciilor și a filialelor acestora.</p> <p>(5) Medicamentele pot fi eliberate din punctele special amenajate numai de către personal instruit, care trebuie să atenționeze cumpărătorul despre citirea prospectului pentru utilizator cu privire la produsul medicamentos, după caz.</p>			
Etapa la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☐ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☒ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Directia Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			
Lipsește atât avizul Guvernului cât și a celorlalte autorități relevante (Direcția Juridică, CNA), precum și a Comisiilor permanente. Autorul a propus excluderea reglementării prețului medicamentelor OTC și al medicamentelor preparate în farmacii <i>ex tempore</i> .			

<p>Amendamentul mai prevede crearea punctelor special amenajate care comercializează medicamente de primă necesitate, fără prescripție medicală. Aceasta presupune un spațiu special amenajat, unde activează o persoană instruită în domeniul farmaceutic, astfel această măsură ar soluționa problema lipsei de medicamente în localitățile rurale. De menționat că la rubrica rezervată raportului Comisiei protecție socială, sănătate și familie de pe site-ul Parlamentului nu există anexat niciun raport al Comisiei sesizate în fond privind propunerea de a adopta în lectura a doua proiectul de lege nr.302, inclusiv cu amendamentul deputatului Serghei Sîrbu, precum nu există nici analiza impactului de reglementare.</p>				
<p>Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)</p>			☐ au fost organizate ☒ nu au fost organizate ☐ informația nu este cunoscută	
<p>Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor</p>				
<p>Riscuri identificate</p>				
☐ abuz ☒ corupție		☒ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat)	
<p>Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)</p>				
<p>Riscul Lege nr. 240/2020 afectează dreptul la sănătate al populației și concurența loială și poate afecta interesele legitime ale consumatorilor de a avea acces la medicamente la preturi rezonabile și calitative. Liberalizarea prețurilor la medicamentele OTC poate conduce la stabilirea acordurilor anticoncurențiale între agenții economici. Comercializarea medicamentelor în afara spațiilor speciale (farmacii și filialele acestora) poate conduce la acțiuni de evaziune fiscală, la comercializarea medicamentelor contrafăcute, la stabilirea unor prețuri preferențiale, precum și la instaurarea unei concurențe neloiale pe piața farmaceutică. De asemenea, „personal instruit” conduce la risc de comercializare a medicamentelor de către persoane fără studii farmaceutice necesare, care produc urmări grave pentru sănătatea persoanelor.</p>				
<p>Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz</p>				
<p>Lege nr. 240/2020 nu a avut impact. Cu toate că aceasta a fost adoptată de Parlament în lectura a doua, la 16.12.2020, cu întârea în vigoare la 3 luni de la publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, și anume la 25.03.2021, aceasta a fost declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții Constituționale nr.8 din 11.03.2021 și abrogată la 20.06.2022 prin Legea nr. 95/2022.</p>				
<p>Recomandarea</p>				<p>sesizarea organelor de urmărire penală</p>
☐ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☐ Nu
<p>Explicarea succintă a recomandării propuse</p>				

N/A	
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)	N/A

Partea V: Legislația de mediu

Autorizarea executării lucrărilor de construcție

Domeniu	Folosirea resurselor naturale		
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, nr. 185/21.09.2017, LP185/2017 (legis.md)		
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Guvernul RM		
Data înregistrării proiectului	13.06.2017		
Data adoptării proiectului în lectură finală	21.09.2017		
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	95 zile		
Extras/prevederea exactă, după caz			
<p>Legea nr. 163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 155–158, art. 549), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:</p> <p>„Articolul 6: la alineatul (2): [...] se completează cu literele e) și f) cu următorul cuprins: „e) avizul expertizei ecologice de stat, cu excepția cazului în care solicitantul a obținut acordul de mediu conform Legii nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului;...[...]</p> <p>Articolul 12, la alineatul (1): [...] alineatul se completează cu litera i) cu următorul cuprins: „i) acordul de mediu, dacă este necesară efectuarea evaluării impactului asupra mediului și dacă, din caracteristicile imobilului planificat, este evident că în acesta se vor desfășura activități prevăzute de Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului.”</p>			
Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)			
☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
Existența avizelor necesare			
Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ, ☒ Lipsește	☒ Pozitiv ☐ Negativ
Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive			

<p>Ministerul Justiției, în avizul său a menționat că proiectul de lege urmează a fi analizat suplimentar prin prisma și în contextul reformei administrației publice inițiate prin Strategia privind reforma administrației publice pentru anii 2016 – 2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 911 din 25 iulie 2016 și Planul de acțiuni pentru anii 2016-2018, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1351 din 15 decembrie 2016.</p> <p>Totodată, se va ține cont de asigurarea proporționalității și maximizarea transparenței controlului de stat asupra activității de întreprinzător dar și asupra implementării modelului "ghișeu unic" în prestarea atât a serviciilor ce țin de eliberarea actelor permise cât și a altor servicii publice. În aviz au fost formulate o serie de obiecții la anumite prevederi. La fel, proiectul va fi ajustat potrivit regulilor tehnicii legislative.</p>		
Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)		☐ au fost organizate ☐ nu au fost organizate ☒ informația nu este cunoscută
Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor		
<p>Potrivit Raportului Comisiei economie, buget și finanțe proiectul de lege a fost supus examinării și avizării de către comisiile permanente și Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului. La fel, Ministerul Justiției a prezentat un aviz pe marginea proiectului de lege.</p>		
Riscuri identificate		
☒ abuz ☐ corupție	☐ monopol ☐ reduce încasările la BS	☒ alt risc (de explicat)
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)		
<p>Potrivit art. 7 al Legii 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, inițiatorul care planifică realizarea unei activități indicate în anexa nr. 1 sau nr. 2 prezintă autorității competente o cerere scrisă privind activitatea planificată. Cererea se depune după efectuarea studiului de fezabilitate privind activitatea planificată.</p> <p>Articolul 20, alin. (6) din aceeași lege prevede că documentația privind evaluarea impactului asupra mediului constituie bază pentru elaborarea capitolului „Protecția mediului” din documentația de proiect.</p> <p>Tot în acest context, art. 23, alin. (1), stabilește că acordul de mediu se eliberează ca urmare a rezultatelor examinării documentației privind evaluarea impactului asupra mediului, a avizelor autorităților administrației publice centrale și locale, ale altor instituții interesate, precum și ținând cont de comentariile prezentate de public în formă scrisă și de rezultatele consultărilor publice a documentației de evaluare.</p> <p>Din contextul acestor norme rezultă că evaluarea impactului asupra mediului și eliberarea acordului de mediu se desfășoară anterior etapei de eliberare a certificatului de urbanism pentru proiectare și elaborare a documentației de proiect.</p> <p>Prin modificările operate la Legea 163/2010, în art. 12, alin. (1), lit. i) s-a stabilit că acordul de mediu urmează a fi solicitat la etapa de eliberare a autorizației de construire dacă este necesară efectuarea evaluării impactului asupra mediului și dacă, din caracteristicile imobilului planificat, este evident că în acesta se vor desfășura activități prevăzute de Legea nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului. Această modificare induce în eroare agenții economici privind etapa de desfășurare a procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, creează</p>		

dezorganizare în desfășurarea procedurilor administrative și procesul de lucru a autorităților publice, precum și generează o practică neuniformizată în acest sens. Atragem atenția că desfășurarea unei proceduri de evaluare a impactului asupra mediului poate dura de la un an de zile și mai mult iar autorizația de construire se emite în termen de 10 zile. În acest mod nici o procedura de eliberarea a acestor două tipuri de acte administrative nu poate fi efectuată cu respectarea termenului de prescripție stabilit.				
Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz				
Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală
☐ abrogare	☒ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☐ Nu
Explicarea succintă a recomandării propuse				
Este necesar modificarea articolelor 6 și 12 al Legii nr. 163/2010 pentru a stabili exact etapele de desfășurare a acestor două tipuri de proceduri administrative și a exclude situațiile când agenții economici ar evita desfășurarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului.				
Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)			Ministerul Mediului de comun cu Ministerul Infrastructurii și dezvoltării regionale urmează să inițieze procedura de modificare a art. 12 din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție	

Codul subsolului

Domeniu	Folosirea resurselor naturale
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Lege pentru modificarea articolului 28 din Codul subsolului nr.3/2009 nr. 194 din 27.07.2018 (în vigoare 24.09.2018) CP3/2009 (legis.md) , LP194/2018 (legis.md)
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Sîrbu Serghei, Mîndru Victor, Dudnic Cornel, Țuțu Constantin, Nichiforciuc Eugeniu, Caraseni Demian
Data înregistrării proiectului	20.07.2018
Data adoptării proiectului în lectură finală	27.07.2018
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	7 zile
Extras/prevederea exactă, după caz	
Articolul 28 din Codul subsolului nr. 3/2009, se completează cu alineatele (4) și (5) cu următorul cuprins: „(4) Extragerea, pînă la o adîncime de 5 metri, a rocilor sedimentare, a celor neconsolidate, a argilei, a argilei nisipoase, a nisipului argilos pentru construcția, reparația, modernizarea și	

extinderea drumurilor publice, a căilor ferate, a digurilor de protecție contra inundațiilor, pentru prevenirea, stoparea și lichidarea consecințelor proceselor geologice periculoase se efectuează fără atribuirea subsolului în folosință, în baza proiectelor de execuție coordonate cu Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, supuse expertizei ecologice de stat sau evaluării impactului asupra mediului, cu acordul proprietarului terenului. Cuprinsul proiectului de execuție în baza căruia se efectuează extragerea respectivă se stabilește de Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale prin ordin.

(5) Controlul și supravegherea de stat asupra respectării actelor normative în domeniul protecției mediului și utilizării raționale a resurselor naturale în cadrul efectuării lucrărilor conform proiectelor de execuție se realizează de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.”

Etapa la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)

☐ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
--	--	---	----------------------------------

Existența avizelor necesare

Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☒ Pozitiv ☐ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ	☐ Pozitiv ☐ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ

Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive

Guvernul în avizul său a menționat că ”Ținând cont de necesitățile statului pentru construcția, reparația, modernizarea și extinderea drumurilor publice și cailor ferate, digurilor de protecție contra inundațiilor, prevenirii, stopării și lichidării consecințelor proceselor geologice periculoase, se acceptă, prin derogare de la normele generale, modificarea articolului 28 din Codul subsolului nr. 3/2009 cu alineatul (4), potrivit prevederilor căruia se va permite extragerea rocilor sedimentare, neconsolidate, de argilă, argilă nisipoasă, nisip argilos, până la o adâncime de 5 metri, fără atribuirea în folosință a subsolului, în baza proiectelor de execuție, coordonate cu Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, supuse expertizei ecologice de stat sau evaluării impactului asupra mediului, cu acordul proprietarului terenului.”

Comisia mediu și dezvoltare regională a constatat că constata ca prin proiectul de lege in cauza ar putea fi exclusă necesitatea de a transporta substanțele minerale utile larg răspândite de la cariere autorizate, de unde până acum au fost extrase acestea, până la obiectivele de construire a drumurilor publice, cailor ferate, digurilor de protecție, astfel contribuind la micșorarea costului lucrărilor respective. Totodată, membrii Comisii consideră oportun instituirea unui mecanism de supraveghere și control asupra exploatării subsolului și utilizării resurselor minerale în vederea asigurării respectării legislației de mediu în procesul de realizare a lucrărilor conform proiectelor de execuție.

Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)

- au fost organizate
 nu au fost organizate
 informația nu este cunoscută

Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor

Potrivit Raportului Comisiei mediu și dezvoltare regională proiectul de lege a fost supus examinării și avizării de către comisiile permanente și Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului. La fel, Guvernul R. Moldova a prezentat un aviz pe marginea proiectului de lege.

Riscuri identificate

☒ abuz	☐ monopol	☐ alt risc (de explicat)
☒ corupție	☒ reduce încasările la BS	

Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)

Potrivit art. 13 al Legii nr. 121 din 04.05.2007 privind administrarea și deetizarea proprietății publice, bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental nu sunt pasibile de privatizare și fac parte bunurile domeniului public al statului și patrimoniul persoanelor juridice de drept public iar transmiterea acestor bunuri cu titlu gratuit se înfăptuiește doar în condițiile art. 14 al Legii sus menționate iar utilizarea resurselor naturale ale subsolului nu cade sub incidența acestei norme. Mai mult ca atât, prevederea propusă are un caracter general iar lucrările în textul proiectului nu au fost individualizate și declarate de interes public.

Conform art.19 din Legea nr.1102/1997 cu privire la resursele naturale „Folosirea resurselor naturale se efectuează contra plată”. În acest sens, art.21 din legea sus-citată stabilește că „(1) Obiectele folosirii contra plată sunt: pământul, apele subterane și de suprafață, zăcămintele minerale, pădurile, resursele biologice, regnul animal și cel vegetal, aerul (în scopuri tehnologice)”.

Respectiv, prin modificarea operată la Codul Subsolului s-a permis utilizarea resurselor naturale să încasarea la bugetul de stat a plăților pentru utilizarea acestor resurse naturale și fără monitorizarea cantității extrase și a beneficiarilor acestor resurse.

Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz

Recomandarea

sesizarea organelor de urmărire penală

☒ abrogare	☐ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da ☐ Nu
--	-------------------------------------	---	---	--

Explicarea succintă a recomandării propuse

Este necesar abrogarea acestei prevederi pentru a reduce posibilitățile de utilizare a subsolului gratuit, fără acte permissive, documentație de proiect, precum și fără monitorizarea cantităților extrase.

Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)	Ministerul Mediului urmează să inițieze procedura de modificare a Codului Subsolului.
--	---

Legea vânătorii și fondului cinegetic

Domeniu	Protecția mediului
Nr. și denumirea Legii (proiectului) amendare (+hyperlink către fișa proiectului)	Legea vânătorii și fondului cinegetic nr. 298/2018; LP298/2018 (legis.md)
Autorul (autorii) prevederii/amendamentului problematic	Gorilă Anatolie
Data înregistrării proiectului	28.02.2018
Data adoptării proiectului în lectură finală	30.11.2018
Termenul de la inițiere până la adoptare în lectură finală (zile)	275 zile
Extras/prevederea exactă, după caz	
<p>Articolul 5. Societatea de vânători [...] (2) În scopul reprezentării societăților de vânători la nivel național și internațional, acestea sînt afiliate asociației obștești de vânători de nivel național –Societatea vânătorilor și pescarilor din Republica Moldova.</p> <p>Articolul 8. Acordarea dreptului de gestiune a faunei de interes cinegetic și a habitatului acesteia din cadrul unui fond cinegetic (1) Atribuirea în gestiune se realizează fără plată, prin încheierea unui contract de gestiune a fondului cinegetic între Administrator și gestionar (în continuare – contract de gestiune). [...] (5) Contractul de gestiune se încheie în următoarea ordine: a) cu gestionarul consacrat, în mod direct; b) cu instituția de învățămînt superior care oferă programe de studii ce conțin cinegetica ca disciplină, în mod direct – în cazul fondurilor cinegetice care nu au fost atribuite în gestiune în condițiile lit.a); c) cu societățile de vânători, selectate în bază de concurs – în cazul fondurilor cinegetice care nu au fost atribuite în gestiune în condițiile lit.a) și b). (6) La concursul indicat la alin.(5) lit.c) este admis participantul care întrunește următoarele cerințe: a) este societate de vânători înregistrată în Republica Moldova; b) are cel puțin un angajat, specialist cu studii relevante în domeniul cinegeticii, silviculturii, biologiei, zoologiei sau ecologiei, care are experiență de management în domeniul cinegeticii de cel puțin un an; c) dispune de sediu pentru oficiu, cu adresă juridică, precum și de mijloace de comunicare; d) dispune de cel puțin o unitate de transport; e) dispune de tir de tragere vînătorească; f) pînă la semnarea contractului de gestiune, prezintă dovada, cu garanție bancară, a dispunerii de resurse financiare suficiente pentru executarea planului de amenajament cinegetic pe un termen de cel puțin 5 ani.</p>	

Articolul 11. Despăgubiri pentru daunele cauzate de fauna de interes cinegetic

(4) Cuantumul prejudiciului se stabilește în baza unui act constatator, la cererea persoanei păgubite, depusă la primăria din localitate în termen de 5 zile de la producerea pagubei, de către o comisie compusă din reprezentantul administrației publice locale, împuternicitul gestionarului și persoana păgubită.

(5) În caz de neprezentare a împuternicitului gestionarului în urma citării, constatarea și stabilirea cuantumului prejudiciului se va efectua de către reprezentantul administrației publice locale și persoana păgubită, în prezența a doi martori.

Articolul 12. Drepturile și obligațiile deținătorilor terenurilor cuprinse de un fond cinegetic

(1) Deținătorii terenurilor cuprinse de un fond cinegetic sînt obligați să permită desfășurarea vîntorii și a altor activități cinegetice dacă activitățile respective nu dăunează folosinței de bază a terenurilor.

Etapă la care a fost înserată propunerea/amendamentul problematic (dacă este aplicabil)

☒ în proiectul de bază (original)	☐ către Lectura I	☐ către Lectura II	☐ în Plen
---	--	---	----------------------------------

Existența avizelor necesare

Guvern	Direcția Juridică	CNA	Alte organe de avizare (Comisii permanente)
☐ Pozitiv ☒ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ	☐ Pozitiv ☒ Negativ	☒ Pozitiv ☐ Negativ

Principalele argumente în favoarea proiectului și poziția/descrierea succintă a avizelor, indiferent dacă au fost negative sau pozitive

Proiectul de lege a fost supus examinării și avizării de către comisiile permanente și Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului, precum și de Guvern. Comisia juridică, numiri și imunități, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport, și mass-media, Comisia economie, buget și finanțe propun examinarea și adoptarea proiectului de lege în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului. Comisia drepturile omului și relații interetnice s-a pronunțat în susținerea proiectului de lege cu condiția avizului pozitiv din partea Guvernului.

Comisia mediu și dezvoltare regională a indicat că promovarea proiectului va elimina contradicțiile și lacunele legislative în aceasta sferă, va asigura creșterea eficienței administrării gospodăriei cinegetice și va contribui la dezvoltarea turismului cinegetic și a propus proiectul de lege spre dezbateri în plenul Parlamentului.

Existența informațiilor despre desfășurarea consultărilor (audierilor publice)	☐ au fost organizate ☐ nu au fost organizate ☒ informația nu este cunoscută
---	---

Dacă au fost audieri/consultări, cine a participat și care a fost rezultatul consultărilor

Potrivit Raportului Comisiei mediu și dezvoltare regională și a Sintezelor amendamentelor și propunerilor la proiectul de lege, avizele marginale proiectului au parvenit din partea Comisiilor parlamentare, Centrului Național Anticorupție, Guvernului R. Moldova, Direcției generale juridice a Parlamentului și a deputaților.

Riscuri identificate

☒ abuz ☐ corupție	☒ monopol	☐ alt risc (de explicat)
---	---	---

	☐ reduce încasările la BS	
Explicarea esenței riscului identificat (indiferent dacă acesta a fost consumat prin abrogarea legii sau acesta continuă)		
<p>Este încălcat art.41 din Constituția R. Moldova. Legea vânătorii și fondului cinegetic favorizează interesele Societății Vânătorilor și Pescarilor încălcând dreptul altor asociații de vânători și pescari prin obligația a se afilia la prima în vederea reprezentării intereselor acestora. Legea 298/2018, pe de o parte, respectă dreptul vânătorilor de a constitui asociații obștești, constituit pe principiul liberei asocieri a vânătorilor, pe de altă parte însă, pentru obținerea dreptului de gestiune reală a fondurilor de vânătoare, asociațiile obștești de vânători, inclusiv cele care vor fi constituite pe viitor, în mod obligatoriu urmează să se afilieze la Asociația Obștească „Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova”. Această afirmație este dedusă din prevederile art.5 alin.(2) din proiect, potrivit căreia, toate asociațiile de vânători sunt create „în scopul reprezentării lor la nivel național și internațional, la Societatea Vânătorilor și Pescarilor din Republica Moldova”, ceea ce nu reprezintă scopul real al creării asociațiilor de vânători.</p>		
<p>Încălcarea art. 46 din Constituție a R. Moldova. Legea 298/2018 încalcă în mod flagrant dreptul de proprietate privată a cetățenilor a căror terenuri sunt incluse în componența fondului cinegetic, ori, deținătorul de teren, conform prevederilor acestei legi, trebuie să permită pe terenul său desfășurarea vânătorii și a altor activități cinegetice. În încălcarea dreptului de proprietate a persoanelor care practică activități agricole constă în obligarea acestora, în mod necondiționat, de a permite pe terenurile lor vânătoarea, amplasarea și amenajarea locurilor de hrană, de adăpost și a altor asemenea lucrări de protecție. Anterior adoptării proiectului de lege, nu a fost solicitat acordul populației și a deținătorilor de terenuri private, ceea ce contravine și prevederilor constituționale cât și codului civil, deoarece, un bun proprietate privată urmează a fi utilizat de către un terț fără consimțământul proprietarului.</p>		
<p>Încălcarea art. 109 și 112 din Constituția R. Moldova. Legea 298/2019 încalcă principiile administrării publice locale precum și dreptul de proprietate a autorităților administrației publice locale (în continuare APL), deoarece, terenurile acestora sunt incluse în componența fondurilor cinegetice fără acordul acestora. Mai mult ca atât, APL trebuie să respecte regimul impus de gestionarul fondului cinegetic, ceea ce este în contradicție cu documentele de politici locale privind administrarea proprietății locale.</p>		
<p>Încălcarea art. 127 din Constituția R. Moldova. Constatăm că normele Legii 298/2018 aduc atingere interesului public, prin prejudicierea bugetului de stat ca urmare a ne vărsării mijloacelor financiare obținute din gestionarea fondurilor de vânătoare.</p>		
<p>Potrivit art. 13 al Legii nr. 121 din 04.05.2007 privind administrarea și deetizarea proprietății publice, bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental nu sunt pasibile de privatizare și fac parte bunurile domeniului public al statului și patrimoniul persoanelor juridice de drept public iar transmiterea acestor bunuri cu titlu gratuit se înfăptuiește doar în condițiile art. 14 al Legii sus menționate iar transmiterea în gestiune a fondurilor cinegetice nu cade sub incidența acestei norme. Conform art.19 din Legea nr.1102/1997 cu privire la resursele naturale „Folosirea resurselor naturale se efectuează contra plată”. În acest sens, art.21 din legea suscitată menționează că „(1) Obiectele folosirii contra plată sunt: pământul, apele subterane și de</p>		

suprafață, zăcămintele minerale, pădurile, resursele biologice, regnul animal și cel vegetal, aerul (în scopuri tehnologice)”.

Concluzia „auditorului”, alte comentarii după caz

Legea vânătorii și fondului cinegetic nr. 298 din 30.11.2018, în vigoare 01.03.202021 (în continuare Legea 298/2018) a fost adoptată de către Parlamentul R. Moldova cu încălcarea normelor constituționale precum și a Convenției pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Potrivit art. 7 din Constituție prevede că aceasta este Legea Supremă a Republicii Moldova. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Recomandarea				sesizarea organelor de urmărire penală	
☐ abrogare	☒ modificare	☐ menținerea prevederii, însă detalierea legislației subordonate	☐ altă recomandare (de explicat mai jos)	☐ Da	☐ Nu

Explicarea succintă a recomandării propuse

Este necesar modificarea în proporție de 80 % a Legii vânătorii și fondului cinegetic pentru a reglementa corect relațiile privind administrarea fondurilor cinegetice și practicarea acestor tipuri de activități. Este necesar această modificare substanțială în vederea stabilirii bazei legale corecte pentru elaborarea actelor subsecvente constituirii și gestionării fondurilor de vânătoare.

Cine ar urma să remedieze situația creată (entitatea – Guvernul sau Parlamentul, după caz Comisia responsabilă)	Ministerul Mediului urmează să inițieze procedura de adoptare a unei noi Legi privind vânătoarea și fondul cinegetic și a actelor subsecvente.
--	--